

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ - ΑΡ. ΦΥΛ. 124, ΧΡΟΝΟΣ 22ος, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2015 - ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

ΤΟΥ

ΕΚΔΟΤΗ

Μια νέα σελίδα;

Η επικεφαλίδα αφορά τη μετά από πενταετία σχεδόν νέα κατάσταση που βιώνουμε όλοι στα πολιτικά δρώμενα της χώρας, πολλοί ελπίζοντας, αρκετοί απορρίπτοντας, άλλοτε με προσμονή, άλλοτε με φόβο και ανησυχία, πάντως όλοι επιχειρώντας να κατανοήσουμε ποιο είναι στ' αλήθεια αυτό το νέο κοινωνικοπολιτικό πεδίο που μας περιβάλλει και τι μπορεί ν' αλλάξει την παγωμένη τα τελευταία χρόνια αισιοδοξία μας για την προσωπική, επαγγελματική και κοινωνική μας ζωή.

Διανύουμε καιρούς πλούσιους σε γεγονότα ιδιαίτερης σημασίας και καταλυτικής επενέργειας στο μέλλον της χώρας μας, όλων μαζί και του καθενός ξεχωριστά.

Πιστεύω ότι όλοι όσοι έχουμε βήμα να διατυπώνουμε θέσεις και σκέψεις, οφείλουμε παράλληλα να υπογραμμίζουμε, με συνείδηση της αποστολής μας ό,τι μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία και τη μετάδοση κριτηρίων και αξιών που θα αφυπνίσουν την, όχι αναίτια, αποκοιμισμένη κοινωνική μας ευαισθησία.

Με την πεποίθηση αυτή θα ήθελα να στρέψω την προσοχή του αναγνώστη αυτής της σελίδας στην αναγκαιότητα να αλλάξουμε πρώτα εμείς και ύστερα εκείνοι που επιλέγουμε να μας εκπροσωπούν. Να συμφωνήσουμε ότι η νέα εποχή που προβάλλει στην πολιτική διαδρομή της χώρας μας, χρειάζεται πολίτες με τη γνώση ότι όταν θέλουμε τον πήχη ψηλά, όταν προσδοκούμε από την Πολιτεία αξιόλογα πράγματα, οφείλουμε κι εμείς να είμαστε έτοιμοι, πριν την αποκομιδή, να εργασθούμε προς αυτή την κατεύθυνση, με άξονα να υπηρετούμε πρώτα εμείς, ως πολίτες, τους όρους του ανθρωπιστικού χαρακτήρα της πολιτικής που αξιώνουμε, σε κάθε έκφραση της κοινωνικής και επαγγελματικής μας δραστηριότητας.

Η ιστορία μας έχει δείξει πως οι ανάξιοι ξεφτίζουν, όμως οι καταστροφές που έχουν προκαλέσει δύσκολα θεραπεύονται. Ίσως είναι ιστορικά αυτή

η χρονική στιγμή, που, όσο ποτέ άλλοτε, στη νεώτερη πολιτική ιστορία της χώρας μας, είναι επείγον να συστρατευθούμε στην προοπτική μιας άλλης κοινωνικής διεκδίκησης, κυρίως ηθικής και ανθρωπιστικής. Έχουμε ευθύνη να δείξουμε στην Πολιτεία ότι περιμένουμε να αφοσιωθεί στην κατάρτηση των αξιών που εμείς ενστερνιζόμαστε και διεκδικούμε. Και ακόμη πως είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε ό,τι καλό μπορεί να παραχθεί από μια συλλογική προσπάθεια νέων πολιτικών, άφθαρτων, σε τόσο δύσκολα και εκκρεμή ζητήματα της χώρας μας, που απαιτούν άμεση λύση. Ας γίνουμε πραγματικοί και ουσιαστικοί θεματοφύλακες του δημοσίου συμφέροντος, το οποίο μόνο διαχρονική έννοια μπορεί να έχει.

Με αυτές τις σκέψεις της λογικής και όχι περιχαρακωμένοι στα δικαιώματα, εμείς, ως Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, με ενδιαφέρον περιμένουμε τις προτάσεις της νέας πολιτικής ηγεσίας για τον Κλάδο μας, στην κατεύθυνση της ισότιμης και αντιπροσωπευτικής συμμετοχής του δικηγόρου στην κατάρτιση νομοθετημάτων, κωδίκων, μιας συμμετοχής μακριά από κοντόφθαλμες κομματικές πρακτικές, που στοχεύει αποκλειστικά και μόνο στην προάσπιση ενός αξιακού συστήματος που θα αποκαταστήσει το ρόλο του δικηγόρου στην εξέλιξη ενός νομικού συστήματος με υψηλό ηθικό και επιστημονικό ανάστημα.

Είναι καιρός όλοι ν' ανασυνταχθούμε και ν' αναζητήσουμε τους καλύτερους από κάθε επιστημονική και κοινωνικοπολιτική πηγή για να τους θέσουμε στην υπηρεσία μιας αμήχανης, τα τελευταία χρόνια, κοινωνίας που προσδοκά τα αυτονόητα. Σε αντάλλαγμα η κοινωνία θα τους πιστώσει, αυτή τη φορά, όχι με ομιχλώδη προσωπικά οφέλη, αλλά με την χωρίς προηγούμενο ανταμοιβή ότι χάρη σε εκείνους μπορεί μια κοινωνία να ονειρευτεί ξανά..

Γιώργος Σταματογιάννης
Πρόεδρος
Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ
ISSN: 1108-7315
ΗΡΩΩΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ 47, ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ.: 210-4176.251-
<http://www.dspeir.gr>
ΕΚΔΟΤΗΣ - ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΥΜΦΩΝΑ
ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΤΑΜΑΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.Π.

ΜΑΙΡΗ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΚΡΗ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΡΙΑ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ
ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΚΟΥΤΣΗΣ

ΜΕΛΗ ΣΥΝΤ. ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

Αποστολίδου Λίλη
Βλάχος Μιχάλης
Μιχαλάκη Πωλίνα
Μπαλάσκας Αριστομένης
Μπενεττάτου Λέττα
Πατρικοπούλου Ελένη
Πιστικός Δημήτριος
Σαββίδου Όλγα
Τσαγκαράκη Κική
Τσουρούλης Ευάγγελος
Χλούπης Γιώργος

Οι Προτάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΠ για τα άμεσα προβλήματα του κλάδου	σελ. 3
Ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης Νικόλαος Παρασκευόπουλος	σελ. 4
Ο παραστάτης Δικηγόρος στη Διαμεσολάβηση	σελ. 6
Συνεργασία ΕΣΕΕ & ΚΕΔΙΠ	σελ. 7
Αναπροσαρμογή μισθώματος κατ' άρθρα 288 και 388 Α.Κ. συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος	σελ. 10
Νομικά ιστολόγια –Ένας δυναμικός νομικός κόσμος στο διαδίκτυο	σελ. 14
ΔΣΠ: Στο πνεύμα Αλληλεγγύης Κοινωνική δράση και στήριξης φορέων και οργανώσεων	σελ. 20
Η νέα Διοικούσα επιτροπή Νομικών του ΕΤΑΑ	σελ. 21
Η απάντηση του ποινικού κώδικα στην άσκηση βίας και εκφοβισμού, με έμφαση στους ανηλίκους ως θύματα ή δράστες των αντίστοιχων αδικημάτων.	σελ. 22
Ρύθμιση οφειλών Ν. 4321/2015 άρθρο 28	σελ. 30
Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης: γιατί η ποίηση	σελ. 31
Τετάρτη 04:45	σελ. 35
Στο Τράμ	σελ. 36
Ο Λαμπρότατος Οίκος των Υψηλάντων Ξιφιλίων	σελ. 38
Η Ακριβή Τζ(σ)αλαμπά, η μητέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσου, ενδεής, ζητά αποζημίωση η βοήθεια από το νέο Κράτος το 1832	σελ. 40
ΣΤΙΞΕΙΣ: Ιδεολογία και ποίηση των πρωτοβυζαντινών χρόνων (περί Απολλιναρίων, Ρωμανού και άλλων ενυπνίων)	σελ. 42
Γιατι λέμε Πάσχα; Γιατι λένε Easter;	σελ. 46
Το φιλόδοξο πρόγραμμα του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά με το νέο καλλιτεχνικό διευθυντή σκηνοθέτη Νίκο Διαμαντή	σελ. 48

Οι Προτάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΠ για τα άμεσα προβλήματα του κλάδου

Κατόπιν αποφάσεως της συνεδριάσεως της 3ης Φεβρουαρίου 2015 του Διοικητικού Συμβουλίου του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς, συνεστήθη Ειδική Επιτροπή, που συνεδρίασε στις 6 Φεβρουαρίου 2015, αποτελούμενη από τους Συμβούλους: Γεώργιο Καραμιζάρη, Παναγιώτα Μπουρλετίδου, Κωνσταντίνα Γουργαρέα, Αργύριο Δήμοβιτς, Ιωάννη Βούτα και Νικόλαο Μπιλίρη, η οποία κατέληξε στις κάτωθι προτάσεις:

Εν όψει των προεκλογικών εξαγγελιών της νέας κυβερνήσεως και της δηλωθείσας προθέσεως της να αρθούν οι αδικίες που επέφερε στη χώρα και στις επαγγελματικές ομάδες η πολιτική των μνημονίων, ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιώς προτείνει προς την Συντονιστική Επιτροπή των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος να υποβληθούν προς τη νέα Διοίκηση τα ακόλουθα αιτήματα:

-Άμεση εξαίρεση των δικηγορικών υπηρεσιών από το καθεστώς ΦΠΑ, καθώς οι παρεχόμενες από το Δικηγόρο υπηρεσίες, σε κανένα στάδιο τους δεν αποκτούν ή παράγουν προστιθέμενη αξία, αντιθέτως εντάσσονται στο χαρακτήρα του λειτουργήματος του δικηγόρου, ως αμίσθου δημοσίου λειτουργού, που εξασφαλίζει το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του πολίτη για ακώλυτη παροχή έννομης προστασίας και δημιουργεί στο κράτος την υποχρέωση να φροντίζει, ούτως ώστε οι υπηρεσίες αυτές να παρέχονται με το μικρότερο δυνατό κόστος στον πολίτη.

-Κατάργηση της προκαταβολής φόρου εισοδήματος για το επόμενο έτος (άρθρα 52 και 53 Κ.Φ.Ε.), καθώς τα έσοδα από τη δραστηριότητα μας δεν είναι προβλέψιμα, ούτε ανάλογα κατ' έτος και κατά συνέπεια, δια της υποχρέωσης προκαταβολής φόρου, ο φορολογούμενος Δικηγόρος υποχρεώνεται σε φορολόγηση εισοδήματος που δεν έχει

αποκτήσει και πιθανόν να μην αποκτήσει.

-Κατάργηση του τέλους επιτηδεύματος, το οποίο δεν είναι ανταποδοτικό, ούτε περιορισμένης χρονικής ισχύος, αντίθετα αποτελεί μία επιπλέον και μάλιστα δυσβάσταχτη φορολογική υποχρέωση.

-Κατάργηση της εξαιρέσεως από το αφορολόγητο όριο των ελευθέρων επαγγελματιών και άρση της παράνομης και αντισυνταγματικής ιδιαίτερης αντιμετώπισης και στοχοποίησης τους. Η κατάργηση να ισχύσει και για εισοδήματα του έτους 2014, άλλως για το έτος αυτό να τεθεί ένα ελάχιστο αφορολόγητο ποσό.

-Εξορθολογισμός των απαιτούμενων δαπανών για την προσφυγή στη Δικαιοσύνη (τέλη επί των εγκλήσεων, ενδίκων μέσων, προσφυγών φορολογικών υποθέσεων), ούτως ώστε να ανακτήσει το χαρακτήρα του προσβάσιμου σε όλους κοινωνικού αγαθού.

-Κατάργηση της υποχρέωσης καταβολής δικαστικού ενσήμου στις αναγνωριστικές αγωγές, καθώς με την επιβολή του καθίσταται απαγορευτική η διεκδίκηση των αξιώσεων των οικονομικά αδυνάτων και εισάγεται μία ανισότητα στην παροχή έννομης προστασίας.

-Κατάργηση των διατάξεων του άρθρου 4 Ν.4092/2012, που έχει κριθεί κατ' επανάληψη αντισυνταγματικό, δια τον οποίων, προνομιακώς, τίθενται ανώτατα όρια στην υποχρέωση αποζημιώσεως του Επικουρικού Κεφαλαίου, ποσού 6.000€ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, για κάθε δικαιούχο και 100.000€ για το σύνολο των δικαιούχων αποζημιώσεως, σε περίπτωση πτώχευσης ή ανάκλησης της άδειας ασφαλιστικής εταιρείας, καθώς κλιμακωτή μείωση της επιδικαζόμενης σε βάρος του Επικουρικού Κεφαλαίου αποζημίωσης στο 70%, έως 90% του συνόλου της αποζημίωσης. Επαναφορά σε ισχύ της προγενέστερης διάταξης, η οποία προβλέπει ότι και για το Επικουρικό Κεφάλαιο ισχύουν τα όρια

των ελάχιστων ποσών ασφαλιστικής κάλυψης που ισχύουν σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία, όπως έχει ήδη ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία (άρθρο 6 παρ.5 ν.489/1976).

-Εξουσιοδότηση της Ολομέλειας των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων να θεσπίζει και να επικαιροποιεί, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Δικαιοσύνης, κατώτατες **υποχρεωτικές αμοιβές** για τις παρεχόμενες δικηγορικές υπηρεσίες.

-Παροχή ασφάλειας Δικαίου, με την υποχρεωτική σύμπραξη Δικηγόρου στις περιπτώσεις απόκτησης εμπραγμάτου δικαιώματος, καθώς και στη σύσταση εμπορικών εταιρειών και κοινοπραξιών.

-Εξασφάλιση επιδοτήσεων Δικηγόρων και ενώσεων Δικηγόρων για καινοτόμες δράσεις και χορήγηση ατόκων δανείων σε νέους δικηγόρους.

-Καταβολή επιδόματος ανεργίας από τον ΟΑΕΔ στους ελεύθερους επαγγελματίες και τους αυτοτελώς απασχολούμενους, χωρίς την προϋπόθεση

της ρύθμισης των οφειλών τους προς τα ασφαλιστικά ταμεία.

-Υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών, με εισαγωγή εισοδηματικών κριτηρίων και ελεύθερη επιλογή ασφαλιστικής κατηγορίας.

-Ευνοϊκή ρύθμιση των οφειλών των Δικηγόρων προς τα ασφαλιστικά τους ταμεία και κατάργηση των διώξεων εις βάρος εκείνων που αποδεδειγμένα βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία να ανταποκριθούν στην υποχρέωση τους.

-Εξίσωση συνταξιοδοτικών ορίων και των αποδοχών των εμμίθων Δικηγόρων του ιδιωτικού τομέα, με τα αντίστοιχα όσων υπηρετούν στο Δημόσιο. **Καταβολή αποζημιώσεως** στους εμμίθους δικηγόρους που συνταξιοδοτούνται.

-Ρητή δέσμευση του Υπουργείου Δικαιοσύνης για την άμεση ανέγερση Δικαστικού Μεγάρου στον Πειραιά, σύγχρονου, ασφαλούς και με ξεκάθαρο καθεστώς ιδιοκτησίας και χρηματοδότησης.

Ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης Νικόλαος Παρασκευόπουλος

Ο νέος υπουργός Δικαιοσύνης **Νικόλαος Παρασκευόπουλος** είναι καθηγητής της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης - τομέας Ποινικών και Εγκληματολογικών Επιστημών, με γνωστικό αντικείμενο το ουσιαστικό Ποινικό Δίκαιο. Έχει διατελέσει Πρόεδρος του Τμήματος Νομικής του ΑΠΘ και κοσμήτορας της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ.

Είναι Πρόεδρος της Νομικής Επιτροπής του ΑΠΘ και αντιπρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Διετέλεσε μέλος του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου. Ακόμη, είναι αντιπρόεδρος του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ).

Κατά την περίοδο 1993-1995 υπήρξε σύμβουλος για θέματα Ποινικού και Σωφρονιστικού Δικαίου του πρώην υπουργού Δικαιοσύνης Γιώργου Κουβελάκη επί κυβερνήσεως Ανδρέα Παπανδρέου. Συμμετείχε σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές, ανέπτυξε δραστηριότητα μεσολαβητή σε εξεγέρσεις κρατουμένων (1990 και 1996) και είχε την ευθύνη προγραμμάτων επανένταξης αποφυλακισμένων (1988-1997). Έχει λάβει μέρος ως εκπρόσωπος της χώρας μας σε συνέδρια και επιτροπές διεθνών οργανισμών. Έχει πλούσιο βιβλιογραφικό έργο, όπως μεγάλη είναι η αρθρογραφία του σε νομικά περιοδικά και στον ημερήσιο Τύπο.

Το Μάιο του 2014 συνυπέγραψε μαζί με άλλους 179 διανοούμενους, καλλιτέχνες, ακαδημαϊκούς, πολιτικά στελέχη και προσωπικότητες το κείμενο στήριξης της υποψηφιότητας του κ. Τσίπρα για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τον τίτλο «Είναι η ώρα της Ευρωπαϊκής Αριστεράς»

Οι δικηγόροι ζητούν να ενταχτούν στο νομοσχέδιο για την ανθρωπιστική κρίση

Η συντονιστική επιτροπή της Ολομέλειας των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, με ανακοίνωσή της, ζητεί οι δικηγόροι να ενταχτούν στις ευνοϊκές διατάξεις του νομοσχεδίου για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης και παράλληλα καλεί την Κυβέρνηση να ρυθμίσει άμεσα το ζήτημα. Συγκεκριμένα, η συντονιστική επιτροπή αναφέρει ότι στο νομοσχέδιο που αφορά τις «ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσεως κ.λπ. διατάξεις» προβλέπεται «η δυνατότητα παράτασης μέχρι 29.2.2016 της ιατροφαρμακευτικής κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ, των ασφαλισμένων του τομέα βιομηχανικών /ΕΤΑΑ που δεν είναι ασφαλιστικά ενήμεροι και οφείλουν ασφαλιστικές εισφορές ετών 2011, 2012 και 2013, ευεργέτημα που είχε προβλεφθεί για τον τομέα των μηχανικών και όχι για τους γιατρούς και τους δικηγόρους ασφαλισμένους του ΕΤΑΑ με το νόμο 4254/2014». Παρ' όλα αυτά, αναφέρει η συντονιστική επιτροπή, «καμία πρόβλεψη δεν γίνεται για την αντίστοιχη κάλυψη δικηγόρων ασφαλισμένων και αυτών του Ταμείου Νομικών του ΕΤΑΑ (ΤΑΝ/ΕΤΑΑ) που βρίσκονται στην ίδια δυσχερή θέση όπως οι μηχανικοί και δεν έχουν καταβάλλει λόγω οικονομικής αδυναμίας τους τις ασφαλιστικές εισφορές για τα αντίστοιχα έτη, χωρίς να παρέχεται καμία ειδική αιτιολογία, που να δικαιολογεί την άκρως δυσμενή, διακριτική και προληπτικά άδικη αυτή μεταχείριση των δικηγόρων ασφαλισμένων του ΤΑΝ/ΕΤΑΑ».

Αναλυτικά η συντονιστική επιτροπή στο δελτίο τύπου της αναφέρει:

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ (6.3.2015)
ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ
Καμία πρόβλεψη δεν γίνεται για την αντίστοιχη κάλυψη δικηγόρων ασφαλισμένων και αυτών του Ταμείου Νομικών του ΕΤΑΑ (ΤΑΝ/ΕΤΑΑ)!!

Στο κατατεθέν νομοσχέδιο του Υπουργείου Οικονομικών «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσεως κλπ διατάξεις» που συνυπογράφεται και από τον Υπουργό Υγείας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, στο άρθρο 30§1, προβλέπεται η δυνατότητα παράτασης μέχρι 29.2.2016 της ιατροφαρμακευτικής κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ, των ασφαλισμένων του τομέα βιομηχανικών /ΕΤΑΑ που δεν είναι ασφαλιστικά ενήμεροι και οφείλουν ασφαλιστικές εισφορές ετών 2011, 2012 και 2013, ευεργέτημα που

είχε προβλεφθεί για τον τομέα των μηχανικών και ουχί για τους γιατρούς και τους δικηγόρους ασφαλισμένους του ΕΤΑΑ με το νόμο 4254/2014.

Με το άρθρο 30 παρ. 5 του ιδίου νομοσχεδίου ταυτόχρονα δίνεται η δυνατότητα δωρεάν ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ στους εργαζόμενους του ναυπηγείου Σκαρामαγκά και της εταιρείας «Τροχαίου Υλικού Ελλάδος ΑΕ»!!!

Την ίδια στιγμή καμία πρόβλεψη δεν γίνεται για την αντίστοιχη κάλυψη δικηγόρων ασφαλισμένων και αυτών του Ταμείου Νομικών του ΕΤΑΑ (ΤΑΝ/ΕΤΑΑ) που βρίσκονται στην ίδια δυσχερή θέση όπως οι μηχανικοί και δεν έχουν καταβάλλει λόγω οικονομικής αδυναμίας τους τις ασφαλιστικές εισφορές για τα αντίστοιχα έτη χωρίς να παρέχεται καμία ειδική αιτιολογία, που να δικαιολογεί την άκρως δυσμενή, διακριτική και προληπτικά άδικη αυτή μεταχείριση των δικηγόρων ασφαλισμένων του ΤΑΝ/ΕΤΑΑ.

Καλούμε την κυβέρνηση να ρυθμίσει άμεσα το ζήτημα και να αποκαταστήσει τη νομική αυτή αδικία, που είχε γίνει εις βάρος των δικηγόρων από την προηγούμενη κυβέρνηση αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η βαθιά διαρθρωτική κρίση που μαστίζει τη χώρα τα τελευταία χρόνια έχει πλήξει όλους τους ελεύθερους επαγγελματίες πρωτίστως δε τους δικηγόρους των οποίων η ύλη έχει δραματικά συρρικνωθεί και κανένα από τα μέτρα που θεσπίστηκαν δεν βοήθησε τον κλάδο, όπως έγινε π.χ. για τους μηχανικούς, με την υποχρεωτική εκ του νόμου έκδοση πιστοποιητικού, (π.χ. αυθαίρετων κατασκευών, ενεργειακά), χρήζουν δε και οι δικηγόροι της αντίστοιχης προστασίας από την συντεταγμένη πολιτεία ως μια μεγάλη κατηγορία επαγγελματιών που απολύτως έχουν υποστεί τις συνέπειες της «ανθρωπιστικής κρίσης».

Υπερψηφίστηκε στις 19.3.2015 το νομοσχέδιο για την ανθρωπιστική κρίση και την πάταξη της διαφθοράς Υπερψηφίστηκε και στην Ολομέλεια της Βουλής, **το πρώτο νομοσχέδιο της νέας Κυβέρνησης με τίτλο: «Ρυθμίσεις για τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, την οργάνωση της Κυβέρνησης και των Κυβερνητικών οργάνων και λοιπές διατάξεις»**. Αρκετά από τα άρθρα του νομοσχεδίου ψηφίστηκαν και από τα κόμματα της αντιπολίτευσης.

Στο σχέδιο νόμου περιελήφθη τροπολογία-προσθήκη: 4: Παροχή κάλυψης από τον ΕΟΠΥΥ, για την χρονική περίοδο από 1-3-2015 έως 29-2-2016, για παροχές ασθένειας σε είδος στις κάτωθι κατηγορίες: α) Στους εργαζόμενους της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης Περάματος και των Ναυπηγείων Ελευσίνας β) **Σε ασφαλισμένους του ΕΤΑΑ των τομέων ι) ασφάλισης νομικών και ii) σύνταξης και ασφάλισης υγειονομικών.**

Σχετικά: <http://www.hellenicparliament.gr/>

UserFiles/bbb19498-1ec8-431f-82e6 023bb91713a9/9176706.pdf

Ο παραστάτης Δικηγόρος στη Διαμεσολάβηση

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά διοργάνωσε την Τετάρτη 4 Μαρτίου 2015 στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δ.Σ.Π ημερίδα με θέμα «ο Παραστάτης Δικηγόρος στην Διαμεσολάβηση».

Την εκδήλωση προλόγισε ο Πρόεδρος του Δ.Σ.Π. και Πρόεδρος του ΚΕ.ΔΙ.Π κ. Γιώργος Σταματογιάννης. Παρόντες ήταν οι κ. κ. Γιώργος Κωνσταντόπουλος, Αντιπρόεδρος του Β.Ε.Π., Παναγιώτης Πετρόπουλος, Γενικός Γραμματέας του Δ.Σ.Π. και πολλοί δικηγόροι.

Ομιλητές της εκδήλωσης ήταν:

Ο κ. Στέλιος Μανουσάκης, Δικηγόρος Πειραιά, Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής, Μέλος της Επιτροπής Πιστοποίησης Διαμεσολαβητών του ΥΔΔΑΔ, Διευθυντής του ΚΕ.ΔΙ.Π, ο οποίος μεταξύ άλλων είπε:

«Η διαμεσολάβηση παρουσιάζει μοναδικές ευκαιρίες επίλυσης προβλημάτων στις οποίες οι εκπρόσωποι των μερών (δικηγόροι) μπορούν να βοηθήσουν τους πελάτες τους να πετύχουν γρηγορότερα, φθηνότερα ή/και καλύτερα αποτελέσματα με τη βοήθεια ενός ουδέτερου προσώπου. Μπορούν να βοηθήσουν τους πελάτες τους να επιτύχουν αποτελέσματα που μπορεί να είναι ανέφικτα σε μια αίθουσα Δικαστηρίου ή διαιτητικού δικαστηρίου. Αλλά για να το επιτύχουν αυτό, χρειάζονται ένα νέο σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων και στην κατεύθυνση αυτή το ΚΕ.ΔΙ.Π και πάλι θα είναι πρωτοπόρο».

Η κ. Μαίρη Φλωροπούλου - Μακρή, Αντιπρόεδρος του ΔΣΠ και Διαπιστευμένη Διαμεσολαβήτρια, η οποία παρουσίασε το ευρωπαϊκό και εγχώριο θε-

σμικό πλαίσιο που διέπει τον παραστάτη δικηγόρο στη διαμεσολάβηση, αναφέρθηκε αναλυτικά στη συμβολή του παραστάτη δικηγόρου σε όλα τα στάδια της διαμεσολάβησης, τόνισε δε το σημαντικό ρόλο του κατά τη διαδικασία της διαμεσολάβησης, ο οποίος είναι όχι να αντιδικεί με το άλλο μέρος αλλά να βοηθάει τον εντολέα του να καταλήξει στη πιο συμφέρουσα συμφωνία με το άλλο μέρος στη Διαμεσολάβηση αλλά και να βοηθά τον Διαμεσολαβητή στο έργο του.

Η κ. Δήμητρα Τριανταφύλλου, Δικηγόρος Θεσσαλονίκης LL.M, Πιστοποιημένη Διαμεσολαβήτρια (I.M.I), Διαιτητής CIARb, Advanced Εκπαιδύτρια Διαμεσολάβησης, Εκπαιδύτρια εκπαιδευτών διαμεσολάβησης Toolkit Company, Επικεφαλής Εκπαιδύτρια (Lead Trainer) ΚΕ.ΔΙ.Π., η οποία τονίζοντας τον σύγχρονο ρόλο του Δικηγόρου του 21ου αιώνα ανέφερε τα εξής: «Η διαμεσολάβηση είναι η Χρυσή ευκαιρία για τους Δικηγόρους, ιδίως σήμερα στους καιρούς της συρρικνούμενης ύλης, γιατί είναι το νέο εργαλείο, το νέο πεδίο δράσης όπου θα υπηρετήσουν τα συμφέροντα των πελατών τους. Για αυτό τον λόγο, η εκπαίδευση τους στον ρόλο του Παραστάτη Δικηγόρου Διαμεσολάβησης είναι αναγκαία και σημαντική προκειμένου να αποκτήσουν τις δεξιότητες και τις τεχνικές εκείνες που θα τους βοηθήσουν να επιτύχουν την μεγιστοποίηση του αποτελέσματος σε όφελος των συμφερόντων».

Γ. Σταματογιάννης, Μ. Φλωροπούλου, Δ. Τριανταφύλλου, Στ. Μανουσάκης

Μνημόνιο συνεργασίας ΕΣΕΕ-ΚΕΔΙΠ

Συνεργασία ΕΣΕΕ & ΚΕΔΙΠ για τη διάδοση της εξωδικαστικής διαδικασίας της διαμεσολάβησης στη μικρομεσαία επιχειρηματικότητα.

Υπεγράφη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ) και του Κέντρου Διαμεσολάβησης Πειραιώς (ΚΕ.ΔΙ.Π.) από τους προέδρους των δύο φορέων κκ. Βασίλη Κορκίδη και Γιώργο Σταματογιάννη.

Η Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας δίνει πολύ μεγάλη σημασία στον σχετικά νέο θεσμό της διαμεσολάβησης, όπου οι επιχειρηματίες και γενικότερα οι συμβαλλόμενοι που έχουν διαφορές καταφεύγουν σε έναν ανεξάρτητο, αμερόληπτο και διαπιστευμένο διαμεσολαβητή, προκειμένου να πετύχουν γρήγορη επίλυση της διαφοράς τους, με το συγκριτικά χαμηλότερο και συμφερότερο κόστος.

Το ΚΕΔΙΠ αποτελεί τον πρώτο πανελλαδικά φορέα κατάρτισης διαμεσολαβητών και έχει συσταθεί από τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιά, το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πειραιά (ΕΒΕΠ) και τα άλλα δύο επιμελητήρια της πόλης του Πειραιά.

Στόχος της συνεργασίας είναι η προώθηση στον κόσμο της επιχειρηματικότητας αυτού του νέου θεσμού και η ανάδειξή του ως εναλλακτικού σε σχέση με τα δικαστήρια τρόπου επίλυσης των πάσης φύσεως συμβατικών αμφισβητήσεων.

Είναι δεδομένο ότι τα πλεονεκτήματα του θεσμού της διαμεσολάβησης, τα οποία είναι κυρίως η εξοικονόμηση χρόνου και χρημάτων, η αποφυγή

των δικαστικών καθυστερήσεων, η εγγύηση εμπιστευτικότητας και σε τελική ανάλυση η διατήρηση φιλικού κλίματος και η διαφύλαξη των επιχειρηματικών σχέσεων, θα φανούν ιδιαίτερα σημαντικά για τον εμπορικό κόσμο, αφού κύριο μέλημα των επιχειρηματιών είναι η ανάπτυξη των δραστηριοτήτων και η επέκταση των συναλλαγών τους και όχι η εμπλοκή σε μακροχρόνιες και εξουθενωτικές δικαστικές περιπέτειες και διαμάχες.

Τόσο η ΕΣΕΕ όσο και το ΚΕΔΙΠ μοιράζονται την αντίληψη ότι για την επιτυχία της διαμεσολάβησης και την εμπέδωσή της στην ελληνική αγορά και κοινωνία απαιτείται συντονισμός και συνεργασία, από τους φορείς τόσο της επιχειρηματικότητας όσο και της διαμεσολάβησης, ώστε να καταστεί δυνατή η υλοποίηση του κοινού σκοπού. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν αναλάβει να εργαστούν από κοινού για την προώθηση του νέου θεσμού επίλυσης διαφορών, δημιουργώντας διαύλους άμεσης και σταθερής επικοινωνίας μεταξύ τους και κοινών δράσεων για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη εξυπηρέτηση των συμφωνημένων στόχων.

Με την συνεργασία του ΚΕΔΙΠ, ο θεσμός της διαμεσολάβησης θα επικοινωνηθεί από την ΕΣΕΕ στους εμπόρους και επιχειρηματίες μέσω και του «Δικηγόρου του Εμπόρου», δηλαδή της πρωτοβουλίας παροχής νομικής συμβουλευτικής υπηρεσίας της ΕΣΕΕ προς τον εμπορικό κόσμο, που λειτουργεί ήδη από τον Οκτώβριο του 2014 με θετικές αποτιμήσεις.

Φωτό από την υπογραφή συνεργασίας μεταξύ της ΕΣΕΕ και του ΚΕ.ΔΙ.Π

Σεμινάριο Διαμεσολάβησης στα εμπορικά σήματα (1/4/2015)

Η Διεύθυνση Εμπορικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Οικονομίας-Υποδομών-Ναυτιλίας & Τουρισμού συνδιοργάνωσε με το Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά (Ο.Η.Ι.Μ.) και το Κέντρο Διαμεσολάβησης Πειραιώς (ΚΕ.ΔΙ.Π.) σεμινάριο, με θέμα:

«Η Διαμεσολάβηση στις αντιδικίες επί Εμπορικών Σημάτων σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο»

Το σεμινάριο διεξήχθη στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, την **1η Απριλίου 2015**, με εισηγητές:

- τον Πρόεδρο των Τμημάτων Προσφυγών του Ο.Η.Ι.Μ., Δρ. **Θεόφιλο Μαργέλλο**.
- την Πρόεδρο Πρωτοδικών του Τμήματος Κοινοτικών Σημάτων του Πρωτοδικείου Αθηνών, κα **Ιωάννα Μάμαλη**.
- τον Αναπλ. Πρόεδρο του ΚΕ.ΔΙ.Π. και Μέλος Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, κ. **Ευάγγελο Αναγνώστου**.

Μετά τις εισηγήσεις των ομιλητών ακολούθησε συζήτηση.

Την εκδήλωση χαιρέτισε ο Πρόεδρος του ΔΣΠ κ. Γιώργος Σταματογιάννης.

“Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ΄ τύπου και άλλες διατάξεις”

Σε δημόσια διαβούλευση τέθηκε το νομοσχέδιο του υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο: “Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων, κατάργηση των καταστημάτων κράτησης Γ΄ τύπου και άλλες διατάξεις”.

Βασικά θέματα του νέου νομοσχεδίου είναι:

1. Τροποποίηση άρθρων του ΠΚ.
2. Τροποποίηση άρθρων του ΚΠΔ.
3. Κατάργηση των καταστημάτων κράτησης τύπου Γ΄
4. Έκτακτα μέτρα για την αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης
5. Μετατροπή ποινών ανεκτέλεστων αποφάσεων
6. Τροποποιήσεις στη νομοθεσία για τα ναρκωτικά.

Επίσης, θέματα εργαζομένων στα σωφρονιστικά καταστήματα καθώς και θέματα εκτέλεσης ποινών και απόλυσης κρατούμενων ανηλίκων.

<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=6050>

Βραβεία εις μνήμην του Δημητρίου Μπαμπάκου και του Κωνσταντίνου Τσιριμώκου

Η Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων έχει καθιερώσει Βραβεία εις μνήμην του Δημητρίου Μπαμπάκου, ιδρυτικού μέλους της και κορυφαίου ποινικολόγου, και του Κωνσταντίνου Τσιριμώκου, προέδρου και ευεργέτη της. Τα Βραβεία

απονέμονται σε νέους δικηγόρους, οι οποίοι διακρίνονται για την ικανότητα και το ήθος τους κατά την άσκηση της ποινικής δικηγορίας και συμβάλλουν στην προαγωγή των ποινικών επισημών. Την Δευτέρα 9 Μαρτίου 2015, έγινε στον ΔΣΑ η τελετή απονομής των βραβείων Δημητρίου Μπαμπάκου και Κωνσταντίνου Τσιριμώκου.

Η παράδοση των περγαμηνών έγινε από τον Πρόεδρο του ΔΣΑ Β. Αλεξανδρή. Στην τελετή παραβρέθηκε και ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης. Απενεμήθη βραβείο στον συνάδελφο δικηγόρο Πειραιά κ. Στέφανο Φακή

Ειδική διάταξη για το *bullying*

Ειδική διάταξη για το «μπούλινγκ» (bullying) προστέθηκε στο νομοσχέδιο του υπουργείου Δικαιοσύνης, η οποία προβλέπει:

«Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά. Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση όποιος με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προξενεί σε τρίτον σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας.

Αν το θύμα δεν συμπλήρωσε ακόμη το 18ο έτος της ηλικίας του ή δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή στην προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή που του το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών.

Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος με κακόβουλη παραμέληση των υποχρεώσεών του προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται αιτία να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.»

ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ κατ' άρθρα 288 και 388 Α.Κ.

Εισήγηση του Γ. Θεοδοροπούλου

Δικηγόρου Πειραιά

συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Ένα ακόμα ζήτημα που απασχολεί την νομολογία εξ αφορμής της συνδρομής των διατάξεων 388 και 288 Α.Κ. είναι η ανάγκη μείωσης των συμφωνημένων μισθωμάτων, λόγω της οικονομικής κρίσης, συνδυασμένη μάλιστα με το μακρόχρονο των δικαστικών αγώνων, που συνεπάγεται η έκδοση μιας τελεσίδικης διαπλαστικής απόφασης.

Όπως προειπώθηκε, οι αγωγές που στηρίζονται στην συνδρομή των διατάξεων του 288 και 388 Α.Κ. χαρακτηρίζονται ως διαπλαστικές, διότι επιδιώκουν την διάπλαση μιας νέας έννομης κατάστασης σχετικά με το ύψος του μισθώματος (Παπαδάκης: *Σύστημα Εμπορικών Μισθώσεων*, τόμ.Α', εκδ.γ', σελ.596 [Αντ.Ν.Σάκκουλας, 2000]).

Ένα από τα αποτελέσματα και τα χαρακτηριστικά των διαπλαστικών δικαιωμάτων είναι η εφαρμογή των αποφάσεων (που τα αποδέχονται), μόνο όταν αυτές καταστούν τελεσίδικες.

Έκτοτε λοιπόν και εν προκειμένω, το αναπροσαρμόζόμενο μίσθωμα οφείλεται από την επομένη της επίδοσης της αγωγής και εφεξής, εκτός και αν ειδικές προϋποθέσεις συνέτρεξαν αργότερα (ως λ.χ. το διαπλαστικό αίτημα προεβλήθη δια ανταγωγής).

Υπό τη σύγχρονη πραγματικότητα, που η τελεσίδικία μιας απόφασης επιτυγχάνεται κατά μέσο όρο σε δύο περίπου χρόνια από την επίδοση της αγωγής, γίνεται επιτακτική η ανάγκη να ρυθμισθεί η κατάσταση που ευλόγως προκύπτει: πώς πληρώνω μειωμένο μίσθωμα από τώρα και όχι σε δύο χρόνια;

Επί αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων που κατατέθηκαν, έχουν ήδη εκδοθεί κάποιες αποφάσεις οι οποίες ομολογουμένως δεν καθιερώνουν μια κρατούσα νομολογία.

Ειδικότερα, αρχικά από το 2011, στο Μονομε-

λές Πρωτοδικείο Αιγίου (απόφαση 494/2011, *ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ*)), ήρθε προς κρίση η πρώτη σχετική αίτηση, αίτημα της οποίας, όπως και των μεταγενεστέρων, που ασκήθηκαν, ήταν η προσωρινή ρύθμιση της μισθωτικής σύμβασης κατά τις διατάξεις των άρθρων 731, 732 Κ.Πολ.Δ., ζητούσαν δε να διαταχθεί ο εκμισθωτής είτε να ανέχεται προσωρινά έως την έκδοση τελεσίδικης απόφασης την καταβολή του μειωμένου μισθώματος, είτε να παραλείπει προσωρινά την άσκηση απαίτησης απόδοσης της κατοχής και της χρήσης του μισθίου και την καταγγελία της μισθωτικής σύμβασης εναντίον του μισθωτή, είτε να παραλείπει προσωρινά την (με εκτέλεση της οικείας δικαστικής απόφασης ή διαταγής απόδοσης) αποβολή του μισθωτή από το μίσθιο ή την είσπραξη της διαφοράς του καταβαλλομένου και αιτουμένου με την αγωγή μείωσης μισθώματος.

Επ'αυτών των αιτημάτων, σχεδόν το σύνολο των δημοσιευμένων αποφάσεων εξέτασαν τουλάχιστον δύο νομικά ζητήματα, κρίνοντας βέβαια διαφορετικά καθεμία, ήτοι ΖΗΤΗΜΑ ΠΡΩΤΟ: είναι επιτρεπτή, στα πλαίσια της διατάξεων του 731, 732 Κ.Πολ.Δ., η προσωρινή ρύθμιση της μισθωτικής σύμβασης με διαταγή προσωρινής παράλειψης νομικής πράξης, όπως της καταγγελίας, που είναι διαπλαστική –καταργητική της μισθώσεως δικαιοπραξία; Και ΖΗΤΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ: τυχόν αποδοχή των αιτημάτων προσκρούει ή όχι στην απαγορευτική διάταξη του άρθρου 692§4 Κ.Πολ.Δ., δια του οποίου απαγορεύεται η λήψη ασφαλιστικών μέτρων που οδηγούν στην ολοκληρωτική ικανοποίηση της αξιώσεως του αιτούντος;

Ενδιαφέρον έχει το σκεπτικό κυρίως των αποφάσεων, που δέχονται το σχετικό δικαίωμα προσωρινής προστασίας και διατάσσουν τον εκμισθωτή να παραλείπει προσωρινά (μέχρι τελεσίδικου ή οριστικής απόφασης για μείωση ή όχι του μισθώματος) την καταγγελία της μισθώσεως, με λόγο καταγγελίας την καθυστέρηση καταβολής του αμείωτου μισθώματος. Ενδεικτικά η ΜΠΡΑΘ 2750/2014 (*ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ*) αποφαινεται λοιπόν ότι: «ασφαλιστέο και προσωρινώς ρυθμιστέο δικαίωμα είναι η εκ του άρθρου 574 ΑΚ διαρκής ενοχική αξίωση του μισθωτή κατά του εκμισθωτή για παραχώρηση σε αυτόν της (κατοχής και) συμφωνημένης χρήσεως του μισθίου αντί μισθώματος μειωμένου στο μέτρο του άρθρου 388 παρ. 1 ΑΚ, άλλως στο μέτρο του άρθρου 288 ΑΚ» Δέχεται δηλαδή ότι οφείλει να ρυθμίσει προσωρινά όχι μόνο το συμβατικό μίσθωμα, αλλά αυτό που έχει εναρμονισθεί με τις διατάξεις του 388 και 288 Α.Κ.

Για δε το ζήτημα της τυχόν πρόσκρουσης των αιτουμένων ασφαλιστικών μέτρων στην απαγορευτική διάταξη του άρθρου 692 παρ. 4 ΚΠολΔ., κρίνει ότι «και αυτό γιατί η λήψη των ως άνω ασφαλιστικών μέτρων δεν οδηγεί στην ολοκληρωτική ικανοποίηση της προαναφερόμενης ασφαλιστέας και προσωρινώς ρυθμιστέας αξιώσεως του μισθωτή κατά του εκμισθωτή εκ του ουσιαστικού δικαίου, καθόσον τούτη έχει ως αντικείμενο παροχή διαρκή και όχι εφάπαξ εκπληρωτέα, αλλά απλώς διατηρεί προσωρινά σε λειτουργία την διαρκή ενοχική σχέση της μίσθωσης κρατώντας την ζωντανή και αποτρέποντας την απονέκρωσή της, με την ικανοποίηση μερικότερων μόνον εκδηλώσεών της. Έτσι, η λήψη των ως άνω ασφαλιστικών μέτρων δεν δημιουργεί αμετάκλητες ή δυσχερώς αναστρέψιμες καταστάσεις, που ματαιώνουν τον πρακτικό σκοπό της κύριας δίκης».

Με το σκεπτικό αυτό, διατάσσεται ο εκμισθωτής να ανέχεται προσωρινά και μάλιστα μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης το μειωμένο μίσθωμα, υπό τον όρο της εμπρόθεσμης καταβολής του καθώς και να παραλείπει προσωρινά και μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης την καταγγελία της μισθωτικής σύμβασης και τη με οποιονδήποτε τρόπο διεκδίκηση της διαφοράς μεταξύ καταβαλλόμενου και αιτουμένου με την αγωγή μισθώματος.

Οι αποφάσεις αυτές που δέχονται προσωρινή προστασία, έχουν προκαλέσει έντονο προβληματισμό και σχετικό σχολιασμό στους νομικούς κύκλους, κυρίως διότι έρχονται σε σύγκρουση με την απολύτως κρατούσα άποψη ότι τα διαπλάστικά δικαιώματα δεν είναι δυνατόν να διαπλάθονται με ασφαλιστικά μέτρα. Όπως αναφέρει ο κ. Κατράς σε σχόλιό του στην Ελληνική Δικαιοσύνη το 2013 (Ελλ.Δ/νη 2013/504), δεν αποκλείεται η προσωρινή προστασία των διαπλάστικών δικαιωμάτων, όταν όμως δε συντελείται κατά τη διαδικασία αυτή διάπλαση, διότι τότε έχουμε απαγορευμένη ικανοποίηση του ασφαλιστέου δικαιώματος κατά το 692§4 Κ.Πολ.Δ.

Θεωρία και νομολογία μέχρι σήμερα συγκλίνουν επίσης στο ότι η προσωρινή δικαστική προστασία δεν μπορεί να συνίσταται στην απαγόρευση προς τον αντίδικο άσκησης δικονομικών δικαιωμάτων, όταν αυτά μάλιστα κατατείνουν στην δική του δικαστική προστασία, όπως λ.χ. δεν μπορεί με ασφαλιστικά μέτρα να απαγορευθεί στον αντίδικο να εκδώσει διαταγή πληρωμής, ή να εισάγει την αγωγή του με την ειδική διαδικασία των πιστωτικών τίτλων, διότι υπάγεται στην καθιε-

ρωμένη με το 20§1 συνταγματική προστασία.

Εξάλλου η προσωρινή απαγόρευση του εκμισθωτή να προβεί αφενός σε καταγγελία της συμβάσεως και αφετέρου να ασκήσει αγωγή απόδοσης του μισθίου, ως μορφή προσωρινής ρύθμισης καταστάσεως, θεωρείται από τον κ. Κυριάκο Γεωργίου (Ελλ.Δ/νη 2014/848) ότι είναι προβληματική, διότι η υποχρέωση σε μη δήλωση βουλήσεως δεν προβλέπεται από τον νόμο και επομένως δεν μπορεί να επιδιωχθεί δικαστικά, δεδομένου ότι προστατεύεται από το 5§1 του Συντάγματος. Ο ίδιος μάλιστα προτάσσει ως επιτρεπτή λύση προσωρινής δικαστικής προστασίας για την προσωρινή διάπλαση του δικαιώματος εκ του 388 Α.Κ., να διατάσσεται ο εκμισθωτής να ανέχεται την κατοχή του μισθίου από τον μισθωτή προσωρινά, δηλαδή μέχρι την έκδοση απόφασης επί της αγωγής, πρόταση που, αν μου επιτραπεί ένα προσωπικό σχόλιο, μάλλον δε διαφοροποιεί ιδιαιτέρως τα αποτελέσματα, δεδομένου ότι η υποχρέωση ανοχής της κατοχής εν τέλει επίσης κατατείνει στην ουσιαστική αποστέρηση του δικαιώματος καταγγελίας λόγω καταβολής μειωμένου μισθώματος.

Τέλος, ολοκληρώνοντας το σχετικό κεφάλαιο της παρούσας εισηγήσεως, δεν μπορώ να αντισταθώ σε δύο επιπρόσθετους σχετικούς προβληματισμούς, επισημαίνοντας: Α. τις οικονομικές συνέπειες, που θα μπορούσε να έχει η ευρεία αποδοχή της προσωρινής δικαστικής προστασίας με καθορισμό «προσωρινού» μισθώματος, κυρίως υπό το πρίσμα της ευχέρειας του δικαστού των ασφαλιστικών μέτρων να περιορισθεί μόνο σε πιθανολόγηση και όχι να κρίνει εφαρμόζοντας το σύνολο των δικονομικών κανόνων, όπως απαιτείται στην κύρια διαδικασία, και Β. ποια θα είναι η ισχύς της απόφασης των ασφαλιστικών, η οποία επιβάλλει ανοχή στην κατοχή του μισθίου, (υπό τον όρο της καταβολής του «προσωρινού» μισθώματος) στην περίπτωση που ο εκμισθωτής θελήσει να την «παραβιάσει» και προχωρήσει π.χ. σε έκδοση διαταγής απόδοσης ή πληρωμής; Θα είναι ικανή να καταστήσει άκυρο τον εκδοθησόμενο εκτελεστό τίτλο ή έστω να αναστείλει την ισχύ του; Η εύλογη αρνητική απάντηση στο ερώτημα αυτό καθιστά τη νομική της θέση και ισχύ μάλλον αρκετά αδύνατη.

Ολοκληρώνοντας την απολύτως επιγραμματική παρουσίαση των νομολογιακών εξελίξεων στο ζήτημα της αναπροσαρμογής εκ της συνδρομής του 288, 388 Α.Κ., πρέπει να αναφερθεί η υπ' αριθμόν 3/2014 απόφαση της πλήρους Ολομελείας του Αρείου Πάγου (ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ), επί του ζητήματος

της κατάργησης ή μη της συμφωνίας των συμβαλλομένων περί σταδιακής αναπροσαρμογής για το μέλλον, στην περίπτωση που επήλθε δικαστική αναπροσαρμογή του μισθώματος.

Η Ολομέλεια του ΑΠ προκρίνει ως ορθή την άποψη ότι: «αν λοιπόν πραγματοποιηθεί αναπροσαρμογή με δικαστική απόφαση, λόγω ακριβώς του διαπλαστικού της χαρακτήρα, του λοιπού ο περί του μισθώματος συμβατικός όρος (ήτοι η συμφωνία περί σταδιακής αναπροσαρμογής του μισθώματος) καταλύεται και δεν ισχύει για το μέλλον, αφού κρίνεται ότι είναι απρόσφορος πλέον να ρυθμίσει το ζήτημα του ύψους του μισθώματος. Έτσι δέχεται ότι το μόνο που μπορεί να ισχύσει για το μέλλον είναι η νόμιμη αναπροσαρμογή που ρυθμίζεται με το άρθρο 7 § 3 του ως άνω ΠΔ/τος 34/1995, η οποία πραγματοποιείται ετησίως με χρόνο έναρξης, τον χρόνο που συντελείται η αναπροσαρμογή με την απόφαση του δικαστηρίου, δηλαδή από την επίδοση της αγωγής.» Συνεχίζει μάλιστα προσθέτοντας ότι: «Εξάλλου, με τη δικαστική απόφαση αναπροσαρμογής μεταβάλλονται τα περιστατικά, πάνω στα οποία οι συμβαλλόμενοι στήριζαν τη συμφωνία για σταδιακή αναπροσαρμογή και έτσι δεν μπορεί να γίνει λόγος για τήρηση των συμφωνηθέντων. Αυτή δε η ίδια η προσφυγή στο δικαστήριο εκ μέρους του ενός των συμβληθέντων μερών (ή και αμφοτέρων) υποδηλώνει με σαφήνεια την θέληση του ενός (ή και αμφοτέρων) για μη τήρηση των συμφωνηθέντων.»

Σημαντικό είναι ότι στο συμπέρασμα αυτό καταλήγει η Ολομέλεια χωρίς να έχει υποβληθεί ειδικό αίτημα του ενάγοντος για αναπροσαρμογή ή κατάργηση της μισθωτικής ρήτρας περί σταδιακής αναπροσαρμογής του μισθώματος.

Έτσι με την απόφαση αυτή, επιλύεται μια φαινομενική σύγκρουση μεταξύ της αρχής της διαθέσεως, που ισχύει στην πολιτική δίκη, η οποία επιβάλλει στο Δικαστήριο να κρίνει περιοριζόμενο στο πλαίσιο του αιτήματος του ενάγοντος και της ευρείας μεταρρυθμιστικής εξουσίας του δικαστού να διορθώσει κατά τις επιταγές των 288 και 388 Α.Κ. η οποία εν τέλει υπερισχύει.

Είναι φανερό λοιπόν ότι τυχόν αναπροσαρμογή του μισθώματος μετά την δικαστική αναπροσαρμογή αυτού, με τη συνδρομή του άρθρου 288 Α.Κ. (που αναλογικά προφανώς θα ισχύει και για το 388 Α.Κ., χωρίς βέβαια να αναφέρεται ρητά στην απόφαση) καθιστά ανενεργό πλέον το σχετικό όρο της συμβατικής αναπροσαρμογής, εφαρμοζόμενης έκτοτε της νόμιμης αναπροσαρμογής,

δηλαδή του 75% του Δ.Τ.Κ.

Αξιοσημείωτη πάντως είναι και η άποψη των έντεκα δικαστών της μειοψηφίας αυτής της απόφασης, οι οποίοι υποστήριξαν ότι: «ο δικαστικός αυτός καθορισμός του οφειλόμενου μισθώματος ισχύει μόνο για το χρονικό διάστημα (ανεξάρτητα από την διάρκειά του) ή το στάδιο για το οποίο κρίθηκε ότι υπάρχει η πιο πάνω προφανής δυσαναλογία. Κατά τα λοιπά δεν επηρεάζει αυτός την ισχύ της συμβατικής ρήτρας που προβλέπει την σταδιακή αναπροσαρμογή του μισθώματος. Συνεπώς, με βάση αυτή θα αναπροσαρμόζεται στο μέλλον, ήτοι όταν θα επέρχεται κάθε επόμενο στάδιο από αυτά που έχουν προβλεφθεί, το μίσθωμα αυτό αυτόματα, δηλαδή χωρίς να χρειάζεται η μεσολάβηση άλλης δικαστικής κρίσης.» Την άποψή της αυτή η μειοψηφία στήριξε κυρίως στο ότι: «...προέχει ο σεβασμός της βουλήσεως των συμβαλλομένων μερών, με παράλληλη δυνατότητα δικαστικής αναπροσαρμογής κατά την έννοια των άρθρων 288 και 388 ΑΚ, με την διατύπωση σχετικού αγωγικού αιτήματος, και του ποσοστού της συμβατικής σταδιακής αναπροσαρμογής του μισθώματος. Η αντίθετη άποψη είναι δυνατόν να οδηγήσει υπό ορισμένες προϋποθέσεις συμβατικών όρων και οικονομικών δεδομένων σε ανεπιεικείς λύσεις, με την έννοια ότι παρά την αναπροσαρμογή του μισθώματος κατ'εφαρμογή των άρθρων 288 και 388 ΑΚ σε χρηματικό ποσό υπέρτερο του συνομολογηθέντος, με παράλληλη όμως κατάργηση της συμβατικής ρήτρας περί σταδιακής αναπροσαρμογής του μισθώματος, μπορεί να έχει σε μία μακροχρόνια διάρκεια της μισθώσεως επιζήμιο συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα για τον εκμισθωτή, προς αποτροπή του οποίου απαιτείται η έγερση διαδοχικών αγωγών δικαστικής αναπροσαρμογής του μισθώματος.»

Αντί επιλόγου της παρούσας εισηγήσεως, μοιράζομαι μια επιπλέον σκέψη: η δίκαιη και χρυσή τομή μεταξύ του δόγματος *pacta sunt servanda* (οι συμφωνίες να τηρούνται) και της αρχής της επιείκειας που εξυπηρετούν οι διατάξεις των άρθρων 288 και 388 Α.Κ. παρόλη την δυσκολία του προσδιορισμού της παροχής αποτελεί αναμφίβολα ιδανικό.

Η επισκόπηση των σύγχρονων δικαστικών αποφάσεων ξεκάθαρα αποδεικνύει την σκληρή προσπάθεια του δικαστή να βρει και να αποφασίσει την δίκαιη λύση, που πρέπει να επικρατήσει στην κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Έργο πράγματι δύσκολο, απόλυτα συνυφασμένο όμως με τη λειτουργία της Δικαιοσύνης.

Ομιλία στα πλαίσια του Διεθνούς Έτους Δομήνικου Θεοτοκόπουλου με ομιλητή τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ιστορικό Τέχνης κ. Μάνο Στεφανίδη

Την Παρασκευή 13 Φεβρουαρίου 2015, στην κεντρική αίθουσα εκδηλώσεων του Δ.Σ.Π. η Επιτροπή Μορφωτικών και Πολιτιστικών Εκδηλώσεων του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά πραγματοποίησε εκδήλωση - ομιλία στα πλαίσια του Διεθνούς Έτους Δομήνικου Θεοτοκόπουλου με ομιλητή τον Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ιστορικό Τέχνης κ. Μάνο Στεφανίδη. Δικη-

γόροι Πειραιά και φιλότεχνοι, παρακολούθησαν μια πολύ καλή εκδήλωση. Ο ομιλητής – παρουσιαστής, καθηγητής κ. Στεφανίδης κατέκτησε το κοινό με την παρουσίαση του θέματος και τις προβολές των έργων του ΕΛ ΓΚΡΕΚΟ. Ο κ. Στεφανίδης είπε μεταξύ άλλων : «Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος (1541 – 1614) συνιστά ένα αληθινό μετέωρο: Ισορροπεί ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή, τη βυζαντινή παράδοση και τους νεωτερισμούς της Αναγέννησης, τον Μανιερισμό και το Μπαρόκ ενώ εισάγει τη τέχνη μαζί με τον Caravaggio στη νέα εποχή του Seicento. Ο Γκρέκο αποστρέφεται νωρίς την καλλιτέπεια της βενετσιάνικης ή ρωμαϊκής ζωγραφικής και ενσωματώνεται στον ισπανικό μυστικισμό για να εκφράσει τα συχνά υπερφυή και τρομακτικά οράματα της αντιμεταρρύθμισης. Γοητευτικό αμάλγαμα βυζαντινών τύπων και καθολικής θεματογραφίας η τέχνη του παραμένει ως σήμερα αινιγματική και άκρως υποβλητική. Ανήκει σε συγκεκριμένη εποχή και τόπο και είναι συγχρόνως παγκόσμια και εξαιρετικά σύγχρονη. Σε βαθμό ώστε να προοικονομεί τους εξπρεσιονιστές και τους σουρεαλιστές του Μοντερνισμού». Μέσα από πολλές διαφάνειες και εξηγήσεις του κ. Καθηγητή, δεν έμεινε καμία πτυχή του Δομήνικου Θεοτοκόπουλου να μην τη γνωρίσει το κοινό.

Είδαμε και θαυμάσαμε πάρα πολλά έργα του, όλα αριστουργήματα της παγκόσμιας κληρονομιάς. Μεταξύ των παρόντων διακρίναμε, εκτός των άλλων και, τον Πρόεδρο του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κ. Γιώργο Σταματογιάννη, τα μέλη του ΔΣ του ΔΣΠ Αργύρη Δήμοβιτς, Γιώργο Καραμιζάρη και Δρ Δημήτρη Σταθακόπουλο, δικηγόρο, την κ. Κίρκε Κεφάλεα επικ. Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών, την Κική Τσαγκαράκη-Μπαϊζου, δικηγόρο κά.

**Η Δικηγορική Επικαιρότητα
σας εύχεται
Χρόνια Πολλά
και Καλή Ανάσταση**

ΝΟΜΙΚΑ ΙΣΤΟΛΟΓΙΑ

Ένας δυναμικός νομικός κόσμος στο διαδίκτυο

Της Λίλης Αποστολίδου, δικηγόρου

Νομοθεσίες, νομολογίες, αρθρογραφία, κοινωνικά και πολιτιστικά ζητήματα· σε μικρότερες ή μεγαλύτερες δόσεις. Τη θεματολογία αυτή δεν τη διεκδικούν μόνο τα έντυπα νομικά περιοδικά. Τη διεκδικούν και τα νομικά ιστολόγια (blogs) και οι νομικές ιστοσελίδες στο διαδίκτυο.

Γενικά μιλώντας κάθε δικηγόρος ή δικηγορικό γραφείο μπορεί να έχει το δικό του νομικό ιστολόγιο. Το θέμα όμως είναι τι μορφή θα του δώσει και εάν και κατά πόσο είναι πρόθυμος και έτοιμος να το διαφοροποιήσει ουσιαστικά από μια παρουσίαση του επαγγελματικού του προφίλ. Γιατί στην πραγματικότητα η λειτουργία ενός νομικού blog δεν είναι εύκολη υπόθεση. Όσο ανοίγεται προς τα έξω, τόσο πιο δύσκολο είναι το εγχείρημα. Χρειάζεται συστηματική εργασία, διαρκής ενημέρωση αλλά και πολύ μεράκι. Ο νομικός καλείται εδώ να εκφραστεί και σε μια άλλη γλώσσα πέραν της αυστηρά επιστημονικής και νομικής.

Ερευνώντας στο διαδίκτυο συναντάει κανείς ικανό αριθμό ελληνικών νομικών ιστολογίων (λιγότερων πάντως απ' ό τι θ' ανέμενε κανείς με βάση τον αριθμό των δικηγόρων). Με συλλογή νομολογίας και νομοθεσίας και πρωτεύοντα ρόλο στον νομικό και κοινωνικό σχολιασμό τα ιστολόγια προσφέρουν επίσης βήμα για ανταλλαγή θέσεων και απόψεων. Συχνά αποτελούν πηγές ευρύτερης πληροφόρησης και ενημέρωσης και είναι καρπός επίπονης και πολύ αξιόλογης εργασίας. Λίγα είναι τα εξειδικευμένα –για την ώρα τουλάχιστον– σε κάποιο κλάδο δικαίου ενώ επίσης υπάρχουν και τα καθαρά επιστημονικά. Η διάρκεια τους όμως μέσα στο χρόνο δεν είναι πάντα δεδομένη ακριβώς λόγω των πολλαπλών απαιτήσεων και δυσκολιών που έχει η λειτουργία τους. Παρατηρεί λοιπόν κανείς και ιστολόγια με σύντομη διάρκεια ζωής ή και ανενεργά για μεγάλο χρονικό διάστημα.

Είναι αυτονόητο ότι τα νομικά ιστολόγια αποτελούν ένα δυνατό εργαλείο στα χέρια του νομικού – ακόμη πολλές φορές ανεκμετάλλευτο. Στα πλεονεκτήματά τους συγκαταλέγεται η δυνατότητα της άμεσης καταγραφής της επίκαιρης είδησης, νομολογίας και νομοθεσίας, της άμεσης παρουσίασης του νομικού και κοινωνικού γίνεσθαι.

Προτιμότερο, όμως, είναι να μιλήσουν για τα blogs τους οι ίδιοι οι δικηγόροι-bloggers. Σταχυολογώ λοιπόν θέσεις και απόψεις καλών συναδέλφων με σοβαρή θητεία στο διαδίκτυο.

«Ξεκίνησα πριν πολλά χρόνια με το ιστολόγιο *Νομικά Νέα* <http://justar-lawblog.blogspot.gr/> να γράφω στο διαδίκτυο από πάθος για επικοινωνία και ενημέρωση καθώς διαπίστωνα ότι η δημοσίευση σε ένα νομικό περιοδικό έπαιρνε συχνά χρόνια.

Αργότερα προχώρησα στην ιστοσελίδα *NOMIKA NEA* – διαδικτυακή πύλη ιδεών <http://www.nomika-nea.gr/> με την οποία έδωσα ένα ευρύτερο στίγμα και παρουσία στο διαδικτυακό νομικό λόγο.

Τις απόψεις μου εκφράζω επώνυμα και απολαμβάνω με τα χρόνια τη δύναμη της γραφής με την αμεσότητα του διαδικτύου. Χαίρομαι πάντα τη συμμετοχή συναδέλφων στα *Νομικά Νέα* και την προκαλώ. Βλέπω όμως ότι πολλοί διστάζουν. Πράγματι η έκθεση δημιουργεί και κάποια ζητήματα.

Ανυπομονώ να δω το νομικό λόγο να διαμορφώνεται στα επόμενα χρόνια διαδικτυακά περισσότερο, τα νομικά περιοδικά να γίνονται ηλεκτρονικά και η σκέψη να απελευθερώνεται.

Ξέρω ότι ζούμε ακόμη την προϊστορία της διαδικτυακής πνευματικής ενασχόλησης. Όμως η γοητεία της είναι ότι δουλεύουμε για να την θεμελιώσουμε με κάποιες αξίες.

Πιστεύω ότι αξίζει μέσω του συγκεκριμένου εύχρηστου μέσου να αποιεροποιήσουμε την κατεξοχήν επιστήμη του ιερατείου της σκέψης: της νομικής.»

Ελένη Τροβά, δικηγόρος-NOMIKA NEA

«Το legalnews24 δημοσίευσε την πρώτη του ανάρτηση το Σεπτέμβριο του 2012. Αφορμή για την ιδέα δημιουργίας του ήταν ο ελεύθερος χρόνος που προέκυψε από την πολύμηνη τότε απεργία των δικαστών. Η αποδοχή του από νομικούς και μη είναι το κίνητρο να γίνεται όλο και καλύτερο, όλο και πιο πλήρες.

Η τάση είναι ο νομικός κόσμος να απευθύνεται περισσότερο πια στα νομικά ιστολόγια παρά στα νομικά έντυπα περιοδικά.

“Η απόφαση που έβαλες με έσωσε” μου είπε συνάδελφος πρόσφατα έξω από το δικαστήριο. Παρά το χρόνο και τον κόπο λοιπόν που απαιτεί μια τέτοια αφιλοκερδής εργασία, το κίνητρο για μένα έχει ήδη βρεθεί...”

Γιώργος Καζολέας, δικηγόρος LL.M.-Legalnews 24.gr

«Το blog μου (Secundum Legem) δημιουργήθηκε το Νοέμβριο του 2009 και προέκυψε από την απλή ανάγκη να επικοινωνώ τις επιστημονικές απόψεις μου - κυρίως επί ζητημάτων που άπτονται του δικαίου της εργασίας – ή ακόμα να εκφέρω τη γνώμη μου για ζητήματα επικαιρότητας, χωρίς περιορισμούς και στη γλώσσα που επιθυμώ. Πρόθεσή μου ήταν επίσης να προσφέρω έναν απλό οδηγό δικαιωμάτων πρωτίστως στον κόσμο της εργασίας αλλά και ένα συμπληρωματικό μέσο βοήθειας σε συναδέλφους νομικούς.

Πιστεύω ότι για την καλή λειτουργία ενός νομικού blog – περά από τη διαρκή επιστημονική ενημέρωση, την οποία θεωρώ ούτως ή άλλως αυτονόητη υποχρέωση κάθε νομικού - απαιτείται όρεξη, πολύ μεράκι και, κυρίως, χρόνος. Επίσης θα ήταν ιδανικό να υπάρχει και μία σοβαρή υποστηρικτική ομάδα

Υπάρχουν κάποια ιδιαίτερα αξιόλογα, έγκυρα και διαρκώς ενημερωμένα νομικά ιστολόγια. Αξίζουν συγχαρητήρια στους ανθρώπους που τα διαχειρίζονται, τόσο για την προσπάθεια όσο και για το αποτέλεσμα της δουλειάς τους.»

Θάνος Κωστίκος, δικηγόρος- Secundum Legem

Παραθέτω παρακάτω διευθύνσεις νομικών ιστολογίων στο διαδίκτυο. Η παράθεση είναι ενδεικτική και όχι εξαντλητική, υπάρχουν και πολλά άλλα αξιόλογα ιστολόγια τα οποία δεν έχω συμπεριλάβει και επιφυλάσσομαι να κάνω στο μέλλον μαζί με τις απόψεις και άλλων δικηγόρων –bloggers.

Adplaw,dikaiopolis.gr, e-lawyer, helleniclawyer, informatics- and- law, justar- lawblog, kavala- lawyer, lawprofile, lawyer-net.blogspot.gr, lawyersvoice.gr, Legalnews24.gr, NOMIKA NEA-LAW BLOG, nomosfera, Restorative Justice Discourse, Secundum Legem, thegreeklawyer, xasodikis.

Αναφέρω ακόμη το vand2014 (blog ασκουμένων και νέων δικηγόρων), το blog της ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ και το dikastis. Μια ενδιαφέρουσα επίσης παράθεση blogs υπάρχει στο άρθρο της Ελένης Τροβά «BLOGS Δικηγόρων και Νομικών στην Ελλάδα»-NOMIKA NEA_

Αποτελώντας ένα δυναμικό περιβάλλον κόσμο διαρκώς εξελισσόμενο τα ελληνικά νομικά ιστολόγια και γενικότερα ο διαδικτυακός νομικός κόσμος έχουν τον χρόνο υπέρ τους. Και είναι σίγουρο ότι στο μέλλον ένα ακόμη μεγαλύτερο τμήμα της νομικής ανησυχίας και σκέψης θα αναζητήσει έκφραση και παρουσία εκεί.

Η Χορωδία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά στον ΖΗΝΩΝΑ

Την Πέμπτη 5 Φεβρουαρίου 2015 ο Φυσιολατρικός Σύνδεσμος ΖΗΝΩΝ πραγματοποίησε εκδήλωση με την Χορωδία του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά. Μαέστρος και οδηγός της Ορχήστρας ο Πιανίστας κ. Μάριος Καζάς, που μας είναι πολύ γνωστός από τις καλές εμφανίσεις του σε πολλές εκδηλώσεις του Δικηγορικού Συλλόγου. Της εκδήλωσης προηγήθηκε ο Χαιρετισμός του Προέδρου του Ζήνωνα κ. Σπύρου Μπήτρου, εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου. Γέμισε ασφυκτικά η αίθουσα μέχρι έξω τις σκάλες από φιλόμους Πειραιώτες και μέλη του Ζήνωνα, που καταχειροκρότησαν την καλλιφωνα αυτή Χορωδία και τον σπεσιαλίστα Πιανίστα και Μαέστρο της. Μεταξύ των παρόντων και ο κ. Αργύρης Δήμοβιτς, μέλος του ΔΣ του ΔΣΠ.

Πειραιϊκός τύπος

Οι νέοι Γενικοί Γραμματείς του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ενώπιον του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κ. Νίκου Παρασκευόπουλου πραγματοποιήθηκε η ορκωμοσία των νέων Γενικών Γραμματέων, οι οποίοι ορίστηκαν με κοινές αποφάσεις του Πρωθυπουργού κ. Αλέξη Τσίπρα και του Υπουργού Δικαιοσύνης.

Ειδικότερα :

- Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίστηκε ο κ. Κωνσταντίνος Γ. Κοσμάτος.
- Γενικός Γραμματέας Αντεγκληματικής Πολιτικής ορίστηκε ο κ. Ευτύχης Φυτράκης.
- Γενικός Γραμματέας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ορίστηκε ο κ. Κωστής Παπαϊωάννου.

Θεώρηση γνησίου της υπογραφής και από τους Δικηγορικούς Συλλόγους

Σύμφωνα με έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων, το οποίο δημοσιεύθηκε στον ΔΣΑ κατόπιν σχετικού αιτήματος, διευκρινίζεται ότι:

α) «...τρίτα πρόσωπα μπορούν να υποβάλλουν αιτήσεις και να παραλαμβάνουν τελικές πράξεις, αντί των άμεσα ενδιαφερομένων, μόνο όταν φέρουν τη νόμιμη, για το σκοπό αυτό, εξουσιοδότηση στην οποία έχει βεβαιωθεί το γνήσιο της υπογραφής του άμεσα ενδιαφερομένου, από οποιαδήποτε Διοικητική Αρχή, κατά τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας».

β) Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 11 του ν. 2690/1999 (Α' 45) «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις», όπως συμπληρώθηκαν με την παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 3345/2005 (Α' 138) «Η βεβαίωση του γνησίου της υπογραφής του ενδιαφερομένου γίνεται, από οποιαδήποτε διοικητική αρχή, ή τα Κ.Ε.Π, βάσει του δελτίου ταυτότητας ή των αντίστοιχων εγγράφων που προβλέπονται στο άρθρο 3».

γ) Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2690/1999, όπως ισχύει, «οι διατάξεις του Κώδικα αυτού εφαρμόζονται στο Δημόσιο, στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στα άλλα νομικά πρόσωπα δημόσιου δικαίου, εκτός αν άλλως ορίζεται σε επιμέρους διατάξεις»

δ) Ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, όπως και οι υπόλοιποι δικηγορικοί σύλλογοι, είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ν.π.δ.δ. και στο «Μητρώο Υπηρεσιών και Φορέων της Ελληνικής Διοίκησης», έκδοσης Ιουνίου 2014, είναι καταχωρημένοι στην κατηγορία «Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου», εντός του δημόσιου τομέα, του τομέα Δικαιοσύνης.

Από τα προαναφερθέντα συνάγεται ότι οι Δικηγορικοί Σύλλογοι της χώρας, ως Ν.Π.Δ.Δ. έχουν την αρμοδιότητα να βεβαιώνουν το γνήσιο της υπογραφής των ενδιαφερομένων και οι διοικητικές αρχές, επομένως και οι ΔΟΥ, οφείλουν να αποδέχονται τις εξουσιοδοτήσεις, στις οποίες το γνήσιο της υπογραφής των νόμιμα εξουσιοδοτούντων έχει βεβαιωθεί από τα αρμόδια όργανα αυτών.

«Η δημοσιονομική μεταρρύθμιση στην Ελλάδα»

ΙΘ' ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ

17

Τομέας Νομικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Πειραιώς και Ελεγκτικό Συνέδριο σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιώς

Με εξαιρετική επιτυχία ο Τομέας Νομικής Επιστήμης του Τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πειραιώς και το Ελεγκτικό Συνέδριο σε συνεργασία με τον Δικηγορικό Σύλλογο Πειραιώς διοργάνωσαν στις 12 και 13 Μαρτίου 2015, στην αίθουσα Συνεδρίων του Πανεπιστημίου, το ΙΘ' Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα « Η Δημοσιονομική Μεταρρύθμιση στην Ελλάδα». Το Συνέδριο ξεκίνησε το απόγευμα της 12^{ης} Μαρτίου με τη Γενική Εισήγηση της Καθηγήτριας κ. **Αριστέας Σινανιώτη-Μαρούδη** και τους χαιρετισμούς από τον Πρύτανη κ. **Νικόλαο Γεωργόπουλο**, τον Πρόεδρο του Τμήματος ΟΔΕ κ. **Μιχάλη Σφακιανάκη**, τον Πρόεδρο του ΔΣΠ κ. **Γεώργιο Σταματογιάννη** και την αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κ. **Άννα Λιγωμένου** και ήταν αφιερωμένο στον Πρόεδρο ε. τ. του Ελεγκτικού Συνεδρίου κ. **Ιωάννη Καραβοκύρη**.

Στις συνεδρίες προήδρευσαν οι κ.κ. **Γεώργιος Παναγιωτόπουλος**, Πρόεδρος ε. τ. του ΣτΕ, **Αντώνιος Νικητάκης**, Επίτροπος Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, **Φλωρεντία Καλδή**, Αντιπρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και ο τιμώμενος κ. **Ιωάννης Καραβοκύρης**. Ειση-

γήσεις πραγματοποίησαν οι κ. κ. **Ευαγγελία-Ελισσάβετ Κουλουμπίνη**, Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, **Αργυρώ Μαυρομάτη**, Πάρεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, **D.E.A., L.L.M**, **Ευτυχία Κωνσταντάκου**, Εισηγήτρια του Ελεγκτικού Συνεδρίου και Υπ. Διδάκτωρ Νομικής, **Ευάγγελος Σπινέλλης**, Δ.Ν., Δικηγόρος, **Σταμάτιος Πουλής**, Σύμβουλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, **Ιουλία Παπαθεοδώρου**, Πάρεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, **Ελένη-Βενετία Ζαχαράκη**, Δικηγόρος, **L.L.M.**, **Λεάνδρος-Σωκράτης Ρακιντζής**, Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, Αρεοπαγίτης ε.τ, **Νικολίτσα Ράπτη-Βελή**, Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου, Επιθεωρήτρια στην Υπηρεσία του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, **Μαρία Βενετσανοπούλου**, Καθηγήτρια του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου, **Λάμπρος Μπαμπαλιούτας**, Λέκτορας Παντείου Πανεπιστημίου, **Βασιλική Τσιαντή**, Αναπληρώτρια Γενική Συντονίστρια, Επίτροπος Ελεγκτικού Συνεδρίου, **Ιωάννης Σώρρος**, Αναπλ. Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πειραιώς, **Βασίλειος Ζήσης**, Επικ. Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς, Δρ. Σταμάτιος Δρίτσας, Ορκωτός Ελεγκτής και Διευθυντής Διαχείρισης Κινδύνου της Εθνικής Ασφαλιστικής ΑΕΕΓΑ. Οι εργασίες του Συμποσίου ολοκληρώθηκαν το απόγευμα της Παρασκευής και τα συμπεράσματα παρουσίασε η Καθηγήτρια κ. **Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη**.

Ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης και η κ. Αριστέα Σινανιώτη-Μαρούδη

ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΙΩΝΙΔΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

Ο Σύνδεσμος Αποφοίτων της Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά, στην εκδήλωση κοπής της πρωτοχρονιάτικης πίτας, που έγινε την Κυριακή 15 Φεβρουαρίου 2015, στην αίθουσα εκδηλώσεων της Σχολής και στο πλαίσιο του θεσμού «ΣΥΝΑΠΟΦΟΙΤΟΙ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ» επέλεξε και βράβευσε απόφοιτους της Ιωνιδείου, που διακρίθηκαν τη χρονιά που πέρασε για την προσφορά τους στην Παιδεία και τον Αθλητισμό, σε θέσεις Ευθύνης και Κοινωνικής Προσφοράς και στην Έρευνα.

Για την διάκρισή τους σε σημαντικές θέσεις ευθύνης και κοινωνικής προσφοράς βραβεύτηκαν δύο μέλη του Συλλόγου μας, **ο Αντώνης Παπαδημητρίου και ο Γιώργος Σταματογιάννης**. Ο κ. Αντώνης Παπαδημητρίου, διακεκριμένος δικηγόρος και οικονομολόγος, για την πολυετή του προσφορά από τη θέση του Προέδρου του ΔΣ του Κοινωφελούς Ιδρύματος Ωνάση, αλλά και από τη θέση του Συντονιστή της Εκτελεστικής Επιτροπής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του ομίλου Ωνάση. Ο κ. Γιώργος Σταματογιάννης, Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, για την από

το 1990 συνεχή εκλογή του στο ΔΣ του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, για την υποψηφιότητά του ως Βουλευτή στη Β' Πειραιά, ως Νομαρχιακού Συμβούλου Πειραιά και ως Δημοτικού Συμβούλου Κερατσινίου. Είναι Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ασκεί μαχόμενη δικηγορία επί 30 πλέον έτη και είναι στο πλευρό των δικηγόρων Πειραιά για την προώθηση του κλάδου σε επαγγελματικό και επιστημονικό επίπεδο, αλλά και για τα καίρια προβλήματα της πόλης μας.

ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ 2014-2015

Απενεμήθησαν και φέτος τα κορφιάτικα βραβεία στον Πειραιά στο ΕΒΕΠ

Τα ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ είναι ένας θεσμός πρωτοποριακός για την Ελλάδα και κάθε χρόνο βραβεύονται οι διακριθέντες ηθοποιοί, συντελεστές και παραγωγοί του θεάτρου. Έχουν βραβευθεί οι κορυφαίοι ηθοποιοί και σκηνοθέτες της χώρας, αρχής γενομένης από τους Αλέξη Μινωτή, Κατίνα Παξινού, Κάρολο Κουν, Ρένα Βλαχοπούλου, Δημήτρη Χορν, Καλουτά, Δανδουλάκη και όλων των ιερών τεράτων του ελληνικού θεάτρου. Πρόκειται για ένα καταξιωμένο θεσμό που κάθε χρόνο διοργανώνει στον Πειραιά η ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΕΙΡΑΙΑ, με εμπνευστή, δημιουργό και άοκνο εργάτη τον Πρόεδρό της ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΟΥΖΑΚΙΤΗ.

Η Ακαδημία Ελληνικών Βραβείων Τέχνης και η Κερκυραϊκή Ένωση Πειραιά, ένωσαν τις δυνάμεις τους και έκαναν ά. Τιμήθηκαν προσωπικότητες που ξεχώρισαν το 2014 στον πολιτισμό, επιχείρηση, επιστήμη, πολιτική, τοπική αυτοδιοίκηση, Δημοσιογραφία και στο κοινωνικό έργο. Αναλυτικά τιμήθηκαν 10 άτομα και φορείς που καταχειροκροτήθηκαν στην κατάμεστη αίθουσα του Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Πειραιά, από τους 600 περίπου παραβρισκόμενους. Μεταξύ των βραβείων προσωπικοτήτων 2014 που απενεμήθησαν για την επιτυχημένη πορεία ανάπτυξης της εταιρίας ΑΤΤΙΚΑ Ventures, το βραβείο απένειμε ο πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά κ. Γιώργος Σταματογιάννης.

ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Φωτογραφία από την αίθουσα AEGEAN SEA του ξενοδοχείου METROPOLITAN όπου πραγματοποιήθηκε στις 16/2/2015 με επιτυχία και μεγάλη συμμετοχή και φέτος ο Παιδικός Αποκριάτικος Χορός για τα παιδιά των Δικηγόρων Πειραιά.

19

Απαλλαγή καταβολής μεγαρόσημου σε κλήσεις μετά από ματαίωση

Με την 1157/18.12.2014 απόφαση του Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. γίνεται δεκτή η με αριθμό 336/2014 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, σύμφωνα με την οποία σε περίπτωση που επαναφέρεται μία υπόθεση από ματαίωση σε επόμενη συνεδρίαση δεν οφείλεται η προβλεπόμενη εισφορά υπέρ του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. (μεγαρόσημο).

Ημερίδα με θέμα :

«Η ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ
ΤΡΟΠΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ»

29 Ιανουαρίου 2015: ALBA, Ξένιας 6 Αθήνα

Στην ημερίδα έκαναν χαιρετισμούς οι κ.κ. Νίκος Εμπέογλου, Πρόεδρος ALBA και Γεώργιος Σταματογιάννης, Πρόεδρος Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιώς

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης επιχειρήσεων

Crowd funding-Εναλλακτικός τρόπος χρηματοδότησης επιχειρήσεων Σωκράτης Πλούσσας, CEO Plou-sasS.A.

Venture Capital Funds-Πως λειτουργούν και σε ποιους απευθύνονται Πέτρος Φατούρος, Δικηγόρος LL.M., Partner Δικηγορική Εταιρεία Φατούρος Λαμπρόπουλος 20 Action Finance Initiative, Ο ρόλος της στην Ελλάδα- microfinance επιχειρήσεων Αναστασία Τσίλογλου, Project Manager Action Finance Initiative

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

Τραπεζική χρηματοδότηση ανωνύμων εταιρειών-Εναλλακτικές εξασφαλίσεις πιστωτικών ιδρυμάτων σε περίοδο δημοσιονομικής και χρηματοοικονομικής κρίσης

Κοινά και μετατρέψιμα ομολογιακά δάνεια- Νομικό πλαίσιο- Τεχνικές σύνταξης προγραμμάτων ομολογιακών δανείων, Νικόλαος Ηλιόπουλος, Δικηγόρος LL.M., Partner itnlaw & associates

Το έργο τέχνης ως asset και ως εξασφάλιση της πίστωσης, Φοίβη Κουβελά, Δικηγόρος LL.M., Founder Attorney-at-Art, Partner itnlaw & associates

Επιστολή πατρωνίας, Μελίνα Νταή, Δικηγόρος LL.M., Partner itnlaw & associates καταπιστευτική μεταβίβαση κινητού, Χριστίνα Τσαφαρίδου, Δικηγόρος, Partner itnlaw & associates.

ΔΣΠ: Κοινωνική δράση Στο πνεύμα Αλληλεγγύης και στήριξης φορέων και οργανώσεων

Στο πλαίσιο ανάπτυξης κοινωνικής δράσης και στήριξης φορέων και οργανώσεων που συνδράμουν πληγέντες από την οικονομική κρίση συνανθρώπους μας, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Πειραιά, αποφάσισαν ο Σύλλογός μας να υποστηρίξει έμπρακτα, ευπαθείς κοινωνικές ομάδες με την ενεργό συμμετοχή και συνδρομή του στο σχετικό έργο φορέων της πόλης του Πειραιά. Συγκεκριμένα:

1. Την Δευτέρα, 02 Φεβρουαρίου 2015, σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Πειραιά, προσέφερε γεύμα αγάπης σε 120 άτομα, στο Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Αγίας Τριάδας.
2. Αποφασίστηκε η προσφορά ειδών (ρουχισμού, τροφίμων ή ιατροφαρμακευτικού υλικού) αξίας διακοσίων ευρώ (200,00€) στην Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία "Αλληλεγγύη Πειραιά".
3. Σε συνεργασία με την ανεξάρτητη Μη Κυβερνητική Οργάνωση "PRAKSIS", η οποία υποστηρίζεται από την Περιφέρεια Αττικής με την χρηματοδότηση του Ιδρύματος "Σταύρος Νιάρχος" και δραστηριοποιείται στην υλοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής δράσης, αποφασίστηκε, η ενίσχυση του προγράμματος της "PRAKSIS" "Συν στο Πλην" με την συγκέντρωση των κάτωθι ειδών ρουχισμού και φαρμάκων τα οποία θα διατεθούν σε άστεγους συμπολίτες μας στον Πειραιά- υποστηριζόμενους από το ως άνω πρόγραμμα "Συν στο Πλην". Συγκεντρώθηκαν φάρμακα-Ανδρικά και γυναικεία είδη ρούχα-παπούτσια-κουβέρτες-παπλώματα – SLEEPING BAG κ.λ.π και δόθηκαν για τις ευπαθείς ομάδες.) Ο ΔΣΠ δια του Προέδρου του τονίζει ότι "Προσβλέπουμε στην ανταπόκριση όλων των μελών του Συλλόγου μας, γνωρίζοντας το πνεύμα αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας που διέπει όλους μας

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά, θεωρώντας το ρόλο του Δικηγόρου όχι μόνο θεσμικό αλλά και έντονα συνδεδεμένο με την κοινωνία και τα προβλήματα που αυτή αντιμετωπίζει, δεσμεύεται να παραμείνει αρωγός στο έργο φορέων και οργανώσεων με σχετικές δράσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν σοβαρά προβλήματα των συμπολιτών μας και των οικογενειών τους".

ΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΟΝ ΔΣΠ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Πειραιά διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «ΚΥΠΡΟΣ ΤΟ ΑΥΡΙΟ» στις **18 Μαρτίου 2015**, στην αίθουσα εκδηλώσεων του Δ.Σ.Π. με **ομιλητές τους κ.κ. Γεώργιος Λιλλήκας**, Πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών, **Σπυρίδων Μαντούβαλος**, Δικηγόρος, **Σπυρίδων Λαβδιώτης**, Οικονομολόγος, πρώην στέλεχος της Κεντρικής Τράπεζας του Καναδά.

Την ημερίδα χαιρέτισε ο Πρόεδρος του ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης. Παραβρέθηκαν ο επίτιμος Πρόεδρος κ. Βασίλης Βενέτης, Σακκάς, Πολιτευτής, κ.α.

Η νέα Διοικούσα Επιτροπή Νομικών του Ε.Τ.Α.Α

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, ορίσθηκαν τα νέα μέλη της Διοικούσας Επιτροπής Νομικών, του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (Ε.Τ.Α.Α)

Νέος Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής Νομικών ορίσθηκε ο Πρόεδρος του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών και της Ολομέλειας των προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος, Βασίλης Αλεξανδρής. Αναπληρωτής του ορίσθηκε ο Δημήτρης Βερβεσός, μέλος του Δ. Σ του ΔΣΑ.

Στη Διοικούσα Επιτροπή Νομικών διορίσθηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

α) Οι Αλεξανδρής Βασίλειος του Ευσταθίου και Παπάκος Νικόλαος του Σωτηρίου, εκπρόσωποι των Δικηγόρων, ως τακτικά μέλη με αναπληρωτές αντίστοιχα τους Βερβεσό Δημήτριο του Κων/νου και Σταματογιάννη Γεώργιο του Παναγιώτη.

β) Η Μαρία Πουλατζά Αγρέβη του Φωκίωνος, εκπρόσωπος των συμβολαιογράφων, ως τακτικό μέλος με αναπληρώτρια την Ιωάννα Συμεωνίδη-Μπονέλη του Γεωργίου.

γ) Ο Τόλης Χρήστος του Θωμά, εκπρόσωπος των δικαστικών επιμελητών, ως τακτικό μέλος με αναπληρωτή το Δαμίγο Ευάγγελο του Κων/νου.

δ) Η Μαρία Κατσιαμπάκα του Παναγιώτη, εκπρόσωπος των υποθηκοφυλάκων, ως τακτικό μέλος με

αναπληρωτή τον Χαράλαμπο Πειρουνάκη του Ναπολέοντος.

ε) Ο Χρήστος Μαρτίνης του Ελευθερίου, εκπρόσωπος των συνταξιούχων δικηγόρων, ως τακτικό μέλος με αναπληρωτή το Γεώργιο Παλαμήδη του Άγι.

στ) Η Σακελλαρίου Ευανθία του Νικολάου, προϊσταμένη Δ/νσης ΠΕ κατηγορίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, ως τακτικό μέλος με αναπληρωτή το Λουκά Σαμαρά του Ευαγγέλου, προϊστάμενος Τμήματος ΠΕ κατηγορίας, ομοίως.

Η θητεία των διοριζομένων θα είναι για τρία χρόνια.

Με την ίδια απόφαση, που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ(Τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων και Οργάνων Διοίκησης Φορέων του Δημοσίου και Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, Αριθμός Φύλλου 10-15/1/2015) έγινε επίσης ο διορισμός αναπληρωτή Προέδρου, Κυβερνητικού Επιτρόπου και μελών στο Διοικητικό Συμβούλιο και τις Διοικούσες Επιτροπές του Ε.Τ.Α.Α.

Πρωτοδικείο Αθηνών: Αλλαγή στην κατάθεση Προτάσεων και Φακέλου από την Τετάρτη, 1η Απριλίου

Όπως ανακοινώθηκε από τον Πρόεδρο του Τριμελούς Συμβουλίου Διοίκησης του Πρωτοδικείου Αθηνών, κ. Σ. Γεωργουλέα, από την Τετάρτη 1η Απριλίου 2015 και εξής επέρχονται αλλαγές στην κατάθεση Προτάσεων και Φακέλου.

Ειδικότερα, με τη σχετική ανακοίνωση παρακαλούνται οι κ.κ Συνήγοροι, από την Τετάρτη, 1η Απριλίου και εξής, όπως κατά την κατάθεση των Προτάσεων και Φακέλων στο ακροατήριο:

- α) προσκομίζουν τα Σχετικά τους έγγραφα αριθμημένα,
- β) αναγράφουν και στις Προτάσεις τους τον ακριβή αριθμό των Σχετικών Εγγράφων που προσκομίζουν καθώς και
- γ) καταθέτουν και Κατάλογο των προσκομιζομένων εγγράφων.

Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ ΣΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ, ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΩΣ ΘΥΜΑΤΑ Ή ΔΡΑΣΤΕΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ

“Οι τιθέμενοι τους νόμους οι ασθενείς άνθρωποι εισίν και οι πολλοί {...} εκφοβούνται τους δυνατούς όντας, ίνα μη αυτών πλέον έχωσιν.” Πλάτων, Γοργίας, 483 Β.

του Αριστομένη Π. Μπαλάσκα
Δικηγόρου Πειραιά, Υ.Δ.Ν. Νομικής Α.Π.Θ.

Η εγκληματικότητα των ενηλίκων (adult criminal activity) και η παραβατικότητα των ανηλίκων (juvenile delinquency)¹ οι οποίες σχετίζονται με ενέργειες και συμπεριφορά που χρησιμοποιούν τη σωματική ή ψυχική βία για να εκφοβίσουν και να επιβληθούν πάνω στο θύμα, με σκοπό ή αποτέλεσμα να πλήξουν ένα ή περισσότερα έννομα αγαθά του, έχουν ενταθεί στην αυγή του 21^{ου} αιώνα. Αλληλοτροφοδοτούμενα κοινωνικά, εθιμικά και σχεδόν αταβιστικά αρχέτυπα αναπαράγουν και διακινδυνεύουν τη βίαιη επίλυση διαφορών ή την εκμετάλλευση - με χρήση βίας και απειλών - ανθρώπου από άνθρωπο. Διαχρονικό και ανυπεράσπιστο θύμα αυτής της παράδοξης κοινωνικής μηχανικής αποβαίνουν οι ανήλικοι είτε εμφανίζονται ως δράστες και θύτες, είτε ως θύματα της παράνομης βίας και της αντίστοιχης εγκληματικότητας, που στηρίζεται και εδραιώνεται στο καθεστώς συγκάλυψης και φόβου που η βία δημιουργεί και επιβάλλει.²

Ο Ποινικός κώδικας με διατάξεις στο Ειδικό του Μέρος, ειδικά στο Κεφάλαιο για την αντιμετώπιση των εγκλημάτων κατά της προσωπικής ελευθερίας, αλλά και με διατάξεις που αφορούν ανηλίκους δράστες ή θύματα εγκλημάτων **βίας και εκφοβισμού**, ή **συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς** που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο την σωματική ή ψυχική υγεία τους, προσπαθεί να οικοδομήσει ένα σύγχρονο και ευάρμοστο πλαίσιο για την αντιμετώπιση των φαινομένων ατομικής ή συλλογικής βίας.

Παράνομη κατακράτηση [325 ΠΚ]

“ Όποιος με πρόθεση κατακρατεί **άλλον χωρίς τη θέλησή του** ή του στερεί με άλλον τρόπο την **ελευθερία της κίνησής του**, τιμωρείται με φυλάκιση και αν η κατακράτηση διήρκεσε μακρό χρονικό διάστημα με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών.”

Το έγκλημα της παράνομης κατακράτησης υφίσταται όταν κάποιος:

α) κατακρατεί κάποιον **χωρίς τη θέλησή του**, δηλαδή τον περιορίζει σε χώρο κλειστό ή κλειδωμένο από τον οποίο αδυνατεί αυτός να εξέλθει, παρότι το επιθυμεί ή το προσπαθεί

β) ή του στερεί την ελευθερία κίνησης στον χώρο με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είτε με χρήση υλικών - μηχανικών ή φυσικών - εμποδίων, *ακόμα και με χρήση σωματικής βίας εναντίον του*, είτε με ψυχολογική επίδραση που ακινητοποιεί ψυχοσωματικά και λειτουργικά το θύμα, όπως η πρόκληση φόβου με απειλές, σε συνδυασμό με πρόκληση πλάνης μέσω απατηλών και ψευδών παραστάσεων που καταπιέθουν το θύμα να μην μετακινηθεί ή να μείνει ακίνητο.

Η κατακράτηση πραγματοποιείται είτε με τον εγκλεισμό του θύματος στον τόπο στον οποίο ήδη βρίσκεται με ανάσχεση της διόδου διαφυγής, είτε με τη βίαιη μεταφορά χωρίς τη θέλησή του σε άλλο τόπο με σκοπό εγκλεισμού, η δε διάρκεια δεν απαιτείται να είναι μακρά αλλά μπορεί να διαρκέσει ακόμη και κάποια λεπτά της ώρας, δεδομένου

1. K. Perkins, Criminal Law, sec. edition, 841-849 / Ν. Κουράκης, Έφηβοι παραβάτες και κοινωνία, (Juvenile delinquents and society), 1999 / Conseil de l' Europe, Reactions sociales a la delinquance juvenile, Strasbourg, 1989.

2. Α. Πιτσελά, Ο ανήλικος ως θύμα του εγκλήματος, σε Τιμ. Τομ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, Β', 2003, 1139-1165.

ότι δεν αποτελεί όρο της αντικειμενικής υπόστασης³, απλώς επιβαρυντική περίπτωση για την επιμέτρηση της ποινής.⁴ Οι συγκεκριμένες συνθήκες τέλεσης της πράξης αξιολογούνται σε σχέση με το υπό καταναγκασμό ή εξαναγκασμό πρόσωπο του οποίου **ο χαρακτήρας και οι δυνατότητες** προσδιορίζουν το εύρος και τη μορφή της κατακράτησης ή στέρησης της ελευθερίας κίνησης. Ο δράστης προκειμένου να επιτύχει το σκοπό του μπορεί να μετέρχεται βία, απειλή βίας, νάρκωση, απάτη, απειλή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης.

Ουσιώδης συστατικός όρος της αντικειμενικής υπόστασης του άρθρου 325 ΠΚ είναι η έλλειψη συγκατάθεσης του κατακρατούμενου. Αν ανακληθεί η συγκατάθεση, έστω και μετά τον εκούσιο εγκλεισμό ή περιορισμό του παθόντος, εφόσον αυτή περιήλθε σε γνώση του υπαιτίου, τελείται η αξιόποινη πράξη του άρθρου 325 ΠΚ. Εξάλλου απαραίτητος όρος του άρθρου 325 ΠΚ είναι το παράνομο της κατακράτησης, το οποίο συντρέχει εκτός από τα πλαίσια της περιγραφής του αδικήματος, όταν η κατακράτηση τελείται από το δράστη χωρίς δικαίωμα που παρέχεται από το νόμο ή όταν δεν αποτελεί ενάσκηση καθήκοντος, δεν τελείται σε άμυνα ή κατάσταση ανάγκης.

Παράνομη βία και απειλή [330 και 333 ΠΚ]

“Όποιος χρησιμοποιώντας **σωματική βία ή απειλή σωματικής βίας** ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης **εξαναγκάζει** άλλον σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή για τις οποίες ο παθών δεν έχει υποχρέωση τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών, ανεξάρτητα αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον εκείνου που απειλείται ή κάποιου από τους οικείους του.”

“Όποιος προκαλεί σε άλλον **τρόμο ή ανησυχία απειλώντας τον με βία** ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή.”

Α. Σωματική βία θεωρείται η άσκηση φυσικής δύναμης από πρόσωπο στο σώμα κάποιου, που επενεργεί υλικά σε αυτό και υπερνικά την προβαλλόμενη ή αναμενόμενη αντίσταση του θύματος. Για την τέλεση της αξιόποινης πράξης της παράνομης βίας μπορεί να γίνει χρήση τόσο της vis absoluta όσο και της vis compulsiva.⁵ Απόλυτη βία είναι ο άμεσος καταναγκασμός της συμπεριφοράς με σωματική επενέργεια στο θύμα κατά τρόπο απόλυτο, όπου καθίσταται τελείως αδύνατος ο σχημα-

τισμός της βούλησης ή η πραγμάτωση της ήδη διαμορφωμένης βούλησης του θύματος, με τον αποκλεισμό από το δράστη των φυσικών και υλικών της προϋποθέσεων, και έτσι κάθε αντίσταση είναι αντικειμενικά αδύνατη δεδομένου ότι ο άνθρωπος δεν κυριαρχεί καθόλου στο σώμα και τις κινήσεις του, αλλά αναγκάζεται να υποταχθεί ή να υπακούσει σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή για την οποία δεν είναι από το νόμο υποχρεωμένος.

Εξάλλου η ψυχολογική ή εξαναγκάζουσα βία είναι ο εξαναγκασμός όχι με τον εξωτερικό αποκλεισμό εναλλακτικών δυνατηκών ή επιθυμητών συμπεριφορών, αλλά με την επιβολή στο θύμα ορισμένης συμπεριφοράς μέσω απειλής για σοβαρό κίνδυνο ή αντίστοιχη βλάβη εννόμων αγαθών του. Οπότε συντρέχει μεν ορισμένη βουλευτική κυριαρχία του θύματος, χωρίς να εξουδετερώνεται η δυνατότητά του να ελέγχει και να κατευθύνει τις σωματικές του λειτουργίες και κινήσεις, αλλά η βούληση αποτελεί προϊόν ψυχολογικού καταναγκασμού και σχηματίζεται ή εκφράζεται σε κατάσταση ανησυχίας, φόβου, νευρώσεων ή τρόμου απέναντι στο δράστη και τις ενδεχόμενες ενέργειές του.

Η παράνομη βία τελείται και με την επέκταση της έννοιας της σωματικής βίας κατ’ άρθρο 13 στοιχείο δ’ ΠΚ, δηλαδή με περιαγωγή του θύματος σε κατάσταση αναισθησίας ή ανικανότητας για αντίσταση με υπνωτικά ή ναρκωτικά ή άλλα ανάλογα μέσα.

Η βία μπορεί να ασκείται όχι μόνο άμεσα αλλά και έμμεσα, όταν ο δράστης δεν επενεργεί απευθείας στο σώμα του θύματος αλλά στον υλικό του περίγυρο, με βίαιο και εκδηλωτικό απειλής για το ίδιο το σώμα τρόπο, όπως επίσης όταν ο δράστης καταστρέφει ή αφαιρεί πράγματα, όταν το αντικείμενο στο οποίο επενεργεί ο δράστης καλύπτει ζωτικές και αναγκαίες λειτουργίες του σώματος του θύματος.

Τέλος η σωματική βία μπορεί να τελεστεί και με παράλειψη, ενώ μπορεί να ασκηθεί και κατά τρίτων, οικείων του θύματος κατ’ άρθρο 13 στοιχείο β’ ΠΚ.

Β. Απειλή είναι η προαναγγελία επιβολής οιασδήποτε υλικής ή ηθικής βλάβης ή συγκεκριμένης διακινδύνευσης, που θα επέλθει ή δύναται κατά τη βούληση του δράστη να επέλθει κατά του απειλούμενου και εξαναγκαζόμενου. Διατυπώνεται δε

3. Βλ. τη λειτουργία των στοιχείων της απάτης, βίας ή απειλής βίας, καθώς και εκείνων της σύλληψης, απαγωγής και παράνομης κατακράτησης στην αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος της αρπαγής {322 ΠΚ} και τη διαφορετική διατύπωση για το αδίκημα της αρπαγής ανηλίκων {324 ΠΚ}. Επίσης το στοιχείο της (παράνομης) κατακράτησης στην ακούσια και εκούσια απαγωγή {327-328 ΠΚ}.

4. Κ. Βαθιώτη, “Ασήμαντη” κατακράτηση, ΠοινΧρ Ν/2000, 91-92.

5. Ε. Συμεωνίδη-Καστανίδη, Το έγκλημα της παράνομης βίας κατά το άρθρο 330 ΠΚ, Αρμ 12/1982, 972-980 (975).

ως σοβαρό και εφικτό ενδεχόμενο που είναι ικανό να εμφορήσει σε αυτόν που απευθύνεται έλλογο και συνειδητό φόβο και τρόπο, αν αυτός δεν επιδείξει ορισμένη συμπεριφορά κατά τη βούληση ή την απαίτηση του δράστη.

Η απειλή μπορεί να εκφραστεί ρητά ή σιωπηρά, με συμπεριφορά ή κίνηση δηλαδή από την οποία μπορούν να συναχθούν για το θύμα τα ανάλογα συμπεράσματα, προφορικά ή έγγραφα, άμεσα ή μέσω τρίτου προσώπου. Είναι αδιάφορο αν ο απειλών όντως θα πραγματοποιήσει την απειλούμενη βλάβη ή θα προπαρασκευάσει περαιτέρω συνθήκες επικινδυνότητας για τα έννομα αγαθά του θύματος. Αδιάφορο σε κάποιες περιπτώσεις είναι και το αν η απειλή ήταν όντως αντικειμενικά πραγματοποιήσιμη και ή δεν έγινε αυτό εύκολα αντιληπτό από το θύμα ή δεν μπορούσε εύκολα να γίνει αντιληπτό απ' το θύμα, ή είχε επιμελώς αποκρυβεί η απροσφορότητα αυτή από το δράστη. Αρκεί να μπορεί να εμφορήσει στον απειλούμενο την ισχυρή πεποίθηση ότι αυτή θα πραγματοποιηθεί και σε κάθε περίπτωση ο δράστης θα πρέπει να έχει την πρόθεση να εκληφθεί η απειλή του ως σοβαρή και πραγματοποιήσιμη. Η δυνατότητα αντίληψης και αξιολόγησης της απειλής κρίνεται βάσει αντικειμενικών και υποκειμενικών κριτηρίων στο πρόσωπο του θύματος, όπως η ηλικία, η ιδιοσυγκρασία, το μορφωτικό επίπεδο αλλά και η συγκεκριμένη κάθε φορά ψυχοδυναμική αντίδρασή του, όπως έχει διαμορφωθεί και είναι γνωστή ή εύκολα αντιληπτή από το δράστη.

Το παράνομο της απειλής αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης του άρθρου 330 ΠΚ, όπως και του άρθρου 333 ΠΚ και προσδιορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η πράξη επηρεασμού της βούλησης ενός προσώπου αποδοκιμάζεται από το δίκαιο. Παράνομη είναι η απειλή όταν η απειλούμενη πράξη ή παράλειψη αντιτίθεται σε επιτακτικό ή απαγορευτικό κανόνα δικαίου οιοδήποτε κλάδου, δημόσιου ή ιδιωτικού, γραπτού ή εθιμικού.⁶ Η απειλή διατηρεί το χαρακτήρα του παράνομου και όταν ο δράστης έχει μεν καταρχήν δικαίωμα να προβεί στην πράξη, ενεργεί όμως καθ' υπέρβαση των ορίων του μέτρου που επιτάσσει το άρθρο 281 ΑΚ και υποπίπτει σε κατάχρηση δικαιώματος.

Η πράξη που υπονοεί η απειλή δεν απαιτείται να είναι οπωσδήποτε αξιόποινη, μπορεί και να είναι ανήθικη, αθέμιτη ή ανάρμοστη και γενικά να

αποδοκιμάζεται από την κοινωνική ηθική, πέραν ενδεχομένως του γράμματος του εκάστοτε τεθειμένου νόμου αλλά σίγουρα μη αντικείμενη στο πνεύμα του δικαίου και στην συνολική έννομη τάξη, όπως συντονίζεται και συναρμόζεται σε δεδομένο χώρο και χρόνο με την κρατούσα ή παραδεδομένη κοινωνική ηθική.

Το παράνομο της απειλής αίρεται όταν αποτελεί ενάσκηση δικαιώματος ή εκτέλεση καθήκοντος επιβεβλημένου από το νόμο κατ' άρθρο 20 ΠΚ ή γίνεται στα πλαίσια της άμυνας κατ' άρθρο 22 ΠΚ ή σε περίπτωση κατάστασης ανάγκης με τις ειδικότερες προϋποθέσεις που παρεισάγει το άρθρο 25 ΠΚ.

Εξάλλου ο πυρήνας του εγκληματικού αδικού έγκειται στον *εξαναγκασμό άλλου σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή για τις οποίες ο παθών δεν έχει υποχρέωση*. Ενώ παράλειψη είναι η μη τέλεση οφειλόμενης ή αναμενόμενης από το νόμο ενέργειας, ανοχή είναι το να υπομένει κάποιος ορισμένη κατάσταση, η παθητική στάση απέναντι σ' αυτήν που δεν ανατρέπεται ή αμφισβητείται από επιμέρους αυτοδύναμες ή αναγκαίες ενέργειες του θύματος. Η συγκατάθεση του παθόντος οπωσδήποτε αίρει την αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος. Τέλος, μεταξύ της σωματικής βίας ή της απειλής σωματικής βίας ή άλλης παράνομης πράξης ή παράλειψης, αφετέρου δε της πράξης, παράλειψης ή ανοχής του εξαναγκαζόμενου πρέπει να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος, δηλαδή ο εξαναγκασμός να υπήρξε απότοκος των ως άνω παράνομων μέσων που μετέρχεται ο δράστης.

Οι ως άνω διατάξεις θωρακίζουν την κοινωνική συμβίωση ενηλίκων και ανηλίκων έναντι μορφών εκδήλωσης βίας και εκφοβισμού ή εξαναγκασμού μεταξύ τους. Την 01/04/2015 όμως κατατέθηκε Αιτιολογική Έκθεση στο Σχέδιο Νόμου "Μεταρρυθμίσεις ποινικών διατάξεων [...]" και άλλες διατάξεις". Προτείνεται, λόγω της αύξησης των κρουσμάτων και φαινομένων βίας και εκφοβισμού μεταξύ ανηλίκων, αλλά και εξαιτίας της αποτυχίας ισχυουσών διατάξεων να αντιμετωπίσουν ειδικοπρόληπτικά και αντεγκληματικά την παραβατικότητα και την κατεύθυνση της αναμόρφωσης όχι μέσω του ποινικού σωφρονισμού ή εγκλεισμού των ανηλίκων δραστών αλλά με έγκαιρη πρόληψη και ομαλή επανένταξή τους, η τροποποίηση διατάξεων που αφορούν ανηλίκους τόσο στο Γενικό όσο και στο Ειδικό Μέρος του ΠΚ.

6. Κ. Βαθιώτη, Απειλή νόμιμης συμπεριφοράς για την επίτευξη άσχετου σκοπού, ΠοινΔικ 8-9/2008, 1069-1082 (1071).

Πρόκληση βλάβης με συνεχή σκληρή συμπεριφορά [312 ΠΚ] (Σωματική βλάβη ανηλίκων)

“ 1. Αν δεν συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, τιμωρείται με φυλάκιση, όποιος **με συνεχή σκληρή συμπεριφορά** προξενεί σε τρίτον σωματική κάκωση ή άλλη βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας. Αν η πράξη τελείται μεταξύ ανηλίκων δεν τιμωρείται εκτός αν η μεταξύ τους διαφορά ηλικίας είναι μεγαλύτερη από τρία έτη, οπότε επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

2. Αν το θύμα δεν συμπλήρωσε ακόμη το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του ή δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και ο δράστης το έχει στην επιμέλεια ή στην προστασία του ή ανήκει στο σπίτι του δράστη ή έχει μαζί του σχέση εργασίας ή υπηρεσίας ή το έχει αφήσει στην εξουσία του ο υπόχρεος για την επιμέλειά του ή του το έχουν εμπιστευθεί για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη έστω προσωρινή, αν δε συντρέχει περίπτωση βαρύτερης αξιόποινης πράξης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται όποιος **με συστηματική παραμέληση των υποχρεώσεών του** προς τα προαναφερόμενα πρόσωπα γίνεται υπαίτιος να πάθουν σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής τους υγείας.”

Πρόκειται για ένα διαρκές έγκλημα αφού προϋποθέτει συνεχή συμπεριφορά, με σκοπούμενο αποτέλεσμα την σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, όταν τελείται μεταξύ ενηλίκων. Απαξιολογείται ένα ιδιαίτερο - άμεσα σχετιζόμενο με τη βία - στοιχείο και θεμελιωτικός όρος της ενοχής, η σκληρότητα, ώστε ανάγεται η τελευταία σε όρο που όταν καταφαθεί αντικειμενικά, υποστηρίζει βουλευτικά και γνωστικά εκ μέρους του δράστη τουλάχιστον στο βαθμό του ενδεχόμενου δόλου, την απάθειά του έναντι της ενδεχόμενης ή βέβαιης συγκεκριμένης διακινδύνευσης ή βλάβης στα έννομα αγαθά του θύματος.

Η κρίση του νομοθέτη αποβαίνει διαφορετική όταν τα σχετικά αδικήματα τελούνται μεταξύ ανηλίκων. Στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (Ν. 2101/1992) η σύλληψη, κράτηση ή φυλάκιση των ανηλίκων θα πρέπει να αποτελεί το έσχατο μέτρο παρέμβασης του ποινικού συστήματος και για το ελάχιστο αναγκαίο διάστημα. (ά. 37 παρ. 2).⁷ Γίνονται αναγκαίες παρεμβάσεις σε βασικούς πυλώνες του Δικαίου των Ανηλίκων, με στόχο

την ελαχιστοποίηση του εγκλεισμού των ανηλίκων δραστών, αφού ο ανήλικος που με συνεχή σκληρή συμπεριφορά προκαλεί κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας του ανηλίκου θύματος μένει ατιμώρητος, εκτός αν η διαφορά ηλικίας μεταξύ τους είναι μεγαλύτερη από τρία έτη, ο δε εγκλεισμός διατηρείται μόνο σε πολύ βαριά εγκλήματα που αν τελούνταν από ενήλικο θα τιμωρούνταν ως κακουργήματα με ισόβια κάθειρξη. Η παρέμβαση αυτή ακολουθεί το πρότυπο της προώθησης εναλλακτικών της κράτησης μέτρων και συμβάλλει στην αποφυγή των αρνητικών συνεπειών του εγκλεισμού και την ενίσχυση της ειδικοπληπτικής και αντεγκληματικής δυναμικής των αναμορφωτικών μέτρων σε βάρος του ανηλίκου δράστη-παραβάτη.

Υλικό αντικείμενο του ιδιαίτερου, ως προς τους περιορισμούς για τις ιδιότητες του δράστη και του θύματος, εγκλήματος της δεύτερης παραγράφου του άρθρου, είναι πρόσωπο

A. που δεν συμπλήρωσε ακόμα το 18^ο έτος της ηλικίας του και

B. που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του.

Κρίσιμος χρόνος για την έναρξη της εγκληματικής συμπεριφοράς είναι ο χρόνος επενέργειας **της συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς**, με σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας στο σώμα του ανηλίκου ή του ανυπεράσπιστου προσώπου και όχι ο χρόνος επέλευσης του φυσικού αποτελέσματος, της σχετικής δηλαδή επιμέρους κάθε φορά παράνομης πράξης ή παράλειψης του δράστη. Η συνεχής συμπεριφορά διαστέλλεται από αυτήν **με αδιάκοπη ή αδιατάρακτη διάρκεια** και από την **κατά συνήθεια τέλεση** της πράξης κατά το ά. 13 εδ. στ ΠΚ. Φαίνεται πως η έννοια της συνεχούς πράξης βρίσκεται κοντά στο ά. 98 παρ. 1 ΠΚ και **εξακολούθηση με περισσότερες πράξεις του ίδιου εγκλήματος** της συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς μπορεί να πραγματώνεται και κατά τη διάρκεια ωρών της ημέρας ή λίγων ημερών, αρκεί να επήλθε από τη δράση αυτή σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του θύματος.

Αν και στον τίτλο του άρθρου χρησιμοποιείται ο όρος ανήλικος ο νομοθέτης επέλεξε κατά τη διατύπωση της διάταξης να θεωρείται ανήλικος ο άνθρωπος από τη γέννησή του κι όχι από τη συμπλήρωση του 8^{ου} έτους της ηλικίας του, οπότε και αρχίζει το ποινικό ενδιαφέρον για τη συμπερι-

7. Κ. Βουγιούκας, Οι ανήλικοι ως δράστες εγκλημάτων και ως θύματα εγκληματικών πράξεων στους χώρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών. Οι Συμβάσεις για τα δικαιώματα του παιδιού του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Ο.Η.Ε., σε Τιμ. Τομ. Α. Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Β', 2003, 1487-1512 (1510).

φορά του ως δράστη (και όχι ως θύματος) και μέχρι τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους.

Επίσης ορίζεται ως θύμα - υπαλλακτικά - πρόσωπο που, ανεξάρτητα από την ηλικία του, δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, ώστε δεν είναι απαραίτητο να είναι το θύμα και ανήλικος που δεν έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του και συγχρόνως δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, χωρίς πάντως να αποκλείεται να συντρέχουν και οι δύο ιδιότητες στο πρόσωπο του παθόντος. Το πρόσωπο είναι ανυπεράσπιστο όταν δεν μπορεί να αμυνθεί καθόλου ή δεν μπορεί να αμυνθεί αποτελεσματικά. Το γεγονός ότι το θύμα μπορούσε να διαφύγει δεν του στερεί το χαρακτηρισμό του ανυπεράσπιστου. Τα αίτια που δημιουργούν την αδυναμία αυτουπεράσπισης είναι διάφορα και μπορεί να οφείλονται σε αναπηρία, πρόσκαιρη ή μόνιμη ασθένεια, σωματική ή πνευματική, εγκυμοσύνη, γήρας, νάρκωση, σωματική εξάρτηση του θύματος από το δράστη. Η αδυναμία αυτουπεράσπισης δεν απαιτείται να είναι διαρκής, αλλά αρκεί η διαπίστωση της ύπαρξής της κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης. Η αδυναμία αυτουπεράσπισης των προστατευόμενων κατηγοριών προσώπων επιτείνεται λόγω της σχέσης εξάρτησής τους από το δράστη, έτσι ώστε το θύμα όχι μόνο δεν μπορεί αλλά και δεν επιχειρεί να αμυνθεί, επειδή φοβάται τις συνέπειες της άμυνάς του.

Δράστης μπορεί να είναι μόνο εκείνος που κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης έχει διαμορφώσει με το θύμα μία από τις ρητά οριζόμενες σχέσεις αλληλεξάρτησης ή εξουσίωσης (επιμέλεια, προστασία, συνοίκηση, εργασία, υπηρεσία, φύλαξη).

Α) Ο δράστης έχει την επιμέλεια του ανηλίκου ή του ανάκτου για αυτουπεράσπιση. Η σχέση επιμέλειας νοείται όπως ορίζεται στο αστικό δίκαιο. Ειδικότερα την επιμέλεια του ανηλίκου έχει εκείνος που ασκεί τη γονική μέριμνα και ο επίτροπος. Η υπέρβαση του σωφρονισμού του προστατευόμενου τέκνου από τους γονείς μπορεί να υπαχθεί στην παρούσα διάταξη. Υποχρέωση επιμέλειας έχει και ο δικαστικός συμπαραστάτης για τον ανάκτου να φροντίσει τον εαυτό του πνευματικά, ψυχικά ή σωματικά.

Β) Ο δράστης έχει το θύμα στην προστασία του. Πρόκειται για πραγματική κατάσταση που έχει συνήθως συντομότερη διάρκεια από την επιμέλεια και αφορά την άμεση σωματική επίβλεψη του ανηλίκου ή του αδύναμου να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Η ανάληψη της προστασίας μπορεί να γίνει με σύμβαση, με άτυπη συμφωνία, με αυτόβουλη ενέργεια του δράστη, καθώς και υπό την ισχύ νομικών διατάξεων συνήθως δημοσίου δικαίου. Δεν έχει σημασία ο τόπος της παροχής προστασίας,

αλλά χρειάζεται μία πραγματική τοπική εγγύτητα προστάτη – προστατευόμενου ώστε να καθίσταται δυνατή η παροχή φροντίδας και η επαγρύπνηση του πρώτου για τον δεύτερο.

Γ) Ανήκουν στο σπίτι του δράστη όλα τα ανήλικα ή ανυπεράσπιστα πρόσωπα, όταν ανεξάρτητα από το είδος της υποκείμενης αιτίας αποτελούν μέλη της ίδια οικιακής κοινότητας και ενδιαίτωνται στην ίδια στέγη, π.χ. συγγενείς, φίλοι, οικόσιτοι υπηρέτες, παιδαγωγοί, ασθενείς νοσηλεύόμενοι στο σπίτι.

Δ) Ο δράστης έχει σχέση εργασίας ή υπηρεσίας με το θύμα χωρίς να απαιτείται η σύναψη σύμβασης εργασίας ή η εγκυρότητα αυτής, αρκεί και μία *de facto* - έστω και άκυρη - σχέση εξαρτημένης εργασίας, σπανιότερα δε σχέση σύμβασης έργου. Αν συντρέχει η προϋπόθεση της συνοίκησης τότε η σχέση υπάγεται κυρίως στη τρίτη κατηγορία εξουσιαστικών σχέσεων. Η συμπεριφορά του δράστη πρέπει να εκδηλώνεται στο πλαίσιο της σχέσης εργασίας ή υπηρεσίας και δεν αρκεί η επ' ευκαιρία αυτής τέλεση ως μεμονωμένο γεγονός.

Ε) Το θύμα αφήνεται στην εξουσία του δράστη από εκείνον που έχει την επιμέλειά του όταν ο τελευταίος τη μεταβίβασε εκούσια για περιορισμένο χρονικό διάστημα στο δράστη, με την εξουσία να διακρίνεται από την προστασία.

ΣΤ) Το θύμα το έχουν εμπιστευτεί στο δράστη οι έχοντες την επιμέλεια ή προστασία για ανατροφή, διδασκαλία, επίβλεψη ή φύλαξη, έστω προσωρινή. Στην περίπτωση αυτή εμπίπτουν τα οικοτροφεία και τα σχολεία, τα ωδεία και οι σχολές πολεμικών τεχνών, οι οίκοι ευγηρίας, οι λεγόμενοι παιδοδοποιοί- στεγασμένοι ιδιωτικοί χώροι φύλαξης και απασχόλησης παιδιών.

Η σωματική κάκωση ή βλάβη της σωματικής ή ψυχικής υγείας πρέπει να προκαλείται

Α. Με συνεχή σκληρή συμπεριφορά του δράστη προς τα συγκεκριμένα πρόσωπα. Περιλαμβάνονται ενέργειες που επιδρούν είτε άμεσα στο σώμα του θύματος είτε απευθείας στον ψυχικό του κόσμο. Συνεχής θεωρείται η συμπεριφορά που επαναλαμβάνεται συχνά χωρίς να είναι κατ' ανάγκη διαρκής αφού δεν απαιτείται η δημιουργία μιας μόνιμης κατάστασης. Συχνή επανάληψη δεν σημαίνει απαραίτητα καθημερινή επανάληψη της συμπεριφοράς αλλά αρκεί αυτή να έχει τελεστεί κάποιες φορές και να αναμένεται να επαναληφθεί. Η μεμονωμένη τέλεση της πράξης, όσο σκληρή κι αν είναι, δεν μπορεί να υπαχθεί στην αντικειμενική υπόσταση του άρθρου 312 αλλά ενδεχομένως στο άρθρο 308 ΠΚ. Σκληρή είναι μια συμπεριφορά όταν προξενεί αντικειμενικά στον αποδέκτη της ιδιαίτερα δυσάρεστα, οδυνηρά ή επίπονα συναι-

σθήματα, ιδίως σωματικό ή ψυχικό πόνο και παράλληλα υποδηλώνει την έλλειψη κάθε συναισθηματος συμπάθειας του δράστη απέναντι στο θύμα. Συνεπώς η σκληρότητα αξιολογείται όχι με βάση το χαρακτήρα του δράστη, αλλά **με αντικειμενικά κριτήρια** στο εύρος τέλεσης της κάκωσης και της άλλης σωματικής ή ψυχικής βλάβης. Εφόσον η σκληρότητα της συμπεριφοράς κρίνεται αντικειμενικά δεν είναι αναγκαίο να αποτελεί **μια μόνιμη ιδιότητα του χαρακτήρα** του δράστη, αλλά μπορεί να καταφαθεί και σε περιπτώσεις **παροδικής ή επαναλαμβανόμενης εμφάνισής της**. Υποστηρίζεται ότι η συμπεριφορά που οφείλεται σε ψυχική υπερδιέγερση λόγω ανάρμοστης συμπεριφοράς του παθόντος δεν μπορεί να χαρακτηριστεί σκληρή, εφόσον όμως η σκληρή συμπεριφορά κρίνεται αντικειμενικά, ορθότερο είναι ότι δεν επηρεάζεται από τυχόν προκλητική συμπεριφορά του θύματος, αλλά η τελευταία θα ληφθεί υπόψη κατά την επιμέτρηση της ποινής.⁸

Β. Ο δεύτερος τρόπος τέλεσης του εγκλήματος προϋποθέτει την (κακόβουλη) **συστηματική παραμέληση των υποχρεώσεων** του δράστη προς τα πρόσωπα που αναφέρθηκαν. Επειδή οι υποχρεώσεις του δράστη δεν προσδιορίζονται ρητά στο άρθρο 312 εδάφιο β' ΠΚ, είναι αναγκαία η προσφυγή στην ερμηνεία του άρθρου 15 ΠΚ. Συνεπώς η παράλειψη αποτροπής της σωματικής κάκωσης ή της βλάβης της υγείας πληροί την αντικειμενική υπόσταση, όταν το πρόσωπο από το οποίο εξαρτάται ο ανήλικος ή ο ανίκανος να υπερασπίσει τον εαυτό του, έχει ιδιαίτερη νομική υποχρέωση, από το νόμο, από σύμβαση, από εκούσια ανάληψη υποχρέωσης, από προγενέστερη επικίνδυνη ενέργειά του να ενεργήσει και να μην παραλείψει οφειλόμενη νόμιμη ενέργεια προς αποτροπή της κάκωσης ή της βλάβης. Οι υποχρεώσεις αυτές μπορεί να αφορούν στη διατροφή, στέγαση, ενδυμασία, επίβλεψη και υγιεινή. Η παράλειψη δεν αρκεί να είναι στιγμιαία, αφού ο όρος παραμέληση, υποδηλώνει μια πιο μόνιμη στάση του υπαιτίου να μην εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του. Η κακοβουλία αποτελεί φρονηματικό στοιχείο που εκφράζει αξιολογική κρίση για τη συμπεριφορά του δράστη, αλλά θα πρέπει, όπως και η σκληρότητα της συμπεριφοράς, να διαπιστώνεται επιπλέον αντικειμενικά με βάση την ευχέρεια εκπλήρωσης της σχετικής υποχρέωσης από τον υπαίτιο. Όσο πιο ευχερής εμφανίζεται αυτή η εκπλήρωση, τόσο ενι-

σχύεται η κακοβουλία, ως κακεντρέχεια ή κακή θέληση του υπαιτίου έναντι του θύματος.⁹ Αποτέλεσμα είναι τελικά η συστηματική παραμέληση των υποχρεώσεων, όρος που δηλώνει από τη διατύπωσή του μια ιδιαίτερη βουλητική - ενδιάθετη - κατάσταση του δράστη που πραγματώνεται όμως και ενυλώνεται κατά σύστημα, να υπερκερνά εννοιολογικά και δογματικά την παροδική και στιγμιαία κακοβουλία, **ως διαρκής και μη τυχαία αδυναμία άσκησης εποπτείας και φροντίδας** και να επιλέγεται από το νομοθέτη ως πλέον ακριβής και συγκεκριμένος, ποινικά δε αξιολογήσιμος όρος.

Ως αποτέλεσμα της συμπεριφοράς του δράστη πρέπει να προκληθεί στον ανήλικο ή τον ανίκανο να υπερασπιστεί τον εαυτό του σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας, η οποία συνιστά τον πυρήνα της εγκληματικής ενέργειας και όχι απλώς εξωτερικό όρο του αξιοποιήσιμου.

Η ρήτρα σχετικής επικουρικότητας περιορίζει τη σωματική βλάβη μέχρι την επικίνδυνη, αφού η απρόκλητη (άρθρο 308 Α ΠΚ) και η βαριά (άρθρο 310 ΠΚ) τιμωρούνται βαρύτερα. Συνεπώς η σωματική βλάβη που προκαλείται στο θύμα μπορεί να είναι απλή, ασήμαντη, εντελώς ελαφρά ή επικίνδυνη.

Οι περιπτώσεις ψυχικού τραυματισμού θεωρούνται ευθέως σωματικές βλάβες στο βαθμό που δημιουργήσαν παθολογική δυσλειτουργία του οργανισμού.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την κατάφαση της πλήρωσης της αντικειμενικής υπόστασης είναι η ύπαρξη αντικειμενικού αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της συνεχούς σκληρής συμπεριφοράς ή της κακόβουλης και συστηματικής παραμέλησης των υποχρεώσεων και της σωματικής κάκωσης ή βλάβης της υγείας.

Εξάλλου, το άρθρο 6 του νόμου 3500/2006 διαπλάθει εγκλήματα ενδοοικογενειακών σωματικών βλαβών σε βαθμό πλημμελήματος και κακουργήματος, τα οποία υπερισχύουν του άρθρου 312 ΠΚ στο βαθμό που υπάρχει **ταύτιση των στοιχείων της αντικειμενικής υπόστασης** των συγκεκριμένων εγκλημάτων, καθώς τιμωρούνται βαρύτερα. Ειδικότερα η τέλεση ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας, το οποίο για οποιονδήποτε λόγο **είναι ανίκανο να αντισταθεί**, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών. Ανάγεται σε κακούργημα, η **μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού**

8. Για το ισχύον καθεστώς βλ. Μ. Ρηγοπούλου, ερμηνεία ά. 312 σε Ποινικός Κώδικας ΙΙ, Νομική Βιβλιοθήκη, 1171-1189./ όρα όμως και ά. 308 παρ. 3 την έννοια και χρήση των όρων "δικαιολογημένη αγανάκτηση", "ιδιαίτερα σκληρή ή βάνανυση πράξη".

9. Α. Μαγγανά, Η παραμέληση ανηλίκων, ΠοινΔικ 7/1999, 727-731

πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος. Αν το θύμα είναι ανήλικος επιβάλλεται κάθετη τουλάχιστον 10 ετών. Προβλέπεται ότι οι διατάξεις των παραγράφων του άρθρου 6 εφαρμόζονται και όταν ο δράστης εργάζεται σε φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας και η πράξη του στρέφεται σε βάρος προσώπου το οποίο δέχεται τις υπηρεσίες του φορέα αυτού.¹⁰

Η ποινική δίωξη ασκείται αυτεπαγγέλτως και όχι κατ' έγκληση.¹¹ Τυχόν αντίθετη ρύθμιση θα αποδυνάμωνε την παρεχόμενη αυξημένη ποινική προστασία, αφού άλλως οι περιπτώσεις κίνησης της ποινικής διαδικασίας θα ήταν περιορισμένες, αφενός λόγω της ταύτισης δικαιούχου της έγκλησης και υπαιτίου (άρθρο 118 παράγραφος 2 ΠΚ) και αφετέρου λόγω των εγγενών αναστολών που δημιουργεί η σχέση εξάρτησης ή εξουσίας δράστη και θύματος.

Παράρτημα προτεινόμενων νέων διατάξεων Γενικού Μέρους ΠΚ και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας ως προς ανηλίκους δράστες. Ισχύουσα διάταξη αναμορφωτικών μέτρων επιβαλλόμενα σε ανηλίκους δράστες.

Ανήλικοι ποινικώς ανεύθυνοι (126 ΠΚ)

Η αξιόποινη πράξη που τελέσθηκε από ανήλικο 8 έως 15 ετών δεν καταλογίζεται σε αυτόν.

Σε ανήλικο που τέλεσε αξιόποινη πράξη χωρίς να έχει συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας του επιβάλλονται μόνο αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα.

Σε ανήλικο που τέλεσε αξιόποινη πράξη και έχει συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας του επιβάλλονται αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, εκτός αν κρίνεται αναγκαίο να επιβληθεί ποινικός σφρονισμός, κατά το επόμενο άρθρο.

Ανήλικοι ποινικώς υπεύθυνοι (127 ΠΚ)

Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων επιβάλλεται μόνο σε ανηλίκους που έχουν συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας, εφόσον η πράξη τους, αν την τελούσε ενήλικος, θα ήταν κακούργημα απειλούμενο με την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3α του άρθρου 124 ΠΚ. Η απόφαση πρέπει να περιέ-

χει ειδική και εμπεριστατωμένη αιτιολογία, από την οποία να προκύπτει γιατί τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται στην συγκεκριμένη περίπτωση επαρκή λαμβανομένων κατά περίπτωση υπόψη των ιδιαιτέρων συνθηκών τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του ανηλίκου.

Στην απόφαση του δικαστηρίου ορίζεται επακριβώς ο χρόνος παραμονής του ανηλίκου στο κατάστημα αυτό σύμφωνα με το άρθρο 54 ΠΚ.¹²

Αποχή από ποινική δίωξη ανηλίκου (45 Α ΚΠΔ)

Αν ανήλικος τελέσει αξιόποινη πράξη η οποία είναι πταίσμα ή πλημμέλημα, ο εισαγγελέας μπορεί να απόσχει από την άσκηση της ποινικής δίωξης, αν κρίνει ερευνώντας τις περιστάσεις υπό τις οποίες τελέστηκε η πράξη και την όλη προσωπικότητα του ανηλίκου, ότι η άσκησή της δεν είναι αναγκαία για να συγκρατηθεί ο ανήλικος από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Απαιτείται σε κάθε περίπτωση ακρόαση του ανηλίκου.

Στον ανήλικο μπορούν να επιβληθούν με διάταξη του εισαγγελέα ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' έως και ια' του άρθρου 122 παρ. 1 ΠΚ. Με την ίδια διάταξη ορίζεται και η προθεσμία συμμόρφωσης. Αν ο ανήλικος συμμορφωθεί με τα μέτρα και τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν, ο εισαγγελέας αρχειοθετεί την υπόθεση (άρθρο 43 παρ. 2 ΚΠΔ). Σε αντίθετη περίπτωση ο εισαγγελέας κινεί την ποινική δίωξη (άρθρο 43 παρ. 1 ΚΠΔ). Για την έκδοση της διάταξης απαιτείται προηγούμενη έκθεση του αρμόδιου επιμελητή ανηλίκων.¹³

Αναμορφωτικά μέτρα (122 ΠΚ)

1) Αναμορφωτικά μέτρα είναι

- α. η επίπληξη του ανηλίκου
- β. η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του γονείς ή στους επιτρόπους του
- γ. η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια
- δ. η ανάθεση της επιμέλειας του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρίες ή σε ιδρύματα ανηλίκων ή σε επιμελητές ανηλίκων
- ε. η συνδιαλλαγή μεταξύ ανηλίκου δράστη και θύματος για έκφραση συγγνώμης και εν γένει για εξώδικη διευθέτηση των συνεπειών της πράξης
- στ. η αποζημίωση του θύματος ή η κατ' άλλο τρόπο άρση ή μείωση των συνεπειών της πράξης

10. Α. Χαραλαμπίκη, Οι νομοθετικές και νομολογιακές εξελίξεις στο χώρο του ποινικού δικαίου που αφορούν οικογενειακές ή συγγενικές σχέσεις, ΠοινΧρ ΞΑ/2011, 562-568.

11. Α. Χαραλαμπίκη, Έγκληση με παθόντα ανήλικο, ΠοινΔικ 3/2011, 342-346.

12. Ι. Μανωλεδάκη, Η παιδική ηλικία ως αυτοτελές έννομο αγαθό στο ποινικό δίκαιο, σε Μελέτες για εμβάθυνση στο ποινικό δίκαιο, 2001, 377-398.

13. Α. Πιτσελά, Η κοινωνική αρωγή στο πεδίο της ποινικής δίκης, 2004, {Επιμελητές ανηλίκων}, 91-135.

από τον ανήλικο

ζ. η παροχή κοινωφελούς εργασίας από τον ανήλικο

η. η παρακολούθηση από τον ανήλικο κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς, κοινοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς

θ. η φοίτηση του ανηλίκου σε σχολές επαγγελματικής ή άλλης εκπαίδευσης ή κατάρτισης

ι. παρακολούθηση από τον ανήλικο ειδικών προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής

ια. η ανάθεση της εντατικής επιμέλειας και επίτηρησης του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρίες ή σε επιμελητές ανηλίκων

ιβ. η τοποθέτηση του ανηλίκου σε κατάλληλο κρατικό, δημοτικό, κοινοτικό ή ιδιωτικό ίδρυμα αγωγής.¹⁴

2) Σε κάθε περίπτωση ως πρόσθετο αναμορφωτικό μέτρο μπορεί να επιβληθούν επιπλέον υποχρεώσεις που αφορούν τον τρόπο ζωής του ανηλίκου ή την διαπαιδαγώγησή του. σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν να επιβληθούν δύο ή περισσότερα από τα μέτρα που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' έως και ια' της προηγούμενης παραγράφου.

3) Στην απόφαση του δικαστηρίου ορίζεται η μέγιστη διάρκεια του αναμορφωτικού μέτρου.

Επίμετρο

Όταν οι δράστες ή τα θύματα μιας αξιόποινης πράξης βίας είναι ανήλικοι, η θέση τους είναι επαχθέστερη και πλέον ευάλωτη σε σύγκριση με τους ενηλίκους, αφενός λόγω της ανωριμότητάς τους, αφετέρου λόγω της αντικειμενικής αδυναμίας ή άγνοιάς τους να υπερασπίσουν τα συμφέροντά τους και ν' αμυνθούν. Οι αντιλήψεις στη σχετική νομοθεσία διαπνέονται συστηματικότερα και πληρέστερα από την αρχή επιβολής μέτρων αγωγής και όχι ποινής, αφού είναι πλέον αποδεκτό ότι ο ανήλικος δράστης δεν αποτελεί μια υποπερίπτωση του ενηλίκου, αλλά αποτελεί μια ιδιαίτερη οντότητα με δική του προσωπικότητα και ιδιαιτερότητες, γι' αυτό χρειάζεται ιδιαίτερη μεταχείριση προσαρμοσμένη στις ηλικιακές και ψυχοπνευματικές του ανάγκες.

Η πρόληψη της εγκληματικότητας των ανηλίκων χρειάζεται να διέπεται από τις αρχές της προ-

στασίας και της εκπαίδευσης. Η αύξηση βίαιων συμπεριφορών - ακόμα και εγκλημάτων - μεταξύ ανηλίκων αυξάνει τον κίνδυνο επαναφοράς ποινικών μέτρων, όμως ορθότερη φαίνεται αντίθετα η πρώιμη ψυχοκοινωνική εκπαίδευση για τη φύση και τις συνέπειες της δημιουργίας και συντήρησης συνθηκών βίας, εκφοβισμού, εξαναγκασμού, εκμετάλλευσης, μισαλλοδοξίας και φανατισμού, ώστε οι παράγοντες κινδύνου παραβατικής εξέλιξης του ανηλίκου που αναφέρονται είτε στα ατομικά χαρακτηριστικά του είτε στο εγκληματικό περιβάλλον του να καταπολεμηθούν σε πρώιμη ήδη ηλικία, με την κατάλληλη βοήθεια των ειδικών επιστημόνων. Στην εκτέλεση των προγραμμάτων πρώιμης ψυχοκοινωνικής επέμβασης πρέπει να ακολουθούνται οι αρχές

-της αποτελεσματικότητας, με χρήση επιστημονικά εδραιωμένων κλινικών ή ψυχοδυναμικών μέσων.

-της αναλογικότητας, με σεβασμό στην υποχρέωση για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας παιδιών και εφήβων.

-της αποφυγής του στιγματισμού, λόγω οικογενειακού, θρησκευτικού ή φυλετικού εγκληματογόνου περιβάλλοντος.

-της αποφυγής των διακρίσεων, και της δημιουργίας χωριστών κοινοτικών, εθνοτικών ή τοπικών ομάδων ψυχοκοινωνικής επέμβασης.¹⁵

Όσο επιθυμητή και αν είναι μια κοινωνία χωρίς βία, αποτελεί η βία - όπως και η εγκληματικότητα - ένα συστατικό στοιχείο της κοινωνικής πραγματικότητας και της εγγενούς λειτουργικότητας των θεσμών και δομών της. Συνεπώς η εξουδετέρωση των καταστάσεων που προκαλούν και συντηρούν τη βία, η σταθμισμένη αντιμετώπιση της αντίστοιχης ανεπιθύμητης και αντικοινωνικής συμπεριφοράς, όχι μια κατασταλτική αντίδραση μέσα από μορφές "ορθολογικής" ή "αποκαταστατικής" βίας των ποινικών και σωφρονιστικών μηχανισμών, μπορεί να δώσει απάντηση στο μέλλον παιδιών και ανηλίκων που οδηγούνται από τους ενηλίκους σε έναν εγκληματικό ρυθμό ζωής, ο οποίος εμποδίζει τις ευκαιρίες σωματικής, ψυχικής, πνευματικής, ηθικής και κοινωνικής ανάπτυξής τους, στην εξέλιξη του σύγχρονου ελπιδοφόρου μα και κινδυνώδους κόσμου.

14. Α. Χάιδου, Σκέψεις σχετικά με την εφαρμογή των ποινικών κυρώσεων για τους ανήλικους, σε Τιμ. Τομ. Σ. Αλεξιάδη, 2010, 1103-1112.

15. Α. Τσήτσουρα, Πρώιμη ψυχοκοινωνική επέμβαση για την πρόληψη της εγκληματικότητας των ανηλίκων, σε Τιμ. Τομ. Σ. Αλεξιάδη, 2010, 1033-1037.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΘΗΝΑ, 26/3/2015
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝ.ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ &
ΚΟΙΝ.ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΕΝΙΑΙΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ-
ΜΕΝΩΝ (Ε.Τ.Α.Α.)
ΤΟΜΕΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΑΑ/ΤΑΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΔΙΚΗΓΟ-
ΡΩΝ ΕΤΑΑ/ΤΕΑΔ
www.tnomik.gr

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΡΥΘΜΙΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ Ν. 4321/2015, άρθρο 28 (ΦΕΚ 32 τ.Α')

Στους οφειλέτες προς ΦΚΑ, με ληξιπρόθεσμες οφειλές στις 2/3/2015, χορηγείται ρύθμιση του συνόλου της οφειλής σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις, με ελάχιστο ποσό δόσης 50€, εφόσον καταβάλουν τις τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές από 1/3/2015 και καθόλη τη διάρκεια της ρύθμισης. Το ασφαλιστικό έτος 2014 περιλαμβάνεται ως οφειλή στην ρύθμιση, εφόσον δεν έχει εξοφληθεί έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Η ρύθμιση χορηγείται μετά από σχετική αίτηση, που υποβάλλεται άπαξ, και κατατίθεται έως την 30/4/2015.

Το σύνολο της οφειλής (κύρια οφειλή και προσαυξήσεις) κεφαλαιοποιείται τον προηγούμενο

της ρύθμισης μήνα. Όταν το ύψος της οφειλής είναι άνω των 5.000€, αυτή προσαυξάνεται εφεξής με 0,25% μηνιαίως. Για ύψος κύριας οφειλής έως 5.000€ δεν επιβάλλεται μηνιαία προσαύξηση. Στους οφειλέτες της παρούσας ρύθμισης χορηγείται έκπτωση επί των προσαυξήσεων και πρόσθετων τελών ως εξής: **εφάπαξ καταβολή οφειλής έκπτωση 100%**, ρύθμιση έως 36 δόσεις έκπτωση 80%, ρύθμιση από 37 έως 50 δόσεις έκπτωση 70%, ρύθμιση από 51 έως 72 δόσεις έκπτωση 60%, ρύθμιση από 73 έως 100 δόσεις έκπτωση 50%.

Έντυπα αιτήσεων υπαγωγής στο Ν.4321/15 (με επιλογή εφάπαξ εξόφλησης ή ρύθμισης σε δόσεις) και οι σχετικές διατάξεις στο www.tnomik.gr

Ασφαλιστικά βιβλιάρια με ένσημα, βεβαιώσεις απουλοποιημένων ενσήμων, ληξιαρχική πράξη γέννησης τέκνου (για μητέρες ασφαλισμένες) - εφόσον υπάρχουν- πρέπει να σταλούν μαζί με την (έντυπη) αίτηση στο Ταμείο με Ταχυδρομείο ή να υποβληθούν στα γραφεία του Ταμείου.

Αιτήσεις χωρίς τα παραπάνω (με τα απαιτούμενα ένσημα) μπορεί να υποβληθούν και με φαξ (210.5296.129)

ΑΠΟ ΤΟ ΕΤΑΑ/ΤΑΝ

Για να κατεβάσετε την σχετική ΑΙΤΗΣΗ
ΡΥΘΜΙΣΗΣ www.tnomik.gr

Μεταθέσεις, προαγωγές και τοποθετήσεις δικαστικών λειτουργών των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων

Σύμφωνα με προεδρικό διάταγμα της 5ης Μαρτίου 2015, που εκδόθηκε στην Αθήνα μετά από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, σύμφωνα με το άρθρο 90 του Συντάγματος, τα άρθρα 49, 50, 52, 77 και 78 του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργών (κυρωτικός νόμος 1756/1988, Α'35), όπως ισχύουν, τα άρθρα 1, 14 και 15 του ν.2685/1999 (Α'35) και τις με αριθμούς 1, 2, 4, 7 και 14/2015 αποφάσεις του Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης:

Α. **Προάγονται**, κατ' απόλυτη εκλογή, στο βαθμό του **αρεοπαγίτη**, για πλήρωση κενών οργανικών θέσεων, οι κατωτέρω **προέδροι εφετών Αθηνών**, που έχουν τα νόμιμα προσόντα:

1. Διονυσία Μπιτζούνη του Ιωάννη, της προαγωγής της λογιζομένης από 22-1-2015 και
2. Γεώργιος Χοϊμές του Ιωάννη, της προαγωγής του λογιζομένης από 1-3-2015.

Β. **Προάγονται**, κατ' απόλυτη εκλογή, στο βαθμό του **προέδρου εφετών**, για πλήρωση κενών οργανικών θέσεων, οι κατωτέρω εφέτες Αθηνών, που έχουν τα νόμιμα προσόντα και τοποθετούνται ως εξής:

1. Κωνσταντίνος Παναρίτης του Ηλία στο Εφετείο Αθηνών και
2. Αλεξάνδρα Σιούτη του Αναστασίου στο Εφετείο Αθηνών.

Γ. **Μετατίθεται στην Εισαγγελία Εφετών Πειραιώς** η εισαγγελέας εφετών Καλαμάτας Αργυρώ Χουδετσανάκη του Νικολάου, με αίτησή της και δικές της δαπάνες.

Δ. **Προάγεται, κατ' απόλυτη εκλογή, στο βαθμό του εισαγγελέα εφετών**, για πλήρωση κενής οργανικής θέσης, ο αντεισαγγελέας εφετών Πειραιώς Βασίλειος Παππαδάς του Χρήστου που έχει τα νόμιμα προσόντα, της προαγωγής του λογιζομένης από 1-3-2015 και τοποθετείται στην **Εισαγγελία Εφετών Καλαμάτας**.

... γιατί η Ποίηση

“Δεν υπάρχει τέχνη χωρίς Ποίηση”

Ντελακρουά

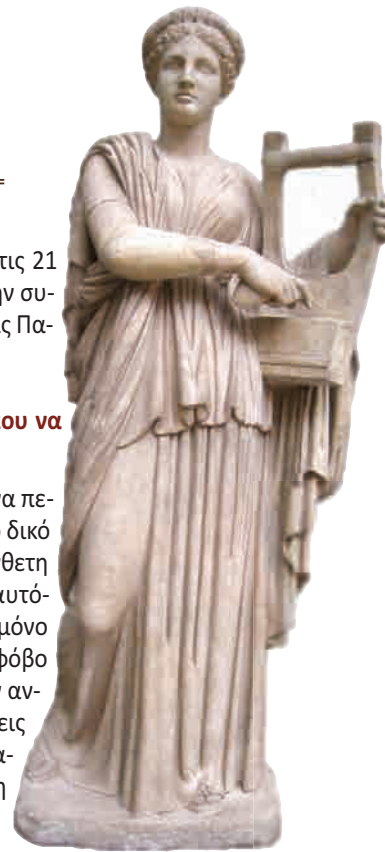
της Κικής Τσαγκαράκη-Μπαϊζου

Δικηγόρου ΔΣΠ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα ποίησης που έχει οριστεί να εορτάζεται στις 21 Μαρτίου, έχουμε την ιδιαίτερη τιμή και χαρά να φιλοξενούμε στο παρόν τεύχος την συνέντευξη που ευγενικά μας παραχώρησε ο καταξιωμένος έλληνας ποιητής κ. Κώστας Παπαγεωργίου.

κ. Παπαγεωργίου, πείτε μας σας παρακαλώ τι είναι ποίηση; Υπάρχει ορισμός που να απαντά στο ερώτημα αυτό;

Ορισμοί υπάρχουν πολλοί, κανένας ωστόσο δεν μπόρεσε να οριστικοποιήσει, να περιορίσει εννοιολογικά την ποίηση. Και όχι μόνο επειδή η κάθε εποχή υπηρέτησε το δικό της ποιητικό ιδεώδες, αλλά επειδή η ποίηση είναι μια υπόθεση περίπλοκη, πολυσύνθετη και παρόλ' αυτά απλή, πολυτελής και συνάμα ασκητικά ολιγαρκής, δοτική και ταυτόχρονα απόμακρη. Είναι άμεση ανάγκη μας και το αγνοούμε, το διαισθανόμαστε μόνο σε καίριες στιγμές της ζωής μας, μπροστά στον θάνατο, στη βίωση του έρωτα, στον φόβο του αγνώστου. Το διαπιστώνει κανείς αυτό στη συμπεριφορά και των πιο άξεστων ανθρώπων, όλοι έχουν το τρωτό τους σημείο, κι εκεί είναι που μπορεί υπό προϋποθέσεις να ανασάνει το αίμα της ποίησης. Δεν πρέπει να περιορίζουμε την ποίηση στα παραδοσιακά δεδομένα, ότι δηλαδή ποίηση σημαίνει ομορφιά, ευαισθησία, διάθεση διαφυγής από την πραγματικότητα· μπορεί να είναι όλ' αυτά αλλά είναι και τα εντελώς αντίθετά τους, η κακία, η ασκήμια, το μίσος και δεν ξέρω τι άλλο. Από τη σύνθεση όλων αυτών προκύπτει η ανάγκη για ποίηση, ανθίζει ο περιούσιος ποιητικός λόγος. Η ζωή μας είναι ένα αμάλγαμα ομορφιάς και ασκήμιας κι αυτό είναι που θέλει να εκφράσει η ποίηση.

Ερατώ. Μούσα της λυρικής ποίησης

Τι τροφοδοτεί τον ποιητικό λόγο; Ποια είναι η πρώτη ύλη του;

Ό,τι τροφοδοτεί την καθημερινότητα των απλών ανθρώπων, μεταλλαγμένο ωστόσο, διαπερασμένο από άφθαρτα συναισθήματα και περιβεβλημένο από το αρμόδιο κάθε φορά γλωσσικό ένδυμα τροφοδοτεί και τον ποιητικό λόγο. Γιατί τι άλλο είναι ο γνήσιος ποιητικός λόγος από έκφραση των συναισθημάτων και των σκέψεων των καθημερινών ανθρώπων, οι οποίοι χωρίς να το ξέρουν αποτελούν το άλας της ζωής και με την τελετουργικά επαναλαμβανόμενη καθημερινότητά τους συνθέτουν την παρηγορητική έννοια της αιωνιότητας. Ποίηση που δεν τροφοδοτείται από την αγωνία, τα πάθη, τις ματαιώσεις, τις ελπίδες και τους φόβους του ανώνυμου πλήθους δεν είναι ποίηση αλλά ένας αδιάφορος γλωσσικός ακκισμός. Μπορεί οι συνθήκες της ζωής μας να μας κάνουν να πιστεύουμε ότι η ποίηση αδιαφορεί για μας, είμαι απολύτως βέβαιος, όμως, ότι δεν είναι έτσι. Αντίθετα, εμείς αδιαφορούμε γι' αυτήν παρασυρμένοι στη δίνη των πραγματικών αλλά και των επίπλαστων αναγκών μας, αγνοώντας ότι εμείς, σαν σωματικές και πνευματικές οντότητες, αποτελούμε την πρώτη ύλη της ποίησης και συμβάλλουμε στην άρθρωση του ποιητικού λόγου.

Σύμφωνα με τον Τ. Σ. Ελιοτ η ποίηση είναι η «επέλαση στο άγνωστο». Ποια ερμηνεία δίνετε εσείς σ' αυτή τη φράση;

Το «άγνωστο» συντίθεται από πολύ γνωστά και καθοριστικά της ανθρώπινης ιδιότητας στοιχεία. Από τον αποδεσμευμένο από τις περιοριστικές διαστάσεις του χρόνου, από τη φθορά, τον θάνατο και τον φόβο του θανάτου. Το άγνωστο με άλλα λόγια είναι αυτό που χαρακτηρίζει και δίνει νόημα στη ζωή μας, που μας περιβάλλει άλλοτε ευ-

φρόσυνα και άλλοτε απειλητικά. Η ποίηση -η τέχνη στο σύνολό της αλλά η ποίηση περισσότερο από όλες τις τέχνες- μας παρηγορεί και μας τρέφει την αναγκαία ψευδαίσθηση ότι μπορούμε, έστω για λίγο, να υπερβούμε τη θνητή μας φύση· δημιουργεί μικρές νησίδες -όχι και τόσο ασφαλείς, είναι αλήθεια- πρόσβασης προς την άλλη πλευρά της ζωής, εκεί όπου μπορεί και θάλλει, υπό προϋποθέσεις, το όνειρο. Ο Έλιοτ έχει πει ότι ο άνθρωπος «δεν την αντέχει την πολλή πραγματικότητα», γι' αυτό και επιχειρεί επελάσεις προς το άγνωστο με όχημα την ποίηση, αυτό το σαγηνευτικό ψέμα στους κόλπους του οποίου μπορεί ν' ανακαλύψει κανείς την αλήθεια, ψαύοντας το αληθινό του πρόσωπο.

Η ποίηση είναι μια τέχνη συνυφασμένη με τη γλώσσα. Μπορεί να λειτουργεί κι έξω απ' αυτήν;

Όντως, η ποίηση προκύπτει από τη διαμάχη της σκέψης, των αισθημάτων και των συναισθημάτων με τη γλώσσα. Από την προσπάθεια του δημιουργού να σαρκώσει λεκτικά το αφηρημένο και απροσδιόριστο υλικό που τον συνέχει και τον ταλανίζει. Θα ήταν όμως σωστότερο να λέγαμε ότι η ποίηση είναι συνυφασμένη με τον λόγο, που είναι το κυρίαρχο αλλά όχι και το μοναδικό στοιχείο της γλώσσας, δεδομένου ότι στη γλώσσα εμπεριέχονται και άλλες επικοινωνιακές εκδοχές: το βλέμμα, το νεύμα, το σήμα, η σιωπή, η χειρονομία και ένα σωρό ακόμα τρόποι με τους οποίους μπορεί ένας άνθρωπος να επικοινωνήσει με τον εαυτό του και με τον άλλο. Έξω από τον λόγο είναι που δεν μπορεί να υπάρξει η ποίηση, ενώ έξω από τη γλώσσα μπορεί να υπάρξει, ως διάχυτη αίσθηση που προσδοκά εναγωνίως τη στιγμή της εκκόλαψής της· θα παρομοίαζα τη γλώσσα με την κολυμβήθρα Σιλβάμ, στην άκρη της οποίας το ποίημα περιμένει την κάθοδο του αγγέλου, εν προκειμένω την έκλαμψη της έμπνευσης, που θα ταραξεί τα νερά, προκειμένου να υποστασιοποιηθεί ως τέτοιο.

Ποια είναι η λειτουργία της σιωπής μέσα σε έναν ποιητικό διατυπωμένο λόγο;

Η σιωπή εμπεριέχεται στη γλώσσα και έχω την αίσθηση -τουλάχιστον εγώ κάπως έτσι την αντιλαμβάνομαι- αποτελεί την απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να αρθρωθεί ο λόγος. Μου είναι δύσκολο να φανταστώ τον λόγο χωρίς τη σιωπή και το αντίθετο: τη σιωπή χωρίς τη διασάλευσή της από τον λόγο. Χωρίς τη σιωπή ο λόγος δεν θα ήταν παρά μία αφόρητη τυχαιότητα, όπως και η ζωή εξάλλου, χωρίς τον θάνατο θα ήταν μία χωρίς νόημα χυδαιότητα. Η σιωπή δίνει βαρύτητα στον λόγο και ο θάνατος κάνει πολύτιμη τη ζωή. Και μια και μιλάμε για ποίηση, δηλαδή για γραπτό λόγο, ο ρόλος της σιωπής μεγιστοποιείται και κάνει τη δουλειά του ποιητή δυσκολότερη. Την κάνει δυσκολότερη, γιατί οφείλει να φροντίσει για τη διατήρηση των προφορικών καταβολών του λόγου του, ώστε να είναι ευδιάκριτη η απώτερη καταγωγή του από τον προφορικό λόγο, με άλλα λόγια να είναι άμεσος, επικοινωνιακός και ειλικρινής, αφού το λίκνο της ειλικρίνειας βρίσκεται στην καρδιά της σιωπής. Θα έλεγα ακόμα ότι για μένα η σιωπή είναι κάτι σαν το δίχτυ ασφαλείας επάνω από το οποίο ακροβατεί ο λόγος.

Πώς συνδιαλέγεται η ποίηση με τις άλλες τέχνες;

Η ποίηση συνδιαλέγεται αναμφίβολα με την άλλες τέχνες (όπως και οι άλλες τέχνες εξάλλου συνδιαλέγονται με την ποίηση). Προσεταιρίζεται τρόπους και τεχνικές, οικειοποιείται μεθόδους, προκειμένου να ανταποκριθεί στο όραμα του εκάστοτε δημιουργού. Υπήρξαν περίοδοι κατά τις οποίες ανέπτυξε στενότερες σχέσεις με κάποιες άλλες τέχνες και άλλες που οι σχέσεις αυτές ατόνησαν, χωρίς όμως ποτέ να καταργηθούν εντελώς. Αισθάνομαι όμως ότι οι τέχνες με τις οποίες διατήρησε και εξακολουθεί να διατηρεί στενότερες σχέσεις είναι η μουσική και η ζωγραφική. Με τη μουσική, όχι μόνο γιατί ποτέ δεν έπαψε να διατηρεί ζωντανές πανάρχαιες μνήμες των λυρικών της καταβολών, αλλά και γιατί υπήρξαν περίοδοι που οι σχέσεις της μαζί της αναθερμάνθηκαν διαμορφώνοντας ένα καινούριο ποιητικό ιδεώδες, όπως έγινε λ.χ. κατά την περίοδο του συμβολισμού, οπότε βασικό μέλημα των ποιητών ήταν να επαναδιαδικάσουν τα δικαιώματά από τη μουσική· με τη ζωγραφική, εξάλλου, φτάνει να σκεφτούμε ότι κάθε λέξη είναι μία σταματημένη χειρονομία, ή μια σπασμένη εικόνα, που ο ποιητής οφείλει να την θέση εκ νέου σε κίνηση -ως χειρονομία- και να της προσδώσει τη χαμένη εικαστική στιλπνότητά της ως εικόνα. Αλλά και με τη φωτογραφία μπορεί να πει κανείς ότι συνδιαλέγεται, αν σκεφτεί ότι ένας από τους σκοπούς της ποίησης είναι να ακινητοποιεί αισθήματα και τρέχουσες σκηνές της καθημερινής ζωής, λειτουργώντας σαν ένας χρονικογράφος της καθημερινότητας· κι ακόμα με τον κινηματογράφο, το θέατρο και δεν ξέρω με ποια άλλη μορφή έκφρασης.

Πώς λειτουργεί η καλή ποίηση απέναντι στον δημιουργό της; Έχει λυτρωτική δράση ή τον αιχμαλωτίζει σε μια διαρκή δίνη όπου ανακυκλώνονται όλα τα επώδυνα της ψυχής;

Κατ' αρχάς θα έλεγα ότι η ποίηση -και πολύ καλά κάνετε που το συγκεκριμενοποιείτε μιλώντας για την καλή ποίηση-, η ποίηση λοιπόν, σε πρώτο επίπεδο, έχει λυτρωτική δράση για τον δημιουργό της· μόνο που αυτό το αίσθημα λύτρωσης, βαθύ ή επιτόλαιο, για όποιον έχει εμπλακεί στα γρανάζια της δημιουργίας, είναι φευγαλέο. Όχι μόνο δεν έχει διάρκεια, αλλά, ακόμη χειρότερα, επιβεβαιώνει μian αίσθηση ματαιότητας· η προς στιγμήν νομιζόμενη πραγμάτωση αποδεικνύεται, εντέλει, μια ακόμη ματαιώση, μια διάψευση. Θέλω να πω ότι όσο βρίσκεται κα-

νείς στο στάδιο της δημιουργίας, πιστεύει ότι έφτασε επιτέλους στο προσδοκώμενο, στην υλοποίηση του ποιητικού ή αισθητικού του ιδεώδους, για να καταληφθεί αμέσως από την αίσθηση του κενού, συνειδητοποιώντας ότι το κάθε τέλος, πραγματικό ή νομιζόμενο, είναι μία ματαίωση και, ακόμα σκληρότερο, να καταλάβει ότι τέλος στην τέχνη δεν υπάρχει, παρά μόνο μια στάση σε σταθμό άγνωστο, απ' όπου είναι υποχρεωμένος για μια καινούρια εκκίνηση, με αβέβαιο στόχο και αποτέλεσμα. Ότι η μοίρα του είναι μια μοίρα σισύφεια ή, αλλιώς, ενός εκδιωχθέντος αγγέλου.

Από τι κρίνεται η καλή ποίηση; Έχει να κάνει με την ένταση του συναισθήματος που προκαλεί ή η απόλαυση που προσφέρει κρίνεται από ένα διανοητικότερο στοιχείο πέρα από αυτή;

Δύσκολη ερώτηση, οπωσδήποτε. Κι αυτό γιατί θίγετε ένα ζήτημα που έχει επανειλημμένως συζητηθεί, έχει τεθεί επί τάπητος, χωρίς ωστόσο να έχει απαντηθεί επαρκώς ή, τουλάχιστον, να μην έχει αντιμετωπιστεί οριστικά, δεδομένου ότι η απάντηση σ' αυτό κρίνεται, εξαρτάται από την οπτική-θεωρητική σκοπιά που εξετάζεται κάθε φορά. Εν πάση περιπτώσει, προσωπική μου άποψη είναι ότι στο ερώτημα τι είναι και τι δεν είναι καλή ποίηση ο μόνος που μπορεί -με σχετική ασφάλεια- να απαντήσει είναι ο επαρκής αναγνώστης και, λέγοντας επαρκής αναγνώστης, εννοώ τον αναγνώστη που έχει διανύσει με σοβαρότητα και χωρίς προκαταλήψεις ένα μεγάλο μέρος της έκτασης που διάνυσε τους τελευταίους πέντε αιώνες η δυτική, τουλάχιστον, ποίηση. Να έχει εντοπίσει, συνειδητοποιήσει τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν τα σημαντικά ποιητικά έργα και να είναι σε θέση να δει ποιον αντίτυπο έχουν αυτά τα στοιχεία στον ψυχισμό του, στην ιδιοσυγκρασιακή του ιδιαιτερότητα. Με αυτό δεν θέλω να πω ότι οφείλει κανείς να είναι θεωρητικά καταρτισμένος προκειμένου να κατανοήσει ή απλώς να επικοινωνήσει με ένα ποιητικό κείμενο, οφείλει απλώς να μην διακατέχεται από προκαταλήψεις και να είναι σε θέση να αφήνεται με εμπιστοσύνη στο ταξίδι με ένα μαγικό χαλί πλεγμένο με λέξεις κι αισθήματα. Όπως βλέπετε δεν προτάσσω τη διανοητικότητα, αλλά το συναίσθημα, αλλά ένα συναίσθημα ζυμωμένο και καλλιεργημένο με ευαισθησία και αγάπη προς το πραγματικό ωραίο και όχι αυτό που εδράζει στο υπογάστριο.

Ποια είναι η κοινωνική λειτουργία της ποίησης και ποια η αποστολή της;

Η κοινωνική λειτουργία της ποίησης μπορεί να είναι διπλή ή, καλύτερα, μπορεί να εντοπιστεί σε δύο επίπεδα: σε ένα επιφανειακό και σε ένα βαθύτερο, όχι άμεσα αντιληπτό. Στην πρώτη περίπτωση τοποθετώ την ποίηση που αποσκοπεί στην εξυπηρέτηση κάποιου σκοπού, όπως είναι λ.χ. η πατριωτική ποίηση, αυτή που αποσκοπεί να διεγείρει αισθήματα ή να δώσει μαθήματα φιλοπατρίας, ηρωισμού αλλά και η ποίηση που θέλει να υπηρετήσει και να διαδώσει συγκεκριμένη ιδεολογία δια της συναισθηματικής οδού, αδιαφορώντας για την αισθητική ή μη αρτιότητα του λόγου που μετέρχεται. Τέτοια είναι η στρατευμένη ποίηση, αυτή που γράφτηκε σε περιόδους επαναστατικές κι αυτή που γράφτηκε στο πλαίσιο του σοσιαλιστικού ρεαλισμού, με το πρόσχημα της αναβάθμισης πνευματικού επιπέδου του λαού, στην πραγματικότητα όμως με την προοπτική της εξυπηρέτησης προσωπικών ή κομματικών συμφερόντων. Δεν πιστεύω στην κοινωνική λειτουργία αυτής της ποίησης που ανταποκρίνεται στα όποια αιτήματα της όποιας επικαιρότητας πιστεύω, αντίθετα, στην κοινωνική διάσταση και λειτουργία της άλλης ποίησης, που δεν επιβάλλει αλλά υποβάλλει. Πιστεύω στην κοινωνική λειτουργία της ποίησης που υπέχει τη θέση μιας κιβωτού αραγμένης σε αθέατο, για τους πολλούς και ανυποψίαστους, σημείο, στα αμπάρια της οποίας φυλάσσεται το θρεμμένο από την ιστορία, τον μύθο και τον θρύλο υπέρογο σώμα της γλώσσας. Η ποίηση λειτουργεί διακριτικά και όχι κραυγαλέα: εμπιστεύεται και δεν συνθηματολογεί: αποτελεί τον συνεκτικό ιστό ανάμεσα σε ανθρώπους που, συνειδητά ή όχι, αισθάνονται την ανάγκη της επιβεβαίωσης της ανθρώπινης ιδιότητάς τους. Πιστεύω στην ποίηση που μπορεί να λειτουργήσει ως «ανθρωπόμετρο», ως μέτρο δηλαδή προσμέτρησης της πραγματικής ευαισθησίας που μπορεί να υπνώττει μέσα σε όλους μας, δεν αφυπνίζεται όμως παρά μόνο στον βαθμό που ευαισθητοποιούμαστε στο άκουσμα ενός ποιήματος. Κάπως έτσι φαντάζομαι την κοινωνική λειτουργία της ποίησης, την οποία, σαν κρυμμένη, καλυμμένη από το εφήμερο νάρκη, κάποια απρόσμενη στιγμή μπορεί κάποιος να πατήσει και να αισθανθεί τη σαγήνη και τον γοητευτικό εκμαυλισμό ενός υπέροχου θαύματος.

Ποιο το καθήκον του ποιητή μέσα στην κοινωνία; Έχει να προτάξει ή να προτείνει κάτι σαν αντίδοτο μιας επώδυνης και σκληρής πραγματικότητας;

Πρώτιστο καθήκον ενός ποιητή που σέβεται τον εαυτό είναι να παραμείνει πιστός στο καλλιτεχνικό του όραμα: να μην ενδώσει στα κελύσματα και στα καλέσματα της επιφανειακής επικαιρότητας, αλλά να ανταποκριθεί στις πραγματικές απαιτήσεις της εποχής του, οι οποίες πολλές φορές δεν είναι ιδιαίτερα ευδιάκριτες. Δεν αρκεί να επισημαίνει τα κακώς κείμενα ή να υποδύεται τον αδέκαστο κριτή για τα όσα συμβαίνουν —αυτό είναι δουλειά των κοινωνιολόγων και των δημοσιογράφων— το ζήτημα είναι να ανταποκριθεί στις πραγματικές ανάγκες των γύρω του όχι απλώς με ένα λόγο παραμυθητικό, συμπαραστατικό, σε γενικές γραμμές αρεστό, αλλά με έναν λόγο που θα συμβάλει στην αφύπνιση σκέψεων και συναισθημάτων συναρτημένων με την αλήθεια και το δράμα του σύγχρονου ανθρώπου σε έναν τόπο πολλαπλά μαστιζόμενο, όπως είναι εδώ και χρόνια ο τόπος μας. Ο γνήσιος ποιητικός λόγος

δεν πρέπει να είναι κάτι σαν αντίδοτο, καταπραϋντικό στη γενική δυσθυμία, αλλά ένας λόγος που θα συμβάλλει στον συγκερασμό της αγωνίας για την ύπαρξη από τη μια και της ιστορικής ευθύνης που πρέπει κανείς να αισθάνεται σε δύσκολες ώρες από την άλλη· αλλιώς, να συμβάλει στην οργανική ένωση, στην αγαστή συνύπαρξη της ατομικής και της συλλογικής μνήμης.

Η κοσμοαντίληψη του Χαίλντερλιν που μας προτρέπει «να ζούμε τον πλανήτη ποιητικά» κατά πόσο μπορεί να βρει εφαρμογή σε ένα κόσμο όπου το τοπίο γίνεται όλο και πιο ζοφερό;

Ο Χαίλντερλιν υπήρξε ένας πολύ σημαντικός ρομαντικός ποιητής, που με το έργο του εξέφρασε τον σκοτεινό ψυχισμό του, σε συνδυασμό με τα αισθητικά, φιλοσοφικά και κοινωνικά ιδεώδη της εποχής του. Όταν μας προτρέπει να ζήσουμε ποιητικά έχει στο μυαλό και στη ψυχή του μια συγκεκριμένη αντίληψη για την ποίηση και ένα συγκεκριμένο μοντέλο ζωής, που δύσκολα θα μπορούσαν να ισχύσουν στις μέρες μας. Αυτός είχε το δικαίωμα και την υποχρέωση -λόγω της αρρώστιας του- της ρέμβης στα μπαλκόνια του ερέβους και από εκεί μπορούσε να οραματίζεται μια ποίηση που θα προέκυπτε από την ένωση της θρησκείας, της επιστήμης και της τέχνης, όπως είχε και το δικαίωμα να κοιμάται όταν δεν μπορούσε να δει στην πραγματικότητα τον κόσμο που ονειρευόταν. Διακατεχόταν από οικουμενικά οράματα, που, όμως, δεν έχουν θέση και δεν γίνεται να προταχθούν και να εξυπηρετηθούν στην εποχή μας· εξάλλου και ο ίδιος κάποια στιγμή κατανόησε, συνειδητοποίησε πόσο ανέφικτη και ουτοπική ήταν η πολυπόθητη ολοκλήρωση του ανθρώπου εν πνεύματι επιστήμης, θρησκείας και τέχνης. Πόσο μάλλον στις μέρες μας, όπου ο ζόφος, όπως πολύ σωστά λέτε, διευρύνει διαρκώς τα όρια της επικράτειάς του και ο ρόλος της επιστήμης και, κυρίως, της θρησκείας υποβαθμίζεται. Μήπως λοιπόν πρέπει να δούμε με άλλα μάτια τη ζωή και την ποίηση και να πούμε ότι η ποίηση δεν είναι όχημα με το οποίο μπορεί κανείς να απομακρυνθεί από έναν απάνθρωπο κόσμο, αλλά, αντίθετα, είναι το μέσον με το οποίο μπορεί να οδηγηθεί στην καρδιά των αδιεξόδων του, προσδοκώντας μια νέα εκκίνηση με άγνωστο, πλην όμως ενδεχομένως αφυπνιστικό του πνεύματος και της ψυχής προορισμό.

Κώστας Γ. Παπαγεωργίου Βιογραφικό

Ο Κώστας Παπαγεωργίου γεννήθηκε στην Αθήνα το 1945. Σπούδασε νομικά και φιλολογία και πρωτοεμφανίστηκε στα ελληνικά γράμματα το 1966 με την ποιητική του συλλογή "Προσπάθεια για ένα όνειρο". Είναι ιδρυτικό μέλος της "Εταιρείας Συγγραφέων" κι ένας από τους σημαντικότερους ποιητές της γενιάς του '70.

Έχει τιμηθεί με το Κρατικό βραβείο Ποίησης το 2001 και το βραβείο ποίησης του περιοδικού "Διαβάζω". Το 2009 έλαβε το βραβείο του Ιδρύματος Πέτρου Χάρη της Ακαδημίας Αθηνών για το σύνολο του ποιητικού του έργου και το 2012 του απονεμήθηκε το βραβείο Νουβέλας Διηγήματος του περιοδικού "Διαβάζω" για το αφήγημά του "Νερό". Ποιήματά, μελέτες και δοκίμιά του έχουν μεταφραστεί σε πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες.

Ενδεικτική αναφορά στο έργο του:

Κική Δημουλά, παιδικό κουρέι, Νερό, Η λύπη των άλλων, Το μαύρο κουμπί, Ποιήματα, Αντί σιωπής, Μονόλογοι και χειραψίες, Το Γιοτάπατο, Άννα τώρα κοιμήσου, Των Αγίων Πάντων, Τα άδεια γήπεδα, Πατρίδα το αίμα, Ραμμένο στόμα, Η γενιά του 70, Κάτω στον ύπνο, Ιχνογραφία, Το σκοτωμένο αίμα, Το οικογενειακό δέντρο και πολλά άλλα.

Έχει μεγάλη συμμετοχή σε συλλογικά έργα κι έχει μεταφράσει Δύο κείμενα για τον Edgar Allan Poe.

ΤΕΤΑΡΤΗ 04:45

35

Γιώργος Πατεστής

Μ.Δ.Ε. Νομικής Αθηνών Δικηγόρος

Με κορυφαία στιγμή τον οσκαρικό «Κυνόδοντα», ο νέος ελληνικός κινηματογράφος βρίσκεται εδώ και αρκετά χρόνια σε ένα δημιουργικό οργανισμό και σε μια πρωτόγνωρη φεστιβαλική αναγνώριση. - Ενώ όμως σε επίπεδο φόρμας εξελίσσεται διαρκώς, σε επίπεδο περιεχομένου δείχνει κάπως προσκολλημένος σε συγκεκριμένες θεματολογίες.

Αυτό το κενό έρχεται να καλύψει η εξαιρετική ταινία «Τετάρτη 04:45» του Αλέξη Αλεξίου, ένα νεο-νουάρ θρίλερ που έκανε παγκόσμια πρεμιέρα στο διαγωνιστικό τμήμα του περίφημου φεστιβάλ της Tribeca και προβάλλεται στις αίθουσες από τις 12 Μαρτίου.

Η υπόθεση με δυο λόγια: παραμονές Χριστουγέννων, στην Αθήνα της οικονομικής κρίσης, ο Στέλιος είναι ιδιοκτήτης ενός jazz club εδώ και 17 χρόνια. Χρεωμένος μέχρι το λαιμό και με το γάμο του υπό διάλυση, πρέπει να ξεπληρώσει ένα ρουμάνο γκάνγκστερ και τοκογλύφο που του δάνεισε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό. Ο τελευταίος του δίνει 32 ώρες διορία για να τον ξεπληρώσει ή να του μεταβιβάσει το μαγαζί, για να το μετατρέψει κατά πάσα πιθανότητα σε σκυλάδικο.

Πιθανώς ποτέ άλλοτε στο σύγχρονο ελληνικό σινεμά η νυχτερινή Αθήνα δεν έχει κινηματογραφηθεί με τέτοιο τρόπο που να την καθιστά τον πραγματικό πρωταγωνιστή της ταινίας. (Η δουλειά του διευθυντή φωτογραφίας Χρήστου Καραμάνη είναι πραγματικά εντυπωσιακή). Και επιπλέον: η χρήση του slow motion αλλά και του voice over μόνο όταν είναι απαραίτητη. Τα πλάνα χέρι χέρι με τη διαρκώς αυξανόμενη απόγνωση του ήρωα. Η σκηνή της τελικής σύγκρουσης στην ταράτσα της Βασιλίσσης Σοφίας κυριολεκτικά χορογραφημένη. Η βροχή, πανταχού παρούσα στην ταινία, για να ξεπλύνει ή για να πνίξει. Και όταν όλα θα έχουν τελειώσει, αρχίζει να χιονίζει.

Στο κέντρο όλης αυτής της εξαιρετικής δουλειάς από τον Αλεξίου, βρίσκουμε μία συγκλονι-

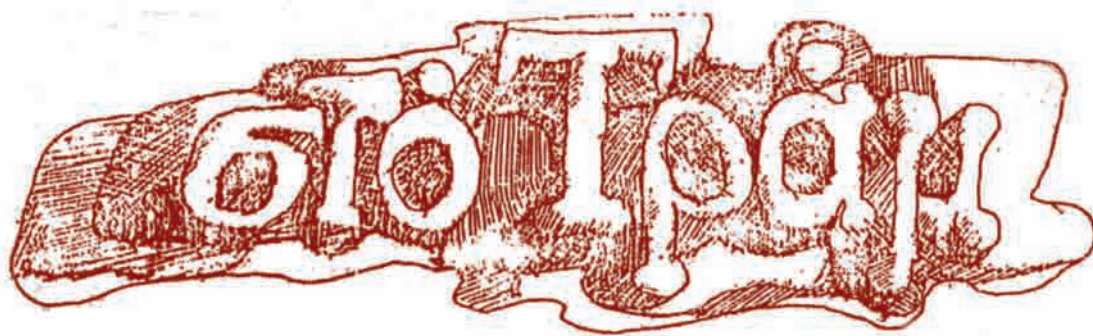
στική ερμηνεία από το Στέλιο Μάινα. Λιτός, δωρικός θα έλεγε κανείς, με την απόγνωση και την καταπιεσμένη ένταση ζωγραφισμένες στο πρόσωπό του, μεταφέρει ιδανικά όχι μόνο τον ήρωά του αλλά και ένα μεγάλο κομμάτι του σημερινού κοινωνικού γίνεσθαι της χώρας μας.

Ο πετυχημένος (αλλά και υπερχρεωμένος) επιχειρηματίας με το μεγάλο σπίτι με πισίνα στα βόρεια προάστια, το ακριβό αυτοκίνητο, τις τυπικές σχέσεις με τη γυναίκα και τα παιδιά του, την ερωμένη, την περιστασιακή χρήση ουσιών και τις συναλλαγές με τον παλιόφιλο που κινείται στον υπόκοσμο, ενσαρκώνεται με άκρως πειστικό τρόπο από το γνωστό ηθοποιό.

Ο Αλεξίου σκιαγραφεί, εκτός από το Στέλιο, μια ολόκληρη νοοτροπία που οδήγησε στα σημερινά οικονομικά, και όχι μόνο, αδιέξοδα. Συμπάσχει με τον ηρώα, φανατικό φίλο της τζαζ που προσπαθεί με νύχια και με δόντια να κρατήσει ανοιχτή μια μουσική σκηνή που παίζει ένα σχετικά δύσκολο είδος για το μέσο ακροατή, αλλά δεν του χαρίζεται. Τον διαφοροποιεί από τους βουλιμικούς νεόπλουτους που σιχαθήκαμε να βλέπουμε συνεχώς γύρω μας στην πρωτεύουσα, αλλά δεν δικαιολογεί τις αποφάσεις του. Τουλάχιστον δεν του δίνει, και μαζί με τον ήρωα δεν δίνει ούτε στο θεατή, την εύκολη δικαιολόγηση, πράγμα πολύ σημαντικό.

Αντί επιλόγου, μια λεπτομέρεια που με ώθησε να γράψω αυτό το κείμενο: σε δύο τρεις χαρακτηριστικές σκηνές υπάρχει σαφέστατη αναφορά-φόρος τιμής σε ένα παραγνωρισμένο αριστούργημα της έβδομης τέχνης. Πρόκειται για το «Θάνατο ενός κινέζου πράκτορα στοιχημάτων» του Τζον Κασαβέτη. Μια από τις πέντε πιο αγαπημένες μου ταινίες και μια από τις κορυφαίες του μεγάλου ελληνοαμερικάνου δημιουργού.

Φάνης Μούλιος

Ρώτησε αν είναι μέσα. Βγήκε μια γριά θεόστραβη και του απάντησε με μάτια χαμένα απ' το γυρισμένο ασπράδι.

- Όχι γιόκα μου, έφυγε και μ' άφησε από δυό μέρες τώρα να σέρνομαι μονάχη. Αν τη βρεις, πες της πως έτσι έρημη, θα πεθάνω.

Είπε «καλά» και έκανε να φύγει, Άναψε τσιγάρο.

Τράβηξε μια, δυο, τρεις ρουφηξιές και μετά το πέταξε με δύναμη στο πλακόστρωτο.

Δεν άντεχε άλλο κι είπε πως φτάνει ίσαμ' εδώ. Αυτό ήταν. Τώρα όλα τελείωσαν. Δεν θα ψάχνει να την βρει και ούτε ήθελε να την ανταμώσει. Του'κανε τη ζωή μαύρη. Πήρε το δρόμο του γυρισμού μ' ένα κεφάλι σκυφτό και τα χέρια στις τσέπες.

Πάει καιρός τώρα που παιδευότανε με την έννοια της, κι όπως ο χρόνος δεν τον πίεζε άρχισε να τρέχει με τη μνήμη προς τα πίσω.

Τη γνώρισε ένα πρωινό στο σταθμό του τραμ. Στο Πέραμα. Φορούσε ένα φόρεμα γιομάτο λουλούδια τσιτωμένο πάνω της. Τα μαλλιά της ολόξανθα, χωρισμένα στη μέση, έπεφταν χαίτη στο λευκό σβέρκο. Στο χέρι μια ψάθινη τσάντα με δυό κεράσια και πράσινα φύλλα. Είπε πως ήταν ίδια η άνοιξη.

- Είστε η άνοιξη, δεσποινίς, της είπε σιγανά κι αυθόρμητα, όπως τού 'ρθε.

Του χαμογέλασε μ' όλη εκείνη την γυναικεία φιλαρέσκεια και με την επίγνωση της δύναμης της τ' απάντησε.

- Μην προχωρήσετε άλλο. Ξέρω τι θα πείτε, θα μου μιλήσετε για τα μαλλιά μου, για το χρώμα των ματιών μου, κι ίσως για το κορμί μου. Κι ύστερα θα ρωτήσετε: Πότε θα σας δω; Λοιπόν όλα αυτά είναι τόσο παλιά και επειδή δεν έχουν σχέση με μένα σας το λέω από τώρα. Ποτέ!

Εμείς οι δυό δε θα βρεθούμε, όπως το θέλετε, ποτέ.

Στάθηκε και την κύτταξε. Του φάνηκε απότομη, περίεργη, αυταρχική.

- Μόνο που εγώ δεν θέλω να σας δω, της είπε πειστωμένα. Να, είπα απλά πως είστε η άνοιξη, όπως θα έλεγα και για μια μυγδαλιά.

Πειράχτηκε, μα δεν το 'δειξε. Από καιρό τώρα, σχεδόν από τότε που ένοιωσε γυναίκα, όλο τα ίδια και τα ίδια άκουγε. Όλοι νέοι, μεσήλικες, ακόμα κι ηλικιωμένοι την έβλεπαν σα φιγούρα. Κι άλλοτε γινότανε νεράιδα κι άλλοτε ήτανε η άνοιξη. Κανένας δεν πρόσεχε τη θλίψη των ματιών της. Κανένας δεν την είδε αλλοιώτικα, όπως εκείνη ήθελε, μα σαν κούκλα που θα μπορούσε να της μιλάει και να παίζει μαζί της το παιγνίδι του έρωτα. Όμως τώρα ετούτος είπε πως δεν ήθελε να την δει.

Έπρεπε να 'τανε, μπορεί να 'τανε κάτι διαφορετικό. Δεν το ρισκάρει όμως, τον κύτταξε μόνο μ' ένα μάτι γιομάτο ερωτηματικά και τον εγκατέλειψε. Δεν τον είχε ξαναδεί. Της φάνηκε άγνωστος.

Απ' την άλλη μέρα την ίδια ώρα στον ίδιο τόπο την περίμενε και σαν έφτανε κοντά του την κύτταξε για λίγο ίσια στα μάτια καρφωτά έτσι, που νόμιζε πως την παρέλυσε και μετά χανόταν στον κόσμο του τραμ.

Έπαιζε ένα παιχνίδι. Ένα παιχνίδι που φαινομενικά σκόπευε στην εξοικείωση μέσα απ' το βλέμμα, στην ουσία όμως στον ίδιο τον έρωτα. Άλλωστε αυτό το παιχνίδι του φαινόταν διασκεδαστικό κι ηδονιστικό μαζί. Του' φερνε μια ηδονή πρωτόγνωρη και περίεργη, τέτοια που έπρεπε να αισθάνεται ένας κυνηγός κάθε φορά που στήνει καρτέρι στο θήραμά του. Μόνο που στην περιπτωσή του άρχισε να του γίνεται καταπιεστική μ' ένα βάρος στο προκάρδιο που χωρίς νά ναι πόνος δεν πέρναγε με τίποτα. Κι εκείνη, τι έκανε εκείνη; Απλούστατα, έπαιζε το παιχνίδι του. Ερχότανε την ίδια ώρα στο σταθμό. Τον άφηνε να την κυττάζει κατάματα κι ύστερα έκανε ό,τι κι αυτός. Ανακατευόταν με το ίδιο πλήθος που στριμωχνόταν στον εξώστη του τραμ. Πάντα σοβαρή, πάντα αμίλητη.

Το συζήταγε με τον εαυτό του στο δρόμο, στο εργοστάσιο, παντού.

- Οι γυναίκες ρε, είναι μαστόρισσες σ' αυτά, του' πε κάποιος καμένος στην ταβέρνα, κι αυτή σου κάνει κορδελλάκια. Έτσι και πας και τη ζητήσεις απ' τη μάνα της, θα κάνει τούμπες. Κάτι ξέρω

‘γω από τέτοια...

Κύτταξε το μούτρο του, του φάνηκε περπατημένος. Έκατσε και το σκέφτηκε. Θα πήγαινε να τη βρει. Θα της έλεγε πως την αγαπάει. Την αγαπάει, ναι αυτό είναι. Το βάρος στο στήθος, η εικόνα που δεν λέει να φύγει απ’ τα μάτια του. Μα προ πάντων η αδιαφορία της που τον τρέλλαινε. Όστε λοιπόν όλα αυτά είναι ο έρωτας; Μπορεί ν’ αγαπάς ένα πλάσμα που δεν το ξέρεις, με μόνη την εικόνα του; Που δεν είδες τίποτε απ’ τη δικιά του ζωή, που δεν τ’ άγγιξες παρά μόνο με το νου; Λοιπόν, ο έρωτας είναι το πιο επιπόλαιο αίσθημα στον κόσμο, συμπέρανε. «Οι γυναίκες, ρε, είναι μαστόρισσες σ’ αυτά. Σου κάνει κορδελλάκια». Θυμότανε.

Όχι λοιπόν, έκανε μετανιωμένος, δεν θα πήγαινε να τη βρει. Δεν θα επιδίωκε να την ξανασυναντήσει στο τραμ ούτε θα ξαναπέρανε απ’ τη γειτονιά της. Όλα αυτά του φάνηκαν κάπως με λάκκο που άνοιξε για κάποιον άλλο και τελικά χώθηκε ο ίδιος μέσα.

Ωστόσο, κάτι τον έτρωγε και του’ λεγε πως έπρεπε να τη δει, να της το πει, να το ξέρει κι η ίδια ότι είναι ανόητος να τη σκέφτεται. Κι ακόμα πώς τον πειράζει, γιατί, ενώ κατ’ βάθος μπορεί να τον θέλει, εντούτοις καμώνεται πως δεν την ενδιαφέρει. Κι ακόμα πως στην ταβέρνα οι γυναίκες που κάνουν τερτίπια περνιούνται για πόρνες...

Δεν τον είδε δύο μέρες και ξαφνικά ένοιωσε μόνη. Η συνάντησή τους τα πρωινά της γέμιζε τη μέρα. Ήταν σίγουρη πως την ήθελε τόσο, που άρχισε από καιρό τώρα να τον σκέφτεται και κείνη. Τον διαιστανόταν σαν ένα δειλό πλάσμα που δεν είχε το θάρρος να τη σταματήσει και να της πει ξεκάθαρα: Σ’ αγαπώ! Κι αυτό τον ανέβαζε μέσα της. Νόμιζε ακόμα πως το παράκανε που δεν του’ δωσε την ευκαιρία να της το πει. Αλλά ας πούμε πως ήταν έτσι. Τι θα του’ λεγε; Μήτε σπίτι είχε, μήτε γονείς, Με την γριά της έμενε κι αυτή στραβή.

Έβλεπε τις άλλες, με τον τρόπο τους αυτές, με τον κόσμο τους. Αποκομμένη η ίδια από συναναστροφές έπαιρνε δύναμη από μέσα της και γινόταν απότομη, σωστό αγρίμι, Η άμυνα της. Έπειτα ήταν κι η γριά της.

... Μην εμπιστεύεσαι κανένα τους. Όλοι τους σε θέλουν για κρεβάτι, καημένη μου. Ο νοικοκύρης άντρας έρχεται σπίτι...

Το τύπωνε μέσα της και έτσι ήταν. Η γριά είχε δίκιο. Αν ήταν νοικοκύρης, θα ‘ρχόταν σπίτι μου, σκεφτότανε. Αυτός όμως ούτε που φάνηκε. Άλλοτε πέρανε, έστω κι αλλαργινά, κι έριχνε κατά το σπίτι κλεφτές ματιές. Τώρα τίποτε, ούτε για το κορμί της τής μίλησε, μήτε για τα μάτια της. Απλούστατα, του άρεσε να παίζει. Κι όμως κάτι της έλεγε πως τη θέλει, μόνο που ξαφανίστηκε. Αποφάσισε κι εκείνη να φύγει για λίγο, έτσι, να ξεχάσει.

Το’ πε αόριστα στη γριά πως θα λείψει. Κι έλειψε.

Περπάταγε στο πλακόστρωτο σκεπτικός. Λοιπόν έλειπε, χωρίς η γριά να ξέρει που πήγε. Ποιος ξέρει που να τραβιέται, είτε μέσα του κι ένοιωσε έναν πόνο σώψυχο ανάμικτο μ’ αηδία. Έβγαλε άλλο τσιγάρο καθώς το μούτρο του τονού στην ταβέρνα πρόβαλε στα μάτια του. «Οι γυναίκες είναι...». Σταμάτησε. Δεν ήθελε να σκεφτεί άλλο. Σήκωσε το βλέμμα του κατά πέρα. Τη θάλασσα. Απόγευμα, ο ήλιος πέφτει κατά τη μεριά της Σαλαμίνας μ’ ένα χρώμα κόκκινο. Τα καραβάκια πηγαиноέρχονται στο αμφίβολο γαλάζιο της θάλασσα κι ένας αγέρας σου χτυπά το πρόσωπο με χνώτο αρμύρας. Ανασαίνεις κι αποζητάς ένα ταξίδι μ’ ένα από κείνα τα μεγάλα καράβια των καρνάγιων της παραλίας. Θα ‘φευγε. Θαμπάρκαρε κι έτσι θα γλύτωνε απ’ την αβεβαιότητα.

Στην ησυχία του απόβραδου τα τακούνια της καθώς έπαιζαν πάνω στις πλάκες τον συνέφεραν. Ξαφνιάστηκε, μα δεν το ‘δειξε. Την κύτταξε μόνο καρφωτά στα μάτια, όπως πάντα. Κι ύστερα κατέβασε το κεφάλι κάπως σα νικημένος.

Ήθελα να της πει πως στη ταβέρνα του’ παν ότι οι γυναίκες που κάνουν τερτίπια είναι πόρνες...

Δαγκάθηκε. Δεν συμφωνούσε μ’ αυτόν που τό’ πε, γι’ αυτό και πήγε σπίτι της.

Ήθελε να του πει πως όλοι οι άντρες είναι το ίδιο, της το’ πε και η γιαγιά της.

Οι νοικοκύρηδες έρχονται σπίτι. Τώρα όμως που τον είδε να ‘ρχεται απ’ το σπίτι της...

Προχώρησε ένα βήμα κατά τη μεριά του. Διαιστανόμενη τη δειλία του, τού άπλωσε το χέρι.

Το πήρε ζεστά στα δικά του και το μόνο που δεν θυμόταν τώρα ήταν η ώρα, ο χρόνος. Όλα γύρω του εκμηδενίστηκαν και πήραν το φώς και το χρώμα του δειλινού.

Το παρόν διήγημα του διακεκριμένου συγγραφέα του μυθιστορήματος "Η Φαμίλια των Λιστινών" Φάνη Μούλιου, βραβευμένου με το Πρώτο Α' Κρατικό Βραβείο Μυθιστορήματος, Επιτίμου Δικηγόρου Πειραιώς έχει δημοσιευθεί προ τριάντα πέντε (35) ετών, την άνοιξη του 1980, στην εφημερίδα "ΤΑ ΝΕΑ".

Μιχάλης Βλάμος

Ο Λαμπρότατος Οίκος των Υψηλάντων Ξιφιλίνων

του **Μιχαήλ Γ. Βλάμου**
Συγγραφέα
Επιτίμου Δικηγόρου Πειραιά

Επιφανής οικογένεια ανάγουσα την καταγωγή της εις τους Βυζαντινούς χρόνους.

-Ο Μιχαήλ Ζ! Δούκας Ξιφιλίνος ο Παραπινάκιος υιός του Κωνσταντίνου Ι. ανηγορεύθη αυτοκράτωρ το 1071 όταν ο Ρωμανός Διογένης συνελήφθη αιχμάλωτος υπό των Σελτζούκων εις Ματζικέρτ.

Κατά την παράδοσιν η οικογένεια Υψηλάντη κατά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως υπό των Φράγκων το 1204 κατέφυγεν εις την Τραπεζούντα. Εκεί ο Κων/νος Υψηλάντης ο Ξιφιλίνος Μέγας Δομέστικος και Σεβαστοκράτωρ του βασιλεύοντος εις Τραπεζούντα Εμμανουήλ Κομνηνού ενυμφεύθη το 1384 την θυγατέρα του Βασιλέως Ευδοκίαν.

Έκτοτε αρχίζει η ιστορία της οικογένειας Υψηλάντη η οποία ανέδειξε πλείστα έξοχα μέλη περί των οποίων θα μιλήσουμε περαιτέρω.

Όταν το 1461 ο Μωάμεθ Β΄ ο Πορθητής κατέκτησε την Τραπεζούντα, την κακήν τύχην της πόλεως ακολούθησε και η οικογένεια Υψηλάντη. Το 1665 ο Αντίοχος Υψηλάντης Κομνηνός μετέβη στην Κων/πολη και εγκαταστάθη στο Κουρουτσεσμέ (Βιθύη) του Βοσπόρου.

Από αυτόν φέρεται καταγόμενον το πρώτον ιστορικώς βεβαιωμένον μέλος της οικογενείας:

Ο Ιωάννης. Έζησε στην Κων/πολη και απέκτησε

επίσημον θέσιν παρά τη Υψηλή Πύλη. Κατά τα τέλη του ΙΖ! και τας αρχάς του ΙΗ!. Ενήργησε για την κατάργηση του Πατριαρχείου Ιπεκίου και Αχρίδος ως επικινδύνου λόγω επ' αυτού Αυστριακών επιρροών και επέτυχε την συγχώνευσί του με το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Τούτο όμως τον εξέθεσε σε κατηγορίες με συνέπεια να αποκεφαλισθή.

Ακολουθούν οι:

Εγγονός του Ιωάννου, Αθανάσιος Θεοδώρου Κομνηνού Υψηλάντου και της Κασσάνδρας Τζαννέτου.

Ο υιός του Αθανασίου, Ιωάννης Μέγας Διερμηνεύς της Υψηλής Πύλης.

Ο υιός του Ιωάννου και Σμαράγδας Μαμωνά Πελοποννησίας, Μέγας διερμηνεύς της Υψηλής Πύλης και ηγεμών της Βλαχίας 1774 – 1796.

Ο υιός του Κων/νος 1760 – 1816 Μέγας διερμηνεύς της Υψηλής Πύλης και ηγεμών Μολδαβίας και το 1802 της Βλαχίας. Ήταν πατέρας πέντε υιών: Αλέξανδρου, Δημητρίου, Γεωργίου, Νικολάου και Γρηγορίου. Συνέταξε τον Οργανισμόν του Τουρκικού Στρατού και ήταν άριστος μουσικός. Προς τον Αλέξανδρο είπε την περίφημη φράση: «Υιέ μου μην λησμονήσης ότι οι Έλληνες μόνον εις εαυτούς πρέπει να στηρίζονται όπως γίνωσιν ελεύθεροι».

Αλέξανδρος Υψηλάντης 1792 – 1832 γεννήθηκε στην Κων/πολη, εκπαιδεύθηκε στην Πετρούπολη μερίμνη του Τσάρου Αλεξάνδρου Α΄, κατετάγεται στο Ρωσικό Στρατό και ανήλθε σε ανωτέρους βαθμούς, έλαβε μέρος στους Ναπολεοντίους πολέμους, διεκρίθη και στη μεγάλη μάχη της Δρέσδης 1813 έχασε το δεξί του χέρι. Έγινε υπασπιστής του Τσάρου και το 1817 ανεδείχθη υποστράτηγος του ιππικού της αυτοκρατορικής φρουράς.

Το 1821 εμυήθη υπό του Ξάνθου εις την Φιλικήν εταιρείαν και έλαβε την μυστική επωνυμία «Κάλος». Μετά την άρνηση του Καποδίστρια, εδέχθη αυτός την αρχηγία των Φιλικών και έγινε «Γενικός Έφορος της Αρχής».

Τον Φεβρουάριο του 1821 εκήρυξε τον απελευθερωτικό αγώνα και εισέβαλε στις παραδουνάβιες χώρες. Με την δυσμενή έκβαση της μάχης του Δραγατσανίου τον Ιούνιο του 1821 κατέφυγε στην Αυστρία όπου εκρατήθηκε δεσμώτης. Με την μεσολάβηση του Τσάρου Νικολάου Α΄ απελευθερώθηκε το 1827 και απέθανε το 1828 στη Βιέννη λόγω των κακουχιών της κρατήσεώς του.

6. -Ο δευτερότοκος **Δημήτριος Υψηλάντης 1793-1832** εστάλη το Μάρτιο του 1821 από τον Αλέξανδρο ως πληρεξούσιος του Γενικού Επιτρόπου. Διηύθυνε την πολιορκία της Τριπόλεως και οδήγησε την έφοδο κατά του Ναυπλίου και την πτώση της Ακροκορίνθου. Το 1822 ανηγορεύθη

Πρόεδρος του βουλευτικού και με τους καπεταναίους του Μωριά ενίκησε τον Δράμαλη στα Δερβενάκια.

Το 1825 με την εισβολή του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο Ο Δημήτριος με ολίγους πατριώτες της Ναυπλίας απέκρουσε τον Ιμπραήμ στους Μύλους. Με την άφιξη του Καποδίστρια στην Ελλάδα ο Δημήτριος διορίσθη Στρατάρχης της Ανατολικής Ελλάδος και ενίκησε τους Τούρκους στην Πέτρα της Βοιωτίας το 1829. **Οι δύο αδελφοί Γεώργιος και Νικόλαος** συμπολέμησαν με τον Αλέξανδρο και ακολούθησαν αυτόν στην εξορία. Ο υιός του μικρότερου αδελφού Γρηγορίου, Γρηγόριος κι αυτός, εγεννήθη στην Οδησό το 1835., εξελέγη πληρεξούσιος Ναυπλίας. Ενυφεύθη τη θυγατέρα του Βαρώνου Σίνα, Ελένη. Το 1867 διορίσθη πρεσβευτής της Ελλάδος στη Βιέννη όπου υπηρέτησε μέχρι το θάνατό του το 1886.

Ο υιός του Γρηγορίου, **Εμμανουήλ** επολέμησε στην Κρήτη το 1896 με δικό του πολεμικό σώμα και αργότερα έγινε Νομάρχης Κερκύρας. Ο δε άλλος υιός **Θεόδωρος** εχρημάτησε Σταυλάρχης του Βασιλέως Κων/νου. Τέλος πρέπει να αναφέρω ότι σήμερα έχουμε την Αιμιλία Υψηλάντη, η οποία συνεχίζει το όνομα της οικογενείας.-

Εκ της εκ Χίου οικογενείας Υψηλάντη δια της προμάμμης του πάππου του Μιχ. Κων. Βλάμου εκ του κλάδου των Υψηλάντη - Τσίρμπα (από Μεστά Κάμπου Χίου) έλκει την καταγωγήν και ο συντάκτης του παρόντος.

Η Ακριβή Τζ(σ)αλαμπά, μητέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσ(ζ)ου, ενδεής, ζητά αποζημίωση ή βοήθεια από το νέο Κράτος το 1832

του **Δημήτρη Σταθακόπουλου**,
Δικηγόρου παρ'Αρείω Πάγω,
Δρα Κοινωνιολογίας της ιστορίας και του πολιτισμού
Παντείου πανεπιστημίου,
Διπλωματούχου Βυζαντινής μουσικής/μουσικού

Στις **6 Ιουνίου 1825**, η «**Εφημερίς των Αθηνών**», που τυπωνόταν στην Αίγινα έγραψε: «**Σήμερον ετελείωσε το δρόμο της ζωής του ο Οδυσσεύς Ανδρούτσος**».

Το γεγονός του θανάτου του Οδυσσέα, είχε συμβεί το ξημέρωμα της 4ης προς 5η Ιουνίου 1825.

Η ίδια εφημερίδα, στο φύλλο της 9^{ης} Ιουνίου 1825 επανερχόμενη αναφέρει: «**ο θάνατος του περιβόητου εις την ιστορίαν Οδυσσέως Ανδρίτσου ακολούθησε τρόπω τοιούδε: αυτός είχε προβλέψει με τη φυσικήν του πανουργίαν δύο τριχιάς, οι οποίαι φαίνεται ότι ήταν από τα γαϊδούρια οπού ανέβαιναν εις το κάστρον, παλαιαίς κατά κακήν του τύχην και αδύναταις. Περί τας 5 ώρας της νυκτός της 4 Ιουνίου, ενώ δύο στρατιώται που τον εφύλαττον, ήσαν εις το πρωτούπνι, κρεμιέται με τη μίαν από ψηλά του Πύργου – Γουλέ - έχοντας ζωμένην και την άλλην εις τη μέση του, διά να χρησιμεύση ακολούθως να κατέβη και από τα τείχη του Κάστρου και να φύγη, όπου αυτός ήξευρε. Αλλά η θεία δίκη, προλαμβάνουσα, φαίνεται, τους ολεθρίους σκοπούς τους ανθρώπου τούτου διά την Πατρίδα ωκονόμησε προτού να φτάση ακόμη εις τα μέσα του Πύργου καταβαίνοντας και σπα η τριχιά εκείνη, και πίπτει ο άθλιος εις το λιθόστρωτον έδαφος της Απτέρου Νίκης, θύμα ελεεινόν της κακοβουλίας και πανουργίας του**» (βλ.: Σ. Γρηγοριάδης: «Οδυσσέας Ανδρούτσος», στη σειρά «Αφορισμένοι από το κατεστημένο», εκδόσεις Μπούζας, τόμος 5^{ος}).

Δηλαδή η πλήρης κατασυκοφάντησις του νεκρού Οδυσσέα, τον οποίον είχαν σκοτώσει και στη συνέχεια κατακρημνίσει από το βράχο της Ακρόπολης στο λιθόστρωτο της Απτέρου Νίκης.

Το **1832**, η μητέρα του Οδυσσέα Ανδρούτσ(ζ)ου, **Ακριβή / Ακρίβω Τζ(σ)αλαμπά**, έκανε αίτηση ενώπιον της ελληνικής κυβέρνησης για να λάβει κάποια αποζημίωση για τον **χαμό τριών υιών στον αγώνα του '21**, καθώς και της αποστέρησης της πατρογονικής της περιουσίας στην Πρέβεζα, γεγονότα που την είχαν καταντήσει «ενδεής».

Επί του αιτήματος της, η κυβέρνηση, την 8^η Μαρτίου 1832 αποφάνθηκε τα εξής (βλ. *Αρχεία Ελληνικής Παλιγγενεσίας*):

Σημειώνεται ότι η **Ακριβή Τζ(σ)αλαμπά**, μετά το θάνατο του άνδρα της και πατέρα του Οδυσσέα, Ανδρέα Βε(α)ρούση (*Μουσανά*), είχε ξαναπαντρευτεί τον πρακτικό γιατρό Φίλιππο Καμμένο, με τον οποίο απέκτησε πέντε ακόμα παιδιά, τον Γιαννάκη (*Ιωάννη*), τον Βαγγέλη (*Ευάγγελο*), τον Πάνο, την Ταρσίτσα που ανήλικη ακόμα την είχε παντρευτεί ο άγγλος συνοδοιπόρος του Οδυσσέα, **Edward Trelawny** και την Αγγελική, που χαϊδευτικά την είχαν ονομάσει “*Κόρη*” που παντρεύτηκε τον Μάρκο Βελλιανίτη. Αλλού αναφέρεται και ένας γιός ονόματι Χαρίλαος.

Η **Ακριβή Τζ(σ)αλαμπά** λοιπόν, είχε βιώσει το μαρτυρικό θάνατο του πρώτου άντρα της, το μαρτυρικό θάνατο του γιού της Οδυσσέα, το χαμό δύο ακόμα υιών και από αρχόντισσα της Πρέβεζας είχε καταντήσει ενδεής. Τελικά της εγκρίθηκαν 80 φοίνικες το μήνα ως βοήθημα (αντί για 40 που αρχικώς είχε προταθεί). Ο φοίνικας αντικαταστάθηκε από τη δραχμή τον Φεβρουάριο του 1833 και δεν γνωρίζουμε αν η χαροκαμένη γυναίκα συνέχισε να παίρνει το μηνιαίο βοήθημά της και μάλιστα ισόποσο σε δραχμές.

Κινητικότητα από τον ΔΣΠ για το Δικαστικό Μέγαρο Πειραιά Επίσκεψη καθηγητών του ΕΜΠ μετά των σπουδαστών στο γιαπί του κτιρίου της πρώην Ραλλείου με πρωτοβουλία ΔΣΠ

Επίσκεψη στο «γιαπί» του κτιρίου της πρώην σχολής Ραλλείου όπου έχει αποφασιστεί

η δημιουργία δικαστικού μεγάρου Πειραιά έκαναν με πρωτοβουλία του ΔΣΠ στις 3/4/2015 ομάδα μελών του διδακτικού προσωπικού του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνίου αποτελούμενη από τους κ.κ. καθηγητές ΕΜΠ Μανώλη Βουγιούκα, συντονιστή. Αλεξάνδρα Σωτηροπούλου, Ιωάννη Τζουβαδάκη, Γεώργιο Βλάχο και τους σπουδαστές προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών Δήμητρα Παναγιωτοπούλου, Σπυριδούλα Κονιδάρη, Λιάκο Δημήτρη, Χρήστο Παπαγκίκα, Χριστιάννα Μιντζάλη και τους πολιτικούς Μηχανικούς ΥΔ ΕΜΠ Βασιλική Αναγνωστοπούλου και Κων/νο Χρηστίδη.

Παρόντες ήταν οι από τον ΔΣΠ Γιώργος Σταματογιάννης, Παναγιώτης Πετρόπουλος, Γιάννης Βρέλλος, Αργύρης Δήμοβις, Γιώτα Μπουρλετίδου, Γιάννης Καρδαράς, Γιώργος Καραμιζάρης, Τάσος Καραογλάνης Πολιτικός Μηχανικός ΕΔΕ, τεχνικός σύμβουλος ΔΣΠ, ο οποίος και κανόνισε την συνάντηση και ο τεχνικός σύμβουλος Δ.Σ. Τ.Κ.

Στόχος είναι να πραγματοποιηθούν από τους φοιτητές υπό την εποπτεία των καθηγητών τους εργασίες που θα αφορούν όλο το εύρος των απαιτούμενων μελετών (στατική, αρχιτεκτονική, ηχομόνωση, μηχανολογικά), ώστε να συντμηθεί ο χρόνος αποπεράτωσης του κτιρίου.

Στην ομάδα των καθηγητών-σπουδαστών χορηγήθηκαν αντίγραφα των σχεδίων οροθέτησης του κτηρίου που έχει καταρτίσει Η ΘΕΜΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ.

Απεβίωσε ο Εισαγγελέας Εφετών Σωτήριος Μπάγιας

Συγκλονισμένος ο εισαγγελικός κλάδος αλλά και όλος ο νομικός κόσμος, πληροφορήθηκε τον θάνατο του Εισαγγελέα Εφετών Σωτήριου Μπάγια

Σύμφωνα με αρχικές πληροφορίες ο ξαφνικός θάνατος του 58χρονου Εισαγγελέα, οφείλεται σε σπάνια ίωση εξαιτίας της οποίας είχε εισαχθεί στο

Νοσοκομείο Μετροπόλιταν, όπου και κατέληξε την 6/4/2015.

Ο Σ.Μπάγιας είχε διατελέσει **Προϊστάμενος της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών και Πρόεδρος της Ένωσης Εισαγγελέων Ελλάδος**, όπου και είχε διακριθεί για τον θαρραλέο λόγο του. Κατά τη θητεία του, το 2002, είχαν συλληφθεί τα μέλη της «17 Νοέμβρη».

Ήταν πατέρας δύο παιδιών και η σύζυγός του

είναι επίσης Εισαγγελικός Λειτουργός.

Για την αιφνίδια απώλεια του Σωτήριου Μπάγια, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Εισαγγελέων εξέδωσε σχετικό Ψήφισμα.

Ο υπουργός Δικαιοσύνης για τον θάνατο Μπάγια

Ο υπουργός Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων κ. Νίκος Παρασκευόπουλος προέβη στην ακόλουθη δήλωση:

«Ο πρόωρος θάνατος του εισαγγελέα Εφετών Σωτήρη Μπάγια αποτελεί μια σοβαρή απώλεια, όχι μόνο για τη Δικαιοσύνη αλλά και για το κράτος δικαίου. Το θάρρος, η παρρησία και, κυρίως, η σταθερή προσήλωσή του στις αρχές της δημοκρατίας, σε δύσκολους μάλιστα καιρούς, αποτέλεσαν χαρακτηριστικά της πορείας του εκλιπόντος. Η σταθερή αναφορά του στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δημοκρατικές αξίες προσέφερε ένα σύγχρονο πρότυπο για τους εισαγγελικούς λειτουργούς. Γι' αυτούς, η πολιτεία του θα αποτελεί ένα σταθερό οδηγό και για όλους μας ένα παράδειγμα της Δικαιοσύνης που είναι σ' επαφή με την κοινωνία.

Ο θάνατος του Σωτήρη Μπάγια με γεμίζει με θλίψη. Εκφράζω τα θερμά μου συλλυπητήρια στην οικογένειά του».

ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΧΡΟΝΩΝ (ΠΕΡΙ ΑΠΟΛΛΙΝΑΡΙΩΝ, ΡΩΜΑΝΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΕΝΥΠΝΙΩΝ)

Δημήτρης Πιστικός

Κατά τη μαρτυρία του Σωζομενού, οι Απολλινάριοι (πατέρας και γιος) από την Αλεξάνδρεια, (χριστιανοί ποιητές και υμνογράφοι) υποβλήθηκαν σε επιτίμιο αφορισμού διότι «ηκροάσθησαν ύμνου» του σοφιστή Επιφανείου προς τιμή του ελληνικού θεού Βάκχου. Το δημιουργικό έργο τους υπήρξε εξόχως ποιητικό και θεολογικό. Οι ίδιοι, ακόμα, μετέφρασαν τους Ψαλμούς του Δαβίδ σε δακτυλικό εξάμετρο με φτωχά, όπως εικάζουμε, αποτελέσματα. Χριστιανοί θεολόγοι τούς αποδίδουν ότι το έργο τους δεν εμφορείται από υψηλές ιδέες, εννοώντας προφανώς τις χριστιανικές. Θα ήταν πιο κοντά στην αλήθεια εάν εννοούσαν το ύφος, τη γλώσσα και τα αισθήματά τους που δε συνάδουν με την εποχή και παραπέμπουν σ' ένα ξεπερασμένο από τις περιστάσεις και φθαρμένο από την αλόγιστη χρήση και διαστρέβλωση, κόσμο. Έτσι η όλη προσπάθειά τους χάνει εκείνη τη λαμπρότητα που πρέπει να έχει κάθε έργο, καθρέφτης της εποχής του και τείνει χείρα προς τη ματαιότητα. Στο ίδιο παγίδευμα έπεσαν και άλλοι σημαντικοί ποιητές των πρώτων χριστιανικών αιώνων όπως ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός (από τα πιο μορφωμένα πνεύματα του καιρού του και από τους μεγαλύτερους ποιητές της ελληνικής γλώσσας και αδικοδιωγμένος πατριάρχης, 27 Νοεμβρίου 380 – Ιούνιος 381), ο Νόννος, που μετέφερε σε δακτυλικό εξάμετρο ολόκληρο το Ευαγγέλιο του Ιωάννη και ο Συνέσιος.

Οι Απολλινάριοι έζησαν μια εποχή που ο αρχαίος ελληνικός κόσμος άρχιζε να ξεφεύγει από την ιδέα μιας απλής σύμπλευσης φιλοσοφίας και θεολογίας και να προσανατολίζεται προοδευτικά προς την ταύτισή τους. Μιλώ για μια σκοτεινή (αντικειμενικά και υποκειμενικά) εποχή που αφήνει, μέχρι σήμερα, πολλά αναπάντητα ερωτηματικά στους μελετητές: αντικειμενικά ως προς τις ιστορικές συνθήκες και τα χαμένα κείμενα και υποκειμενικά όσον αφορά στις προθέσεις και στα πρόσωπα που διαδραματίζουν κυριαρχικό ρόλο. Το ελληνικό πνεύμα (ή τουλάχιστον όσο απόμεινε στη διανόηση της εποχής) πορεύεται στις ατραπούς και τα στενοσόκακα της ιστορίας αγκομαχώντας, κατάκοπο από το χρόνο και τις διαρκείς προσμίξεις και εκφυλισμένο από τους Έλληνες της διασποράς, τους (σοφο)λογιώτατους Αλεξανδρινούς και τους ποικίλους ελληνίζοντες ομοεθνείς ή

αλλοεθνείς.

Αναφέρομαι σε μια εποχή θολή, πολύπλοκη και συνάμα ρευστή και αδιαμόρφωτη. Για να δώσω μια εικόνα στον αναγνώστη θα θυμίσω ότι στη Δύση ο Αυγουστίνος Ιππώνος (Ιερός Αυγουστίνος, 354-430 μ.Χ.) γεννημένος στην Ταγάστη της Νουμιδίας ήταν γιος της Αγίας Μόνικας και του ειδωλολάτρη Πατρικίου. Ο Αυγουστίνος πήγε για ανώτερες σπουδές στην Καρχηδόνα όπου έζησε έκλυτο βίο και απέκτησε μάλιστα και ένα εξώγαμο τέκνο. Βαφτίστηκε το 387. Στα χρόνια του βρισκόταν σε έξαρση ο Μανιχαϊσμός τον οποίο, νεαρός ακολούθησε, αργότερα αρνήθηκε και επίσκοπος Ιππώνος αντιτάχτηκε με σφοδρότητα στο δυαδισμό του. Καταπολέμησε επίσης τον Δονατισμό που δογματίζε ότι η Εκκλησία δεν είναι κοινωνία αγίων αλλά αγαθών και πονηρών. Στην Ανατολή, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ήταν γιος ενός υπαλλήλου που, αρχικώς και προτού να γίνει επίσκοπος, ανήκε στο θρησκευτικό σύστημα των Υψισταρίων οι οποίοι αποδέχονταν έναν ύψιστο Θεό και ανακάτευαν ιουδαϊκές και ειδωλολατρικές διδασκαλίες και έθιμα. Όταν κλήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 379 από τους ελάχιστους Ορθοδόξους μετέβη στο ναΐδιο της Αγίας Αναστασίας γιατί όλους τους ναούς του Βυζαντίου τους είχαν καταλάβει οι οπαδοί του Αρείου. Αλλά και όταν, όπως ανέφερα, έγινε πατριάρχης από τον Θεοδόσιο ο οποίος είχε εκδιώξει τον Αρειανό Δημόφιλο δεν καλοπέρασε. Η λυσσασμένη αντίδραση εναντίον του από το ιερατείο των επισκόπων (προερχομένων κυρίως από την Αίγυπτο και τη Μακεδονία) τον ανάγκασε να παραιτηθεί μετά από πατριαρχία ολίγων μηνών! Ο λόγος; Ότι δε ζητήθηκε η γνώμη τους για την καθίδρυσή του! Λίγο πρωιμότερος ο πατέρας Απολλινάριος, σε παράλληλο όμως δρόμο, και με τις ίδιες περίπου συνθήκες, διαμορφώνει τον Απολλιναρισμό που βρίσκεται κοντά στον Μοφουσιτισμό.

Ο πατέρας Απολλινάριος γεννημένος το 310 στη Λαοδικεία έγινε το 362 επίσκοπος και αρχηγός των Ομοουσιαστών και το 381 καταδικάστηκε από την Οικουμενική Σύνοδο. Πέθανε επί αυτοκράτορος Θεοδοσίου (379-395) και ίσως ο θάνατος να τον γλίτωσε κι από άλλες κακουχίες. Να μην ξεχνάμε ότι επί Θεο-

δοσίου σώπασε το Μαντείο των Δελφών, απαγορεύτηκαν οι Ολυμπιακοί αγώνες, τα Ελευσίνια Μυστήρια, τα Ιερά ληλατήθηκαν, οι Εθνικοί (ειδωλολάτρες) υποχρεώθηκαν να σωπάσουν, το αρχαίο ελληνικό πνεύμα τέθηκε υπό διωγμό. Ιδέες και απόψεις για θρησκευτικά (και όχι μόνο) ζητήματα καθίστανται αιρετικές και καταδιώκονται από άλλες (ορθόδοξες όταν υπερισχύουν) ιδέες. Ακολουθούν κι άλλες διεισδύσεις τής νέας τάξης πραγμάτων και αντίστοιχες εκτοπίσεις τής παλαιάς ώσπου να φτάσουμε στον Ιουστινιανό (527-565) οπότε ολοκληρώνεται η εξόντωση της δεύτερης με το κλείσιμο της Σχολής των Αθηνών.

Εξαιρετικά καλλιεργημένος, ο πατέρας Απολλινάριος, χρησιμοποίησε χριστιανικά θέματα σε μενάνδρειες κωμωδίες, ευριπίδειες τραγωδίες και πινδαρικές ωδές. Υπήρξε γνώριμος του Βασιλείου Καισαρείας, Γρηγορίου Ναζιανζηνού και Λιβανίου. Βρισκόμαστε σε δύσκολες και επικίνδυνες εποχές. Οι αιρέσεις, δηλαδή οι ιδέες, τα ρεύματα και οι ερμηνείες που δεν έγιναν ευρύτερα αποδεκτές ή εντέλει ανατράπηκαν, οργιάζουν. Γίνεται αντιληπτό ότι ο χριστιανισμός διαμορφώνεται και σχηματοποιείται περνώντας την ανασφαλή εφηβική ηλικία του μέσα σ' έναν κόσμο ανομοιογενή, πολυεθνικό, πολυθρησκευτικό και πολυπολιτισμικό και φυσικό είναι κάποια στελέχη του να ακροβατούν (κάποτε και να πλανώνται κατά τη θρησκευτική ορθοδοξία) διατυπώνοντας τις ιδέες τους. Τα στελέχη αυτά ζουν και κινούνται διακινδυνεύοντας άλλοτε να ανακηρυχθούν άγιοι και άλλοτε να χαρακτηριστούν αιρετικοί (και να παραδοθούν στο ανάθεμα) ή απλά περιπίπτουν σε δυσμένεια. Αρκούσε μια συγκυρία, μια λαθεμένη κίνηση, μια αρνητική τοποθέτηση στο κοινό αίσθημα, στην υπάρχουσα θρησκευτική δυναμική, μια αντίθεση στην κρατούσα κάθε φορά τάση ή φατρία. Όλο το κλίμα δεν είναι απαλλαγμένο από πολιτικές συγκρούσεις, προσωπικές φιλοδοξίες, πείσματα και φυσικά συμφέροντα. Όποιος επιτύγχανε της γενικότερης αποδοχής βρισκόταν στην ιδεολογική και θεολογική εξουσία και καταδίκαζε ως αιρετικούς την αντίπαλη πλευρά.

Οι χριστιανοί συγγραφείς επιχείρησαν να αποσπηνίσουν το νόημα και τη δογματική τής νέας θρησκείας και να οριοθετήσουν τη σχέση της με άλλες σύγχρονες και παρελθούσες θρησκείες και φιλοσοφίες αλλά και με την καινούργια κοσμική και αυτοκρατορική εξουσία. Οι προσπάθειες μοιάζουν με ασκήσεις ακροβασίας αφού σε κάθε βήμα ελλοχεύει ο κίνδυνος να σκοντάψουν επάνω στο διαμορφούμενο νέο δογματισμό και να συντριβούν. Ο χριστιανισμός προσπαθώντας να αυτονομηθεί από τον καταθλιπτικό καταγωγικό του εβραϊσμό αναγκάστηκε να δανεισθεί μεθόδους σκέψης και εργαλεία από την παρακαταθήκη του ελληνισμού. Έτσι παρατηρούμε μια αργή αλλά σταθερή και προοδευτική ελληνοποίηση η οποία από τη μια διευκόλυνε τη διάδοσή του

κι από την άλλη συναντούσε πολλούς πειρασμούς αυτοσχεδιασμών, παρερμηνειών και αλλοιώσής του ανάμεσα σε εξαθλιωμένους πολυεθνικούς πληθυσμούς που είχαν δεχθεί σε διαφορετικό βαθμό την επίδραση του ελληνισμού και αποδέχονταν, ως σωτήρια, επί γης και επέκεινα, τη νέα θρησκεία. Κατά τη γνώμη μου, η ελληνοποίηση είναι μία από τις βασικές αιτίες τού διαχωρισμού των χριστιανικών εκκλησιών.

Ο αγώνας ήταν δύσκολος αφού, για να μην αφομοιωθούν, έπρεπε να αντιπαρατεθούν και μάλιστα να πολεμήσουν ταυτόχρονα και ό,τι εξέφραζε φιλοσοφικά και θρησκευτικά τον αρχαίο ελληνικό κόσμο. Επομένως, η ιδεολογική σύγκρουση χριστιανισμού και αρχαίου ελληνικού κόσμου υπήρξε νομοτελειακά αναπόφευκτη και μακρόχρονη για πολλούς λόγους. Η ελληνική παιδεία θεωρήθηκε ύποπτη και επικίνδυνη. Χρειάστηκε πολύς καιρός, βαθιές κοινωνικές και ιδεολογικές αλλαγές και γενναίες και φωτισμένες προσωπικότητες ώστε να λήξει η αιματηρή σύγκρουση και να αποβεί ωφέλιμη, εντέλει, για τη νέα θρησκεία. Το πλήγμα, όμως, που δέχτηκε ο αρχαίος ελληνικός κόσμος ήταν βαρύ. Πολύτιμα έργα ακρωτηριάστηκαν ή διαστρεβλώθηκαν και μέγα μέρος τής αρχαίας ελληνικής γραμματείας, εξαφανίστηκε για πάντα. Ευτυχώς υπήρξαν και αρκετοί φωτισμένοι ταγοί. Ο Μέγας Βασίλειος καθοδηγώντας τους νέους πώς να ωφελούνται από την ανάγνωση και τη μελέτη των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων παροτρύνει τους χριστιανούς να διαβάζουν τον Όμηρο «*Πάσα μεν η ποίησις τω Ομήρω αρετής εστίν έπαινος και πάντα αυτω προς τούτο φέρει*» (Μεγ. Βασιλείου «Προς τους νέους όπως αν εξ ελληνικών ωφελοίντο λόγων» έκδ. F. BOULANGER, Παρίσι 1952 σ. 45-6 (IV 36-41). Πολλές απόπειρες αναγέννησης καταπνίγηκαν μέσα στις λογής πρώιμες «ιερές εξετάσεις», στις λαύρες Οικουμενικές Συνόδους, τις αρές, τα επιτίμια, τα αναθέματα και τους αφορισμούς αλλά και το θάνατο, όπως συνέβη στο 415 μ.Χ. με τη φιλόσοφο Υπατία που υπήρξε θύμα τού όχλου των φανατισμένων «χριστιανών» και του Κυρίλλου Αλεξανδρείας.

Οι Απολλινάριοι έζησαν μια περίοδο που θα διαρκέσει ως την εποχή τού Ιουστινιανού και που υπήρξε αποτέλεσμα της επιμιξίας θρησκευτικών και εθνικών υπολοίπων και μάλιστα όσων μπορούσαν να προσληφθούν, αφομοιωθούν και να συγχωνευθούν από τα πλέον τολμηρά πνεύματα. Με ανεπτυγμένη την αίσθηση του «κλασσικού» μεγαλείου, που για την εποχή τους είναι στροφή προς μία στείρα εκδοχή και συνιστώσα του, στρέφονται σε μια γλώσσα η οποία έπαψε να είναι κατανοητή από τα μεγάλα λαϊκά στρώματα. Έτσι, εκπροσωπούν ένα νέο είδος συντηρητισμού. Μιλώντας για συντηρητισμό έχω υπόψη μου την ουσιώδη διαφορά του από την παράδοση που είναι ό,τι ολοζώντανο και χρήσιμο απομένει από το παρελθόν. Παράλληλα, αποπειράθηκαν να πραγματοποιήσουν έναν ουτοπικό εκ των πραγμάτων και αμήχανο συγκερασμό των απόψεων του Ιουλιανού

και των νέων θρησκευτικών αντιλήψεων. Το εγχείρημα απέτυχε. Όσον αφορά στην ποίηση, το νέο πνεύμα εκφράστηκε τελικά από έναν χαρισματικό Σύρο καλόγερο, τον Ρωμανό το Μελωδό.

Έχω την πεποίθηση πως οι Απολλινάριοι (και πολλοί άλλοι) διέγνωναν τον κίνδυνο που διέτρεχε ο κλασσικός κόσμος από τον καλπάζοντα Μεσαίωνα που συνιστά ένα ιστορικό πωγύρισμα. Είναι μέγα σφάλμα να πιστεύει κανείς ότι τα έθνη και οι λαοί ξεχνούνται μέσα στο σάρωμα των ανέμων τής ιστορίας και ότι απεμπολούν εύκολα υπό το κράτος τού φόβου τις πολιτικές και πολιτιστικές τους ρίζες, τα εθνικά τους θεμέλια, την έμφυτη αγάπη τους για την ομορφιά, την τέχνη και τη ζωή. Σε εποχές όπως αυτή που προσπαθώ να προσεγγίσω, όλα αυτά διοχετεύονται στην αρχιτεκτονική, την αγιογραφία, την υμνογραφία, στη συλλογή κειμένων, στη δημιουργία δημωδών τραγουδιών και ανώνυμων ποιήσεων και υπεισέρχονται μεταμφιεσμένα καταλλήλως στο θρησκευτικό τελετουργικό. Το έπος και το δημοτικό τραγούδι ευδοκιμούν όπου δεν υπάρχει υψηλή γραπτή λογοτεχνία κατανοητή από τα λαϊκά στρώματα. Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός έκανε στους σπουδαίους αλλά και στους μέτριους ανθρώπους κακό: τους καθήλωσε στα νέα, δικά τους μέτρα αφού το μεγαλείο του είναι ανυπέρβλητο. Στην προκειμένη περίπτωση των Απολλιναρίων, δεν πρόκειται για ύφεση ούτε για απλή μίμηση αλλά για ανεμμάτιστη σύγκριση· το έργο τους, είναι προσαρμοσμένο στατικά στην εποχή και καταλήγει μικρό σε σύγκριση με τα πρότυπα. Ο πολιτισμός αναγκαστικά παίρνει εκ των άνω ένα χριστιανικό χρώμα που αρχικά δεν μπορεί να δέσει σε σύνολο αρμονικό και να ανασυντεθεί και πολύ περισσότερο να φτάσει ως τα κάτω, όπου η τελική λαϊκή πρόσληψη και αποδοχή. Γι' αυτό η προσπάθεια των Απολλιναρίων (κι όλων όσοι ακολούθησαν τον ίδιο δρόμο) δεν ευδοκίμησε. Το πραγματικά κλασσικό έχει την ιδιότητα να παραμένει διαχρονικό και διαθέτει την ικανότητα να μπαίνει στις νέες σχέσεις των φαινομένων τής πνευματικής ζωής, να τις οδηγεί, να τις υπονομεύει ή να τις προσδιορίζει μεταβάλλοντας ακόμα και το νόημά τους. Επομένως η δημιουργία των Απολλιναρίων με τον τρόπο που αντιστοιχεί και αντιπαραβάλλεται με το πρωτότυπο αδυνατεί να εναρμονισθεί και τελικά να εκφράσει με ειλικρίνεια την εποχή τους. Το κύριο λάθος τους είναι ότι παρέβλεψαν τη δυναμική και την προοπτική τού παρόντος και ερμήνευσαν το κοινωνικό γίνεσθαι μέσα από το κάτοπτρο του κλασσικού ιδεώδους, δηλαδή του παρελθόντος.

Όσο κι αν φαίνεται περίεργο, πιο κοντά στους κλασσικούς βρίσκεται ο Ρωμανός έστω κι αν τους αντιμάχεται λυσσαλέα. Όπως πιο κοντά στους αρχαίους Έλληνες ποιητές βρίσκεται ο Σολωμός και το δημοτικό τραγούδι παρά οι αρχαιοπληκτοι καθαρευουσιάνοι με εξαίρεση τον γλωσσικά ιδιόρρυθμο Κάλβο. Όσοι κατάλαβαν το διακύβευμα, διοχέτευσαν σε άλλους χώρους την καλλιτεχνική τους φλόγα δεδομένου ότι και οι πολιτικές συνθήκες (θεοκρατική απολυταρχία)

δε συμβάδizαν με το κλασσικό ιδεώδες (φιλοσοφία και δημοκρατία). Εξάλλου ο χριστιανισμός ακόμα πάλευε απεγνωσμένα να βρει το οριστικό του πρόσωπο, να αποκτήσει το θεωρητικό του υπόβαθρο με τις δογματικές του συντεταγμένες και να κατοχυρώσει τη θεσμική εξουσία του κρατώντας μακριά τους λαούς από την απλότητα της πρώτης εμφάνισής του για να γίνει αρεστός στους πολιτικά και οικονομικά ισχυρούς καθώς και στην ελίτ τής τότε διανοήσης. Ζητούσε έτσι δανεικά κι αγύριστα από τον κλασσικό κόσμο. Η συμπόρευση ελληνισμού και χριστιανισμού θα είναι δύσκολη στους πρώτους αιώνες μα η τέλεια συγχώνευση σε ένα σώμα δε θα επιτευχθεί ποτέ. Θα έλεγα πως ίχνη μονάχα της ιουδαϊκής καταγωγής του επιβίωσαν μέσα στο χριστιανισμό που γνωρίζουμε σήμερα όπως διαμορφώθηκε από τη συνάντησή του με το ελληνικό πνεύμα. Να μην ξεχνάμε ότι οι πρώτοι βυζαντινοί λόγιοι είναι εξαιρετικά εχθρικοί απέναντι στους Ιουδαίους. Εναργές παράδειγμα ο Ισίδωρος Πηλουσιώτης ο οποίος απηχώντας την κοινή αντίληψη τους αποκαλεί *«αχάριστον και θλάσφημον, γογγυστήν και φιλοπόνηρον λαόν, ου εις φύσιν λοιπόν το θεομαχείν κατέστη»* (Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου, «Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης, Αθήνα 1922, σελ. 72 όπου και παραπομπές).

Μετά την απαγόρευση του Ιουλιανού τής διδαχής των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων από τους χριστιανούς οι Απολλινάριοι (και πολλοί άλλοι) για να καλύψουν τις ανάγκες των χριστιανών επιχείρησαν να δημιουργήσουν χριστιανική λογοτεχνία προσαρμόζοντας τις νέες ιδέες στα αρχαία πρότυπα: γλώσσα, μορφή, μέτρα, ύφος κ.λπ). Μάλιστα ο πρεσβύτερος εκ των δύο διασκεύασε βιβλία τής Παλαιάς Διαθήκης σε δακτυλικό εξάμετρο και έγραψε δράματα με πρότυπο τον Ευριπίδη και τον Μένανδρο (Σωζομενός, Εκκλησιαστική Ιστορία, έκδ. J. BIDEZ - G.C. HANSEN, Βερολίνο 1960, σ. 222 (V. 18.4). Ο νεώτερος διασκεύασε τα Ευαγγέλια κατά το πρότυπο των πλατωνικών διαλόγων. Κατά την άποψη του ιστορικού τής Εκκλησίας Σωκράτη Σχολαστικού, οι προσπάθειές τους είχαν στόχο *«όπως αν μηδείς τρόπος της ελληνικής γλώττης τοις χριστιανοίς ανήκοος ην»* (Εκκλησιαστική Ιστορία PG 67, 420 (III. 16).

Τα ποιήματα αυτών των ανθρώπων προσπαθούν να ντύσουν με αταίριαστα ενδύματα (δηλαδή με την αρχαία ελληνική γλώσσα και ιδίως την αττική) τη νέα θρησκεία που είχε γίνει αποδεκτή από τους φτωχούς, πολυεθνικούς, ελληνόφωνους (και επί το πλείστον αγράμματους) πληθυσμούς τής Μεσογείου. Αυτό δε σημαίνει ότι μερικοί (και βεβαίως και οι Απολλινάριοι) δεν έγραψαν στην κοινή γλώσσα ορισμένα «παρεϊσάκτα» έργα. Κατά τη μαρτυρία τού Σωζομενού ο γιος Απολλινάριος έγραψε και έμμετρα μελὸδρια και ειδικά, υποθέτω στην κοινή γλώσσα αφού έγιναν δημοφιλή *«άνδρες τε παρά τοις πότοις και γυναίκες παρά τους ιστούς έψαλλον»*. Δε σώθηκε τίποτε σχεδόν από το έργο τους. Είναι πιθανόν μετά την κατάδική τους να καταστράφηκε από τους αντιπάλους

δογματικούς. Ο πολυδιασπασμένος αρχαίος κόσμος είχε ξεθωριάσει προ πολλού και άφηνε τη θέση του σε νέες κρατικές οντότητες. Το αυτοκρατορικό ιδεώδες της Ρωμαϊκής επικράτειας σκεπαζόταν από την πυκνή κουρτίνα της ιστορίας και άνοιγε στον ορίζοντα νέους ιδεολογικούς και θρησκευτικούς προσανατολισμούς. Το πολυεθνικό Βυζάντιο που κληρονόμησε τη Ρώμη των αυτοκρατόρων (και όχι την αρχαία ή την ελληνιστική Ελλάδα) κατάφερε να ζήσει πολλούς αιώνες ως κράτος ανάμεσα σε εξωτερικούς εχθρούς που το έζωναν πανταχόθεν και να διασωθεί μετά από φοβερές εσωτερικές περιπέτειες.

Οι Απολλινάριοι δεν αντιλήφθηκαν, επίσης, πως ό,τι κλείνει τον ιστορικό και κοινωνικό κύκλο του πεθαίνει και δεν ανασταίνεται. Εννοώ τις μορφές της γλώσσας καθώς και την εξέλιξη και τις τεχνοτροπίες της ποίησης. Συνέβη κάτι παραπλήσιο με τους Φαναριώτες που φύτρωσαν στην Ελλάδα όπου το γένος είχε καταφέρει με μεγάλες θυσίες να κρατήσει ζωντανή την πλούσια και πανάρχαιη γλώσσα του και φυσικά την ταυτότητά του. Γλώσσα που είχε υποστεί τη δοκιμασία των καιρών όπως κάθε τι που ζει και αναπνέει και που οι σοφολογιώτατοι ή κοράκοι, κατά τον Σολωμό, ήθελαν να εξαφανίσουν και να την αντικαταστήσουν με μια πλαστή και ερμαφρόδιτη γλώσσα που κατείχαν ελάχιστοι και αγνοούσε ο λαός.

Μιλώ για τους σοφολογιώτατους της πρώιμης βυζαντινής εποχής. Μονάχα ο Ρωμανός ο Μελωδός, αυτός ο προδρομικός σολωμικός της εκκλησιαστικής ποίησης και υμνογραφίας (καίτοι Σύρος και, ίσως, χωρίς να φιλοδοξεί ή να το υποψιάζεται) γίνεται ο μεγαλύτερος θρησκευτικός ποιητής του ελληνικού κόσμου με τα όποια ελαττώματα αλλά και τις αρετές της τέχνης του: την ανάπτυξη του αισθήματος, την πλαστικότητα της φράσης, την αρμονία και την πλαστικότητα της γλώσσας και της ιδέας, την καθαρότητα, το απλό, σχεδόν εξομολογητικό και οικείο ύφος, και φυσικά το ρυθμό.

Είναι παράξενο πως ακόμα και η «στράτευση» (που θα έπρεπε να τον κατεβάξει ως ποιητή γιατί περί αυτού πρόκειται) στον Χριστιανισμό και στην πολιτική του Ιουστινιανού, έδωσε στην προκειμένη περίπτωση υπέροχα ποιητικά έργα απόδειξη πως το ποιητικό τάλαντο θα φανεί, όπου υπάρχει, με όποιες συνθήκες κι αν λένε ότι θέλουν οι «αστράτευτοι» παλιότεροι και σύγχρονοι θεωρητικοί. Αρκεί να παραβάλλουμε εδώ τη στράτευση του Πάβλο Νερούδα, του Γιάννη Ρίτσου, του Μαγιακόφσκι στην υπόθεση του κομμουνισμού ή ακόμα του Σολωμού και του Κάλβου στην ιδέα της ελληνικής ανεξαρτησίας. Η στράτευση είναι μια διαρκής εγρήγορση που ενεργεί έναντι των πάντων.

«Η ανάσταση του έρωτα αποτελεί μέρος της πολιτικής αναγέννησης» έγραψε ένας σπουδαίος νομπελίστας ποιητής ο Μεξικανός Οκτάβιο Πας σε δοκίμιό του (Διπλή Φλόγα, Εξάντας, προδημοσίευση του στην εφημερίδα τα Νέα 3-12-1996). Στην υμνογραφία, αυτός ο έρωτας δεν έρχεται από πουθενά και

όπου εμφανίζεται μπαίνει σε λέξεις που θέλουν να παίρνουν το χρίσμα των θεολογικών προδιαγραφών. Ενώ λέξεις που απευθυνόμενες σε ένα αμύητο κοινό χάνουν τη δεύτερη φύση τους και κρατούν την αρχέτυπη και σε ορισμένες περιπτώσεις την ευφυή πολυσημία και αλληγορία τους (θηλή, μαστοί, γαστέρα, κ.λπ) που τις συναντούμε σε κείμενα όπως π.χ. «Το Άσμα Ασμάτων» της εβραϊκής γραμματείας και σε καθαρώς θρησκευτικά, ακόμα και σε μυστικιστικά όπως η «Κλίμακα». Στη σύγχρονη εποχή είχαμε αρκετούς ποιητές που έδωσαν σπουδαίο έργο παρά την «επονείδιστη» στράτευσή τους. Ο Τάσος Λειβαδίτης, ο Νίκος Καρούζος και πολλοί άλλοι ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία. Ο ποιητής-τεχνίτης δουλεύει στο μοναχικό και μυστικό του εργαστήρι με τη φωτιά και με το μέταλλο των λέξεων μακριά από την αγορά χωρίς να πάψει να αποτελεί μέρος της, ανεξάρτητα από σχολές, ιδεότυπα και πρότυπα, κρατώντας όλα αυτά τα παραδομένα σε επαφή με τα δικά του αισθήματα.

Για να καταλάβει κανείς καλύτερα την παραλληλία Απολλιναρίων και Ρωμανού θα πρέπει να έχει υπόψη του ολόκληρη τη θεωρία περί πολιτικής ιδεολογίας της βυζαντινής αυτοκρατορίας όπως εξελίσσεται μέσα από τις συμπληγάδες της ιστορίας. Κατά την Ελένη Γλύκατζη – Αρβελέρ «το Βυζάντιο είναι ο μοναδικός κληρονόμος της αυτοκρατορικής Ρώμης και για μια μεγάλη χρονική περίοδο της ζωής του παρέμεινε ένα κράτος, χωρίς να μπορεί να εξελιχθεί σε έθνος.» (Η πολιτική ιδεολογία της βυζαντινής αυτοκρατορίας, εκδόσεις Ψυχολιός, Αθήνα 1988). Έτσι οι Απολλινάριοι γεννημένοι τον Τέταρτο μ.Χ. αιώνα ζουν υπό τη σκιά αυτοκρατόρων όπως ο Κωνσταντίνος, ο Κωνσταντίνος, ο Ιουλιανός, ο Ιοβιανός, ο Ουάλης και ο τρομερός Θεοδόσιος.

Είναι η εποχή που παγιώνεται σιγά-σιγά το βυζαντινό status και οριοθετείται από δύο αυτοκράτορες που δεν πήραν τυχαία το προσωνύμιο «μέγας». Στον αιώνα αυτόν με το «Εδικτο των Μεδιολάνων» (312) επιτρέπεται η άσκηση της χριστιανικής λατρείας, πρωτεύουσα γίνεται η Κωνσταντινούπολη (Βυζάντιο) και ο αυτοκράτορας προεδρεύει στην πρώτη Οικουμενική Σύνοδο της Νικαίας (325). Ο Απολλινάριος (πατέρας) που το 362 (επί αυτοκράτορος Ιουλιανού) διετέλεσε επίσκοπος καταδικάστηκε από τη Β' Οικουμενική Σύνοδο με το γιο του ως ομοουσιαστής. Πρόκειται για σπουδαία πνεύματα της εποχής που ζώντας μέσα σε μια ρευστή και υπό διαμόρφωση και εξόχως μεταβατική εποχή δε διέθεταν την πολιτική και ιδεολογική οξυδέρκεια να διακρίνουν την αργή και αδήριτη πορεία των πραγμάτων. Η γνωριμία και επαφή τους με πρόσωπα όπως ο Βασίλειος Καισαρείας, Γρηγόριος Ναζιανζηνός και Λιβάνιος καταδεικνύει το φιλόδοξο αλλά ανεπιθύμητο και ίσως αδιαμόρφωτο ορίζοντα της συνειδησής τους.

Σημείωση: Το παραπάνω κείμενο είναι μέρος μεγαλύτερου δοκιμίου μου για την ποίηση των πρώτων βυζαντινών αιώνων.

του Δημήτρη Σταθακόπουλου,
Δικηγόρου παρ'Αρείω Πάγω,
Δρα Κοινωνιολογίας της ιστορίας
και του πολιτισμού
Παντείου πανεπιστημίου,
Διπλωματούχου Βυζαντινής
μουσικής/μουσικού

ΓΙΑΤΙ ΛΕΜΕ ΠΑΣΧΑ; ΓΙΑΤΙ ΛΕΝΕ EASTER; Αυγά, Λαγουδάκια, Οβεθίας, Κουήουράκια και Τσουρέκια!

Το παρόν δεν αποτελεί θεολογική ή πίστεως αναφορά, ούτε φυσικά θέλει να «σκανδαλίσει» θρησκευτικά τον αναγνώστη. Αντιθέτως, επιθυμία θα ήταν η δια της πληροφόρησης (*έστω και σύντομης*), ενίσχυση της κατάνυξης και του συναισθήματος της ΑΓΑΠΗΣ που διαλαλεί η Λαμπρή ημέρας της Αναστάσεως. Είναι μια απλή και σύντομη ιστορικο/λαογραφική προσέγγιση, στα πλαίσια των ημερών και σίγουρα «όχι» πρωτότυπη ή εξαντλητική σ' επίπεδο στοιχείων, αφού όσα αναφέρει είναι γνωστά και ευκολοπροσβάσιμα σε όποιον θέλει να τα ψάξει. Ευελπιστεί όμως σε σύνοψη (*εφόσον διαβαστεί*), να δώσει το κίνητρο συζητήσεων γύρω από το γιορτινό τραπέζι της Κυριακής του Πάσχα και κυρίως να «βοηθήσει» τους γοηνείς ν' απαντήσουν στις τυχόν απορίες των παιδιών.

Ο όρος **Πάσχα** που απαντάται στην ελληνική, την λατινική (pascha) και στην αραμαϊκή ως pasha, αντιστοιχεί στην εβραϊκή **Pesach** פֶּסַח, της οποίας η γενική έννοια είναι «**πέρασμα**» το δε ρήμα פָּסַח pasach, αναφέρεται για πρώτη φορά στην Τορά της Εξόδου από την Αίγυπτο (Εξόδος 12:23). Στα εβραϊκά **Pesach** פֶּסַח ονομάζεται και τα αρνί ή το κατσίκι που οριζόταν ως θυσία του Πάσχα (Korban Pesach). Φαίνεται όμως ότι η «**γιορτή του περάσματος**» προϋπήρχε ως έθιμο στην αρχαία Αίγυπτο, όπου στις 21 Μαρτίου, γιόρταζαν την εαρινή ισημερία με τον όρο Pisah δηλ. το πέρασμα του Ήλιου από τον ισημερινό. Δεν ξέρω αν θα ήταν δόκιμο, να παραλληλίσουμε εδώ και τα αρχαιοελληνικά Ανθεστήρια ως ετήσια γιορτή της αναγέννησης της φύσης και γιορτή των νεκρών προς τιμή του Λιμναίου Διονύσου και του χθόνιου Ερμή, καθώς και της θεάς της Άνοιξης των Βορείων λαών Ēostre ή Ostara (βλ. Easter), καθώς και της Ishtar – Αστάρτης – Αφροδίτης, με τις «**επιτάφιας**» τελετές, στα Ορφικά, στα Ελευσίνεια μυστήρια και στα εξ ανατολών Αδώνεια με τα ελεγειακά θρηνώδη άσματα.

Αρκετοί Πατέρες της εκκλησίας, όπως ο Τερτυλλιανός, ο Ιππόλυτος, ο Ειρηναίος, πίστευαν ότι το Πάσχα προέρχεται από το απαρέμφατο της ελληνικής «**Πάσχειν**», που όμως όσο δλεαστικό και ομόηχο κι' αν είναι, δεν ισχύει. Ο Οριγένης και άλλοι Αλεξανδρινοί το ερμήνευαν ως «**πέρασμα**», εννοώντας και αναφερόμενοι στο «**πέρασμα**» των Ισραηλιτών από την Ερυθρά Θάλασσα, δηλ. από τη δουλεία της Αιγύπτου στη Γη της Επαγγελίας

και συμβολικά για τους πρώτους Χριστιανούς, το «**πέρασμα**» από την αμαρτία στην ελευθερία της σωτηρίας, μέσα από τον καθασμό του βαπτίσματος. Μια άλλη ομάδα συγγραφέων όπως ο Προκόπιος της Γάζας, ο Θεοδώρητος Κύρου, ο Απολλινάριος της Λαοδικείας πίστευαν ότι **Pesach** פֶּסַח σημαίνει «**πέρασε από πάνω**», εννοώντας τον Εξολοθρευτή Αγγελο, ο οποίος πέρασε πάνω από τα τέκνα των Ισραηλιτών, δεν τα πείραξε, αλλά εξολόθρευσε όλα τα πρωτότοκα των Αιγυπτίων, ενώ στο χριστιανισμό εννοεί το πέρασμα του Χριστού από το θάνατο και τελικά την υπέρβαση και Ανάστασή Του.

Το εβραϊκό Πάσχα (**πέρασμα**) ως γιορτή, φυσικά σχετίζεται με την ανάμνηση της εξόδου από την Αίγυπτο, αλλά φέρει και στοιχεία εορτασμού της ανοίξεως, μιάς και μεταξύ των «**θυσιών**» στο ναό, πέραν του αρνιού, υπήρχε και μια αναίμακτη θυσία/προσφορά καρπών της πρώτης σοδειάς, όπως συναντάμε και σε άλλους λαούς και στην αρχαία Ελλάδα (**αιματηρές και αναίμακτες θυσίες, αρτοφαγία, οινοποσία, σιτοφαγία κ.λ.π.**). Τα άγια πάθη του Χριστού που οδήγησαν στην Λαμπρή Ανάστασή του και στο παγκόσμιο διαχρονικό μήνυμα της Αγάπης, συνέβησαν στην Ιερουσαλήμ μεσούντος του εορτασμού του εβραϊκού Pesach פֶּסַח, γι' αυτό όλη η Μεγάλη Εβδομάδα των Παθών συνώνυμα ονομάζεται και Πάσχα, είτε με την ημερολογιακή εορταστική της κυριολεξία, είτε με την πνευματική της μετάβασης (**περάσματος**) από το θάνατο και την αμαρτία στην αιώνια Ζωή και Αγάπη.

Οι πρώτοι εξ εβραίων και λοιποί Χριστιανοί, γιόρταζαν το Πάσχα σε κοινή ημερομηνία με τους μη χριστιανούς εβραίους, αν και με διαφορετική πίστη, νοηματοδότηση και συμβολισμό. Όμως μετά την Α' Οικουμενική σύνοδο, το 325 μ.Χ στη Νίκαια της Βιθυνίας, ορίστηκε όπως το Χριστιανικό Πάσχα εορτάζεται μετά το εβραϊκό και συγκεκριμένα να εορτάζεται την πρώτη Κυριακή μετά την Πανσέληνο, που θα γίνει κατά την ημέρα της εαρινής ισημερίας ή μετά από αυτήν. Αν η πανσέληνος γίνει Κυριακή τότε το Πάσχα θα εορτάζεται την επομένη Κυριακή. Έτσι, ο ορισμός της ημερομηνίας του Χριστιανικού Πάσχα, ως κινητής σεληνοκεντρικής εορτής και η διαφορά (**συνήθως**) εβδομάδας του Ορθόδοξου με το Καθολικό, μας ακολουθεί μέχρι σήμερα, λόγω και της αλλαγής του Ιουλιανού ημερολογίου σε Γρηγοριανό,

όμως η ανάλυση αυτή και ο ημερολογιακός υπολογισμός παρέλκει του παρόντος.

Ένα άλλο θέμα είναι, γιατί ενώ πολλοί λαοί χρησιμοποιοούν τον όρο **Πάσχα, Pasqua, пасхальный** κ.λ.π κάποιιο άλλοι λένε **Easter** ή **Ostern**;

Και εδώ υποκρύπτεται η λατρεία της θεότητας της άνοιξης και της αναγέννησης, του εξ ανατολών (*east*) ερχομού του Εως/Ηώς/φωτός και της Αυγής.

Στους αγγλοσαξωνικούς και γερμανικούς λαούς **Ēostre** ή **Ostara** ονομαζόταν η θεότητα της Άνοιξης (στα σύγχρονα αγγλικά *Easter* και στα γερμανικά *Ostern*, μεταφράζεται ως *Πάσχα*). Το όνομα της θεότητας αυτής, μοιάζει με το Ishtar και Αστάρτη. Αν και αμφισβητείται από τους μελετητές η γνησιότητά της, μια αναφορά στη λατινική γλώσσα, στο Κεφ. 15, στο έργο *De temporum ratione*, του 8ου αιων. του Βέδες/Bēda Venerabilis (άγγλου μοναχού στη μονή αγ. Πέτρου στο Monkwearmouth της περιοχής του Sunderland), λέει:

«*Eostur-monath, qui nunc Paschalis mensis interpretatur, quondam a Dea illorum quae Eostre vocabatur, et cui in illo festa celebrabant nomen habuit: a cuius nomine nunc Paschale tempus cognominant, consueto antiquae observationis vocabulo gaudia novae solemnitatis vocantes*» δηλ. σε ελεύθερη μετάφραση: «Ο μήνας *Eostur* έχει ένα όνομα το οποίο μεταφράζεται τώρα ως “*πασχαλινός μήνας*», και ο οποίος πήρε κάποτε το όνομά του από μια θεά που ονομάζεται *Ēostre*, προς τιμήν της οποίας γιορτές γιορτάζονταν κατά το μήνα αυτό. Τώρα που η *πασχαλινή* περίοδος ορίζεται με το όνομά της, σας καλώ τις χαρές της νέας ιεροτελεστίας να τις τιμάται διατηρώντας το παλαιό όνομα (εννοεί τον μήνα).

Επομένως στην περίοδο που οι βόρειοι λαοί τελούσαν και λάτρευαν τη θεότητα της άνοιξης / αναγέννησης/ Αυγής, **Ēostre** ή **Ostara**, μετά τον εκχριστιανισμό τους και τη σύμφωνη γνώμη της εκκλησίας, το Πάσχα, τους επιτράπη να συνεχίσουν να το ονομάζουν στη γλώσσα τους: αγγλικά **Easter** και στα γερμανικά **Ostern** σε ανάμνηση του ονόματος της **Ēostre/ Ostara**.

Περαιτέρω: Σύμφωνα με την Ορφική θεογονία, αρχικά στο Σύμπαν υπήρχε η συνεχής ροή του Χρόνου από την οποία προήλθαν οι δύο Κοσμογονικές Ουσίες: Ύδωρ και Γη, Αιθήρ και Χάος, ως διάμεσο του Φάνη Έρωτα δημιουργήθηκε το Ορφικό **Ωόν** (*αυγό/αβγό*), από όπου προήλθε το σύμπαν. Ο συμβολισμός και η σχέση της αναγέννησης με το Ωόν (*αυγό/αβγό*) είναι πανάρχαια, σε όλους τους λαούς και χάνεται στα βάθη του χρόνου. Ο αρχαίος άνθρωπος είχε προφανώς εντυπωσιαστεί από το γεγονός πως μέσα από ένα **κελυφώδες** φαινομενικά ανενεργό και ακίνητο δημιουργήμα ενός στρουθίου (*πηνού*), δηλ. το αυγό, μετά από λίγο καιρό ξεπεταγόταν ζωή (*νεοσσός*). Ευνόητο είναι ότι τα αυγά συμβόλιζαν και συμβολίζουν την αναγέννηση, τη νέα ζωή και ελπίδα, η δε επιχρωμάτωσή τους (*βάψιμο*), ομοίως είχε να κάνει με τα ζωηρά χρώματα της αναγεννημένης φύσης και των λου-

λουδιών της. Ειδικά στο βάψιμο των **κόκκινων αυγών**, η παράδοση θέλει να βάφονται στο χρώμα αυτό για το αίμα του βασανισμού και της Σταυρώσεως του Χριστού. Η Ουκρανική περίτεχνη διακόσμηση των αυγών του Πάσχα ονόματι *rysanky*, ανάγεται σε εποχές πριν τον εκχριστιανισμό των Σλάβων.

Για τον **λαγό** ως Πασχαλιάτικο σύμβολο (*κυρίως πιά στους Δυτικούς*) με τ' όνομα *Easter Bunny, Easter Rabbit, Easter Hare*, εν συντομία λέμε ότι και αυτός σχετίζεται συμβολικά με την προχριστιανική εποχή και την φυσική του δυνατότητα ν' αναπαράγεται σωρηδόν, άρα να γεννά ζωή. Στην αρχαιότητα ο λαγός ήταν ακόλουθος της Αφροδίτης, όπως και της **Ēostre** ή **Ostara**, όπως αναφέρει ο Charles J. Billson.

Επομένως αυγά και λαγοί ήταν και είναι σύμβολα γονιμότητας/αναγέννησης.

Ο αμνός, το **αρνάκι** (*αρνίον ως υποκοριστικό του αρήν, αρνός*) που «*σουβλίζεται ή ψήνεται*» ειδικά το Πάσχα, αφενός συμβολίζει το “*αρνίον το σφαγμένον*”, ή τον “*αμνόν του Θεού*”, αφετέρου ομοίως έχει βαθύτατες θυσιαστικές ρίζες, τόσο στην εβραϊκή παράδοση και θρησκεία, όσο και στις αρχαίες. Αστρολογικά / ζωδιακά το Πάσχα συμπίπτει με τον μήνα του Κριού (*αρσενικού αμνού*) μιάς και ο ήλιος διέρχεται το ζώδιο από τις 21 Μαρτίου ως τις 20 Απριλίου, περίπου, δηλ. στην περίοδο που πραγματοποιείται η εαρινή ισημερία. Επομένως την εποχή του Κριού, οι αρχαίοι λαοί θυσίαζαν εξευμενιστικά αμνούς/αρνία, συνήθεια που έστω και εάν αγνοούμε την καταγωγή της συνεχίζομαι ακόμα.

Παρότι σήμερα λέμε «*σουβλα*» από το λατινικό *subula* (*ως εργαλείο βασανισμού*), εν τούτοις η αρχαιοελληνική λέξη είναι Οβελός στον οποίο σύμφωνα με τον Όμηρο οι πολεμιστές πέρναγαν τα κρέατα για να τα ψήσουν (*οι μικρές σουβλές, λεγόντουσαν υποκοριστικά οβελίσκοι/σουβλάκια*). Οτιδήποτε ψήνεται σε οβελό, λέγεται σύμφωνα με τους λογίους μας, οβελίας.

Κουλουράκια Πασχαλιάτικα εμείς σήμερα, κόλλυρα, κολλίκια, κολλύρα (*ή κόλλιζ*) έλεγαν οι αρχαίοι το στρογγυλό ψωμί και υποκοριστικά κολλύριον, που σήμαινε αφενός το στρογγυλό ψωμί ή το ζυμάρι σε σχήμα καρβελιού, αφετέρου τον σβώλο της ζύμης, ή εν γένει το σβώλο που είχε το μέγεθος σημερινού κουλουριού.

Το **Τσουρέκι**, ή **çörek** στα τουρκικά, **كروشي** στ' Αραβικά, **panarët** στ' Αλβανικά (*προφανώς από εδώ και το επώνυμο Παναρίτης*) **choreg** / **չորեկ** στ' Αρμένικα, **çörək** στ' Αζέρικα, **Vánočka** στα Τσέχικα, **Vianočka** στα Σλοβάκικα, **козунак** στα βουλγάρικα, **aū kozonac** στα Ρουμάνικα κ.λ.π, ομοίως σημαίνει το στρογγυλό, στριφτό ψωμί το πλάσμένο σε σχήμα μεγάλου σβώλου και γενικά τα στρογγυλά στριφτά αντικείμενα. Το τσουρέκι, εκτός από Κόλλυρα, θα μπορούσε να προσομοιάζει με τα αρχαία γλυκό ψωμί **Στρεπτίκιο** που γινόταν με γάλα, λάδι ή βούτυρο και μέλι.

Το φιλόδοξο πρόγραμμα του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά με το νέο καλλιτεχνικό διευθυντή σκηνοθέτη Νίκο Διαμαντή

Φιλόδοξο πρόγραμμα, σύγχρονες παραγωγές, κλασικό ρεπερτόριο, καινοτομία, εξωστρέφεια, κινητικότητα, συνεργασίες και «υιοθεσία» όλων Τεχνών από το Θέατρο είναι το πεδίο που ορίζει τους στόχους του νέου καλλιτεχνικού διευθυντή του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά, σκηνοθέτη Νίκου Διαμαντή.

Η παρουσίαση του προγράμματος για τη σεζόν 2015-2016, παρουσία του δημάρχου Πειραιά Γιάννη Μώραλη, πραγματοποιήθηκε (16/3) στους χώρους του θεάτρου.

Ανοιγμα στην τοπική κοινωνία και την νεολαία, διάχυση στα πολυμέσα, εργαστήρια, εκθέσεις και ομιλίες, αποτελούν επιπλέον στόχους ώστε να δημιουργηθεί ένας παρεμβατικός πολυχώρος, «σαν ένα κέλυφος παραγωγής πολιτισμού και καλλιτεχνικής παρέμβασης σε όλο τον χώρο του Πειραιά και όχι μόνο», όπως είπε χαρακτηριστικά.

Το Πρόγραμμα που παρουσίασε ο νέος καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΘΠ:

MΑΡΤΙΟΣ

Κεντρική Σκηνή

20,21,22,23 /3

«Η μητέρα του σκύλου» του Παύλου Μάτεσι
σε σκηνοθεσία: Σταύρου Τσακίρη

25,26,27,28,29/3

«Το ξυλάδικο του Βόλου - Διπλό Βιβλίο του Δημήτρη Χατζή»

σε σκηνοθεσία: Γιώργου Αρμένη

Μικρές Όπερες στο ΔΘΠ

30,31/3 Φουαγιέ

Α' «Αρκούδα» του του William Walton

Β' «Μέντιουμ» του Gian Carlo Moretti

Γ' «Η μάντισσα» του Ανρί Σωγκέ από την ομάδα The Medium Project

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 17, 18, 19/4

Αχ! Από την ομάδα

Σκηνοθεσία Γιάννης Σκουρλέτης

29,30/4 και 2,3,5,6,7 /5

Εθνική Λυρική Σκηνή

«Θέλω να δω τον Πάπα»

ΜΑΙΟΣ-Κεντρική Σκηνή

1,2,3,4,5/4

ΘΕΑΤΡΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ [ΘΟΚ]

«Το Τρίτο Στεφάνι» του Κώστα Ταχτσή

σε σκηνοθεσία: Τάκη Τζαμαργιά

9,10/5

«Ωραία Ελένη» του Όφενμπαχ

Θέατρο OLVIO Σκηνοθεσία Παναγιώτης Αδάμ

22 – 31/5 Θέατρο Τέχνης

ΙΟΥΝΙΟΣ

12,13,14/6 Φεστιβάλ νεανικής δημιουργίας

«INPORT FESTIVAL»

Εικαστικά στο ΔΘΠ-Έκθεση Χρήστου Μποκόρου

Εγκαίνια Δευτέρα 4 Μαΐου 2015-Διάρκεια Ιουνίου 2015

Μεγάλη Εβδομάδα στο ΔΘΠ

Μεγάλη Τρίτη 7 Μαΐου 2015

«Το Πάσχα της ζωής μου ....» Ψίθυροι και εξομολογήσεις. Λογοτέχνες, ποιητές, καλλιτέχνες διαβάζουν στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά κείμενα για το «Πάσχα της ζωής τους».

